

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στο κατάστημά του, στις 18 Νοεμβρίου 2021, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου και Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Νεκταρία Δουλιανάκη, Νικολέτα Ρένεση, Αικατερίνη Μποκώρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Δημήτρος Κοκοτσής, Ευφροσύνη Παπαδημητρίου, Χριστίνα Κούνα, Ιωάννα Ρούλια και Άννα Παπαπαναγιώτου, Σύμβουλοι.

Οι Σύμβουλοι Ελένη Λυκεσά, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα, Ασημίνα Σακελλαρίου, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Κωνσταντίνα Σταμούλη, Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, Ιωάννης Καλακίκος και Ιωάννης Βασιλόπουλος, απουσίασαν δικαιολογημένα, ενώ η Σύμβουλος Ελένη Σκορδά αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 18 του ν. 4820/2021.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος ασκεί καθήκοντα Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος, Προϊσταμένη της Υπηρεσίας "Γραμματεία" του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Βάσει των άρθρων

- (1) 98 παρ. 1 (ε) και 79 παρ. 7 του Συντάγματος,
- (2) 31 και 167 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (φ. 143 Α') και
- (3) 26 παρ. 1 (β), 53 και 204 του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου – ν. 4820/2021 (φ. 130 Α').

Αφού έλαβε υπόψη

(α) Την έκθεση της Υπηρεσίας Επιτρόπου "Έλεγχος του Απολογισμού και Ισολογισμού του Κράτους" του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που απεστάλη, σύμφωνα με το άρθρο 167 παρ. 1 του ν. 4270/2014, στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στις 20.9.2021 (βλ. διαβιβαστικό έγγραφο 48326/20.9.2021 της ως άνω Υπηρεσίας Επιτρόπου),

(β) την έκθεση του Υπουργού Οικονομικών, που απεστάλη στο Ελεγκτικό Συνέδριο με το 2/103225/ΔΛΓΚ/Α/20.10.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης (Τμήμα Α΄) της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους,

(γ) την 2/2021 Πράξη του Ενάτου Τμήματος (Τμήμα Ελέγχων ΙΙ) και

(δ) την ενώπιον της Ολομέλειας εισήγηση του Συμβούλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου Κωνσταντίνου Κρέπη, όπως διατυπώθηκε στην 24η συνεδρίαση αυτής της 18ης Νοεμβρίου 2021.

Και άκουσε

Τον Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ενέκρινε ομόφωνα

Τη συνημμένη Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του Απολογισμού των Εσόδων και Εξόδων του Κράτους έτους 2020 και του Ισολογισμού (Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης της 31ης Δεκεμβρίου 2020 που διαβιβάστηκαν στο Δικαστήριο με το 2/89995/ΔΛΓΚ/20.7.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης (Τμήμα Α΄) της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Ελένη Αυγουστόγλου

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΤΟΥΣ 2020 ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
(ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ)
ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020**

**24η Γενική Συνεδρίαση της Ολομέλειας
του Ελεγκτικού Συνεδρίου
της 18ης Νοεμβρίου 2021**

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο δικαστικός έλεγχος της δημόσιας διαχείρισης, που ανατίθεται από το Σύνταγμα στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο, ολοκληρώνεται με τον έλεγχο του Απολογισμού και του Ισολογισμού του Κράτους (άρθρο 98 παρ. 1 ε' του Συντάγματος). Η δε αρμοδιότητα αυτή του Δικαστηρίου, καθώς ασκείται προκειμένου να ενημερωθεί η Βουλή για την ορθότητα και την αξιοπιστία των εν λόγω λογαριασμών, άπτεται συγχρόνως τόσο της ελεγκτικής του αποστολής, όσο και των γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων του.

Η διαδικασία διεξαγωγής του ανωτέρω ελέγχου¹ εκκινεί με την αποστολή, μέχρι το τέλος του μηνός Ιουνίου κάθε έτους, του Απολογισμού και Ισολογισμού του Κράτους, μαζί με τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, από το Υπουργείο Οικονομικών στην αρμόδια Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία, αφού ελέγξει την ορθότητα και την αξιοπιστία τους, τούς επιστρέφει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εντός δύο (2) μηνών από την αποστολή τους, μαζί με τις τυχόν παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στην αρχική έκθεσή της. Επί των παρατηρήσεων της Υπηρεσίας Επιτρόπου, ο Υπουργός Οικονομικών εκφράζει εγγράφως τις απόψεις και τα σχόλιά του και τα διαβιβάζει στο Ελεγκτικό Συνέδριο, εντός είκοσι (20) ημερών από την αποστολή τους. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, στην αρχή σε Τμήμα και εν συνεχεία σε Ολομέλεια, συνεκτιμώντας την έκθεση της Υπηρεσίας Επιτρόπου και τις διατυπωθείσες απόψεις του Υπουργού Οικονομικών επ' αυτής, αποφαινεται επί της ορθότητας και της αξιοπιστίας του Απολογισμού, Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του Κράτους με την τελική Έκθεσή του (Διαδήλωση), την οποία αποστέλλει στο Υπουργείο Οικονομικών μέχρι και το τέλος του μηνός Οκτωβρίου κάθε έτους. Το σύνολο δε των ως άνω λογαριασμών, μαζί με τη Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου που υποχρεωτικώς τους συνοδεύει, εισάγονται από τον Υπουργό Οικονομικών στη Βουλή προς κύρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος².

Η παρούσα αποτελεί την, κατ' ενάσκηση της συνταγματικής του αρμοδιότητας και κατόπιν ελέγχου, με βάση και τις λοιπές σχετικές διατάξεις³, Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των αρμοδίως υποβληθέντων σε αυτό λογαριασμών του

¹ Όπως προβλέπεται στο άρθρο 167 ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (φ. 143 Α').

² Εν προκειμένω, ωστόσο, με το άρθρο 204 του ν. 4820/2021 (φ. 130 Α'), παρατάθηκαν: α) μέχρι τις 20 Ιουλίου 2021, η προθεσμία για την αποστολή από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους του Απολογισμού, Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του οικονομικού έτους 2020 στο Ελεγκτικό Συνέδριο, β) μέχρι τις 20 Νοεμβρίου 2021, η προθεσμία αποστολής από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο Υπουργείο Οικονομικών της Έκθεσης (Διαδήλωσης) επί της ορθότητας και αξιοπιστίας του Απολογισμού, Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του οικονομικού έτους 2020 και γ) μέχρι τις 20 Δεκεμβρίου 2021, η προθεσμία για την εισαγωγή από τον Υπουργό Οικονομικών του Απολογισμού, Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του οικονομικού έτους 2020, μαζί με τη Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στη Βουλή για κύρωση, η δε εισαγωγή αυτή πρέπει να προηγηθεί της ψήφισης του κρατικού προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2022.

³ Βλ. άρθρο 66Α του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4129/2013) και ήδη άρθρο 53 του (νέου) Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4820/2021, φ. 130 Α'), καθώς και άρθρα 11 και 29 του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΦΓ8/27876/2021 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, φ. 2340 Β').

οικονομικού έτους 2020, στην οποία εκτίθενται, το μεν αναφορικά με τον Απολογισμό, τα αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένων των αποκλίσεων που προέκυψαν από την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του ίδιου οικονομικού έτους, το δε αναφορικά με τον Ισολογισμό και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης, οι κυριότερες διαπιστώσεις που προκύπτουν από την απεικόνιση της χρηματοοικονομικής θέσης και τη διάρθρωση της περιουσιακής κατάστασης του Δημοσίου.

Όσον αφορά, περαιτέρω, τη μέθοδο κατάρτισης και το κατά νόμο περιεχόμενο των εν προκειμένω ελεγχθέντων λογαριασμών, πρέπει να ληχθούν τα ακόλουθα:

Με το π.δ. 54/2018 (φ. 103 Α')⁴, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, χάριν της προαγωγής της ευχερούς κατανόησης των δημοσίων λογαριασμών από ένα ευρύτερο κοινό και της συγκρισιμότητάς τους με τα αντίστοιχα στοιχεία των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών⁵, καθορίστηκε το περιεχόμενο του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης, με βάση τα διεθνώς κρατούντα λογιστικά πρότυπα.

Προκειμένου, ωστόσο, να παρασχεθεί το χρονικό περιθώριο που απαιτείται για τη συλλογή των πληροφοριών, τη διενέργεια των απογραφών και την ανάπτυξη των αναγκαίων διαδικασιών και συστημάτων για την προσήκουσα απεικόνιση της οικονομικής και εν γένει περιουσιακής κατάστασης της Γενικής Κυβέρνησης, με το άρθρο 15 του ίδιου π.δ/τος, ορίστηκε ότι το νέο Λογιστικό Πλαίσιο εφαρμόζεται κατ' αρχάς από την Κεντρική Διοίκηση και δη σταδιακά από την 1η.1.2019, με καταληκτική ημεροχρονολογία για την πλήρη εφαρμογή του την 1η.1.2023. Δηλαδή κατά την τελευταία αυτή χρονολογία (1.1.2023), όλες οι οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης - και όχι μόνο η Κεντρική Διοίκηση - υποχρεούνται να θέσουν σε πλήρη εφαρμογή τις διατάξεις του π.δ/τος 54/2018, γεγονός που εκτιμάται πως θα επιφέρει την ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης από τους ανωτέρω φορείς χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Ως εκ της μεταβατικής αυτής περιόδου, με την 2/30886/ΔΛΓΚ/23.7.2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (φ. 3136 Β')⁶, καθορίστηκε η Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης, που ως αντικείμενο έχει την κατάρτιση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων κατά τη μεταβατική περίοδο.

Παραλλήλως, για την ορθή διάρθρωση και αναλυτική ταξινόμηση των εσόδων και εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται το απαιτούμενο επίπεδο ανάλυσης και συγκέντρωσης των σχετικών πληροφοριών, έχει εκδοθεί⁷ η 2/58493/ΔΠΓΚ/31.07.2018 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (φ. 3240 Β'), όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, στην οποία, μεταξύ άλλων, προβλέπεται η αντιστοίχιση των νέων αριθμών λογαριασμών εσόδων και εξόδων

⁴ Εκδοθέντος κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 3 του άρθρου 156 του ν. 4270/2014.

⁵ Βλ. πρακτικά 3ης Γενικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 21ης Μαρτίου 2018 (Θέμα Α').

⁶ Εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 4 του άρθρου 156 του ν. 4270/2014.

⁷ Κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 3 του άρθρου 55 και της παραγράφου 5 του άρθρου 156 του ν. 4270/2014, όπως η τελευταία ίσχυε τότε.

(ΑΛΕ) του Προϋπολογισμού με τους προϋφιστάμενους κωδικούς αριθμούς εσόδων και εξόδων (ΚΑΕ). Σύμφωνα δε με τη νέα αυτή ταξινόμηση των εσόδων και εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, οι ΑΛΕ είναι πλέον κοινοί για τον Τακτικό Προϋπολογισμό και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΟΥΣ 2020

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Απολογισμός είναι ο τυπικός νόμος στον οποίο εμφανίζονται τα αποτελέσματα της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους, συναφώς δε και οι υπερβάσεις πιστώσεων που σημειώθηκαν κατά το ίδιο έτος. Ο Απολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι το τέλος Μαΐου του έτους κατάρτισής του, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων⁸.

Ο Απολογισμός εμφανίζει:

(α) Όσον αφορά τα έσοδα, το σύνολο κατ' είδος (ΑΛΕ) των προϋπολογισθέντων, των βεβαιωθέντων, των διαγραφέντων, των υπολοίπων των βεβαιωθέντων μετά την αφαίρεση των διαγραφέντων, των εισπραχθέντων και των υπολοίπων που απέμειναν για είσπραξη.

(β) Όσον αφορά τα έξοδα, το σύνολο κατά φορέα, ειδικό φορέα και είδος δαπάνης (ΑΛΕ) των πιστώσεων που έχουν προϋπολογισθεί, των πιστώσεων όπως έχουν διαμορφωθεί, των εξόδων που έχουν πληρωθεί, των πιστώσεων που δεν έχουν διατεθεί και των τυχόν υπερβάσεων από τις πιστώσεις όπως έχουν διαμορφωθεί.

Τα έσοδα και τα έξοδα κατατάσσονται στον Απολογισμό με την ίδια ταξινόμηση που, σύμφωνα με την αρχή της ειδικεύσεως, κατατάσσονται στον Προϋπολογισμό⁹.

Η κατάρτιση του Απολογισμού διέπεται από τις απορρέουσες από το άρθρο 79 παρ. 2 του Συντάγματος¹⁰ αρχές:

(α) της ενότητας, υπό την έννοια της εμφάνισης σε ενιαίο Απολογισμό του συνόλου των εσόδων και εξόδων,

(β) της καθολικότητας, υπό την έννοια ότι στον Απολογισμό εμφανίζονται όλα τα έσοδα και τα έξοδα,

(γ) του ενιαυσίου ή της ετήσιας διάρκειας, υπό την έννοια της κατάρτισης του Απολογισμού για το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ημερολογιακού έτους στο οποίο αφορά ο Προϋπολογισμός¹¹.

Διέπεται, επίσης, από τη γενικώς εφαρμοστέα κατά τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου αρχή της ειλικρίνειας, που επιτάσσει κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη - και κατ' αναλογία για τον Απολογισμό, κάθε εκεί εμφανιζόμενη πληροφορία - να στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία¹². Δηλαδή κάθε πρόβλεψη εσόδων και εξόδων που περιέχονται στον Προϋπολογισμό πρέπει να είναι ειλικρινής και ακριβής στο μέτρο του εφικτού, χωρίς να υπερεκτιμά ή υποτιμά τα πραγματικά στοιχεία στα οποία βασίζονται οι προβλέψεις.

Όσον αφορά, ειδικότερα, τον Απολογισμό του οικονομικού έτους 2020, οι αριθμοί που θα άξιζε να συγκρατηθούν, αντί άλλων, είναι, πρώτον, ότι τα συνολικά έξοδα του Κράτους ανήλθαν στο ποσό των 70,178 δις ευρώ¹³, δεύτερον, ότι τα έξοδα αυτά

⁸ Βλ. άρθρο 163 ν. 4270/2014.

⁹ Βλ. άρθρο 164 ν. 4270/2014.

¹⁰ «Όλα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό και τον απολογισμό».

¹¹ Βλ. και άρθρο 49 του ν. 4270/2014.

¹² Βλ. σχετικά άρθρο 33 ν. 4270/2014.

¹³ Έξοδα μη συμπεριλαμβανομένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

αντισταθμίσθηκαν μερικώς από εισπραχθέντα έσοδα ύψους 47,417 δις ευρώ¹⁴, προερχόμενα κυρίως από φόρους (37,732 δις ευρώ), μεταβιβάσεις (6,536 δις ευρώ) και από λοιπά τρέχοντα έσοδα (2,552 δις ευρώ) και, τρίτον, ότι το αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού από δραστηριότητες πλην χρηματοοικονομικών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ύψους 22,76 δις ευρώ.

Τα ποσά αυτά πρέπει να συγκριθούν, για να αποκτήσουν περισσότερο νόημα, με τα αντίστοιχα που είχαν προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό του έτους 2020, αλλά και με αυτά του Απολογισμού του αμέσως προηγούμενου έτους.

Τα προϋπολογισθέντα έσοδα του έτους 2020 ανέρχονταν σε 53,751 δις ευρώ, ωστόσο τελικώς οι εισπράξεις ανήλθαν στο ποσό των 47,417 δις ευρώ. Τα φορολογικά έσοδα αναμένονταν να φθάσουν τα 47,228 δις ευρώ, έναντι 37,732 δις ευρώ που πραγματοποιήθηκαν. Οι μεταβιβάσεις (κυρίως απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση) αναμένονταν να ανέλθουν σε 3,88 δις ευρώ, αλλά τελικώς ανήλθαν σε 6,536 δις ευρώ, ενώ αντίστοιχη υπέρβαση υπήρξε και ως προς τα λοιπά τρέχοντα έσοδα, τα οποία προϋπολογίσθηκαν σε 1,564 δις ευρώ αλλά τελικώς ανήλθαν σε 2,552 δις ευρώ. Τελικώς, το έλλειμμα - από δραστηριότητες πλην χρηματοοικονομικών συναλλαγών¹⁵ - που αναμενόταν να προκύψει είχε υπολογισθεί σε 2,29 δις ευρώ, αλλά τελικώς ανήλθε στο ποσό των 22,76 δις ευρώ.

Ως προς τη σύγκριση τώρα του Απολογισμού έτους 2020 με τον Απολογισμό του έτους 2019, παρατηρητέο ότι κατά το 2019 οι προβλέψεις φορολογικών εσόδων αποδείχθηκαν συνολικά ικανοποιητικές (πρόβλεψη 46,423 δις και εισπραξη 46,540¹⁶ δις ευρώ), ενώ και το έλλειμμα υπερέβη τον στόχο, καθώς ενώ είχε προβλεφθεί έλλειμμα ύψους 3,773 δις ευρώ, τελικώς αυτό ανήλθε σε μόλις 127 εκατ. ευρώ.

Το γενικό συμπέρασμα από την αξιολόγηση των αριθμών που παρατέθηκαν είναι ότι, όσον αφορά το έτος αναφοράς (2020), οι αποκλίσεις στους προϋπολογισμούς εσόδων και εξόδων, καθώς και στο συνολικό αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού (έλλειμμα), θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές, ωστόσο οφείλονται κατά βάση στην πανδημία λόγω covid-19, η οποία, πλην της ουσιώδους υστέρησης στα έσοδα, κατέστησε επιβεβλημένη την σημαντική αύξηση των κρατικών εξόδων (κυρίως στην κατηγορία των μεταβιβάσεων, όπου παρατηρήθηκε υπέρβαση κατά 19,74 δις ευρώ), η οποία υλοποιήθηκε μέσω της ψήφισης - διαρκούντος του έτους - έξι συνολικά συμπληρωματικών προϋπολογισμών συνολικού ύψους 14,95 δις ευρώ.

Κατά τα λοιπά, από τον διενεργηθέντα έλεγχο επί της ορθότητας του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2020 προέκυψαν ευρήματα που εν πολλοίς συμπίπτουν με τις διαπιστώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως προς την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού προηγούμενων οικονομικών ετών, θα μπορούσαν δε να συνοψισθούν ως εξής:

(α) Περιορισμένη συμμετοχή των λοιπών, εκτός της Κεντρικής Διοίκησης, φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στο «Κοινό Κεφάλαιο» στην Τράπεζα της Ελλάδος και

¹⁴ Έσοδα μη συμπεριλαμβανομένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

¹⁵ Το αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ποσού 17,458 δις ευρώ (= έσοδα 1.311,001 δις – έξοδα 1.293,543 δις), έναντι προϋπολογισθέντος πλεονάσματος 2,285 δις ευρώ (= έσοδα 625,393 δις – έξοδα 623,108 δις).

¹⁶ Αφορά σε εισπράξεις μετά τη μείωση των επιστροφών εσόδων.

πλημμελής συμμόρφωση προς την υποχρέωσή τους να μεταφέρουν την πλεονάζουσα ρευστότητά τους στον λογαριασμό «Ταμειακής Διαχείρισης» στην ίδια Τράπεζα.

(β) Ανάλωση των πιστώσεων του Τακτικού και Ειδικού Αποθεματικού για τη χρηματοδότηση δαπανών που δεν φαίνεται να εμπίπτουν στους σκοπούς του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

1.1. Έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και των λοιπών σχετικών με το δημόσιο χρέος εσόδων

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, μετά τη μείωση των επιστροφών¹⁷, ανήλθαν στο ποσό των 47,25 δις ευρώ. Αντιπροσωπεύουν δε το 28,6% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, το οποίο εκτιμάται σε 165,326 δις ευρώ¹⁸.

Πίνακας 1 Εισπραχθέντα έσοδα Προϋπολογισμού 2020 (μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και των λοιπών σχετικών με το δημόσιο χρέος εσόδων)

Οικονομικό Έτος 2020 (Ποσά σε ευρώ)

Κατηγορία εσόδου	Προϋπολογισμός 2020 (1)	Βεβαιωθέντα 2020 (2)	Λιγασθέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Εισπραχθέντα (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο (6)	% Εκτέλ. Προϋπο- λογισμού (5)/(1)
ΕΣΟΔΑ (ΑΛΕ R1)	53.419.000.000,00	251.564.642.262,02	83.977.762.012,02	5.548.265.046,63	47.246.000.368,04	114.792.614.835,33	88,44%
Φόροι (ΑΛΕ R11)	47.228.000.000,00	75.831.590.010,39	1.371.434.682,65	5.343.606.444,64	37.732.126.964,26	31.384.421.918,84	79,89%
Κοινωνικές εισφορές (ΑΛΕ R12)	55.000.000,00	61.688.908,87	0,00	86.664,97	54.332.606,37	7.269.637,53	98,79%
Μεταβιβάσεις (ΑΛΕ R13)	3.880.000.000,00	19.478.115.755,50	43.274.247,59	395.671,97	6.536.023.994,34	12.898.421.841,60	168,45%
Πολήσεις αγαθών και υπηρεσιών (ΑΛΕ R14)	692.000.000,00	1.615.169.381,69	3.708.081,19	8.352.475,43	534.771.862,07	1.068.336.963,00	77,28%
Λοιπά τρέχοντα έσοδα (ΑΛΕ R15 πλην ΑΛΕ15904,15906)	1.564.000.000,00	154.578.078.205,57	82.539.345.000,59	195.823.789,62	2.388.744.941,00	69.434.164.474,36	152,73%
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ, ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ (ΑΛΕ R3)	332.000.000,00	7.794.635,29	2.261,80	0,00	7.618.768,63	173.604,86	2,29%
Πολήσεις Παγίων Περουσιαστικών Στοιχείων (ΑΛΕ R31)	332.000.000,00	7.794.635,29	2.261,80	0,00	7.618.768,63	173.604,86	2,29%
Πολήσεις Τιμαλφών (ΑΛΕ R33)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Συνολικά Έσοδα Μη Χρηματοοικονομικ ών συναλλαγών	53.751.000.000,00	251.572.436.897,31	83.977.764.273,82	5.548.265.046,63	47.253.619.136,67	114.792.788.440,19	87,91%

¹⁷ Αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων.

¹⁸ Δελτίο τύπου Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) «Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί Έτος 2020 (2η εκτίμηση) & αναθεώρηση ετών 2012-2019», 15.10.2021.

Τα ως άνω καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Προϋπολογισμού προήλθαν ως επί το πλείστον από φόρους ποσού 37,73 δις ευρώ (ποσοστό 80% επί των εισπράξεων), μεταβιβάσεις ποσού 6,54 δις ευρώ (ποσοστό 14% επί των εισπράξεων), λοιπά τρέχοντα έσοδα ποσού 2,39 δις ευρώ (ποσοστό 5% επί των εισπράξεων) και πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών ποσού 534,77 εκατ. ευρώ (ποσοστό 1% επί των εισπράξεων).

Οι εισπράξεις φορολογικών εσόδων (ΑΛΕ R11) περιελάμβαναν κυρίως φόρους προστιθέμενης αξίας που εισπράττονται μέσω Δ.Ο.Υ. και Τελωνείων ποσού 12,6 δις ευρώ (ποσοστό 33% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων), φόρο εισοδήματος ποσού 11,87 δις ευρώ (ποσοστό 31% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων ποσού 9,58 δις ευρώ (ποσοστό 25% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων), καθώς και ειδικούς φόρους κατανάλωσης ενεργειακών, καπνικών και λοιπών προϊόντων ποσού 6,3 δις ευρώ (ποσοστό 17% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων). Οι εισπράξεις τακτικών φόρων ακίνητης περιουσίας - κυρίως του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ) - ήταν της τάξης των 2,39 δις ευρώ και η συμμετοχή τους στα εισπραχθέντα φορολογικά έσοδα ανήλθε σε ποσοστό 6%.

Οι εισπράξεις από μεταβιβάσεις (ΑΛΕ R13) περιελάμβαναν κυρίως επιχορηγήσεις επενδύσεων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) συνολικού ποσού 4,68 δις ευρώ (ποσοστό 72% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις) και, ιδίως, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ποσού 2,96 δις ευρώ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ποσού 672,92 εκατ. ευρώ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ποσού 506,98 εκατ. ευρώ) και το Ταμείο Συνοχής (ποσού 269,05 εκατ. ευρώ), καθώς και τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ποσού 1,6 δις ευρώ (ποσοστό 24% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις), που σχετίζονται, ιδίως, με την επιστροφή ποσού 1,52 δις ευρώ από τις Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ΑΝΦΑ - ποσοστό 23% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις).

Οι εισπράξεις λοιπών τρεχόντων εσόδων (ΑΛΕ R15)¹⁹ περιελάμβαναν κυρίως επιστροφές δαπανών ποσού 1,17 δις ευρώ (ποσοστό 49% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων), ιδίως δε, επιστροφές από χρηματοδοτικά μέσα έργων επενδύσεων ποσού 780 εκατ. ευρώ, λοιπές επιστροφές συνολικού ποσού 113,86 εκατ. ευρώ και επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής ποσού 124,37 εκατ. ευρώ, καθώς και φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις ποσού 526,05 εκατ. ευρώ (ποσοστό 22% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων).

Οι εισπράξεις από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (ΑΛΕ R14) περιελάμβαναν κυρίως παράβολα ποσού 177,42 εκατ. ευρώ (ποσοστό 33% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών), παροχή υπηρεσιών ποσού 173,99 εκατ. ευρώ (ποσοστό 33% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών) και προμήθειες²⁰ ποσού 163,18 εκατ. ευρώ (ποσοστό 31% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών).

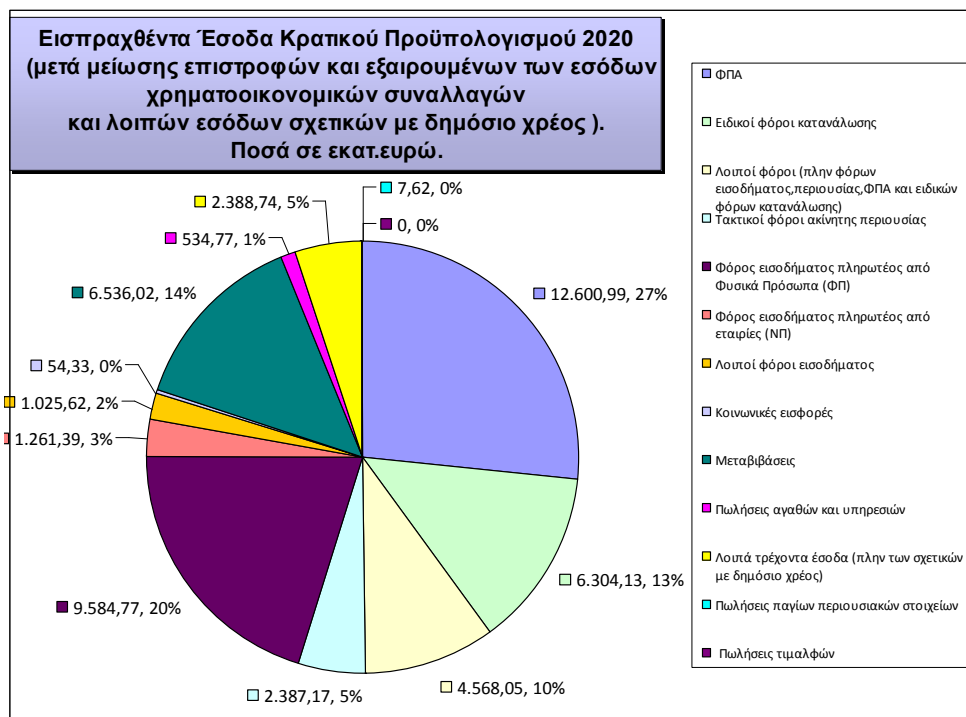
¹⁹ Πλην των σχετικών με το δημόσιο χρέος (ΑΛΕ R15904 και R15906).

²⁰ Υπό την έννοια των εσόδων από αμοιβές, όπως λ.χ. για την παροχή εγγυήσεων.

Η κατά τα ανωτέρω σύνθεση των εισπραχθέντων εσόδων απεικονίζεται στο ακόλουθο Γράφημα 1:

Γράφημα 1

**Σύνθεση εισπραχθέντων εσόδων Κρατικού Προϋπολογισμού 2020
(μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπών εσόδων σχετικών με δημόσιο χρέος)**

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα των 47,25 δις ευρώ υπολείπονται του στόχου του Προϋπολογισμού, που προέβλεπε έσοδα ποσού 53,75 δις ευρώ, κατά 6,5 δις ευρώ, ήτοι κατά ποσοστό 12%. Η υστέρηση αυτή οφείλεται κυρίως στις μειωμένες, έναντι του Προϋπολογισμού, εισπράξεις φορολογικών εσόδων (υστέρηση κατά 9,5 δις ευρώ), η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από τις αυξημένες, σε σχέση με τον Προϋπολογισμό, εισπράξεις από μεταβιβάσεις (υπέρβαση κατά 2,66 δις ευρώ) και από λοιπά τρέχοντα έσοδα²¹ (υπέρβαση κατά 824,75 εκατ. ευρώ). Υστέρηση κατά 157,23 εκατ. ευρώ και 324,38 εκατ. ευρώ, έναντι του Προϋπολογισμού, εμφάνισαν επίσης οι πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών και οι πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων αντίστοιχα.

²¹ Πλην των σχετικών με το δημόσιο χρέος (ΑΛΕ R15904 και R15906).

Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εσόδων, στις οποίες τα εισπραχθέντα ποσά υπολείπονται των στόχων του Προϋπολογισμού, είναι οι ακόλουθες:

(α) Φόρων προστιθέμενης αξίας, στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 12,6 δις ευρώ υστέρησε κατά 3,56 δις ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί. Η υστέρηση οφείλεται κυρίως στις μειωμένες κατά 2,49 δις ευρώ εισπράξεις ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω Δ.Ο.Υ., στις μειωμένες κατά 613,21 εκατ. ευρώ εισπράξεις ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών και στις μειωμένες κατά 242,23 εκατ. ευρώ εισπράξεις ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω Τελωνείων.

(β) Φόρου εισοδήματος, στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 11,87 δις ευρώ υστέρησε κατά 3,15 δις ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί. Η υστέρηση αφορά κυρίως στο φόρο εισοδήματος πληρωτέο από φυσικά και νομικά πρόσωπα κατά τα ποσά των 1,07 δις ευρώ και 1,92 δις ευρώ, αντίστοιχα.

(γ) Ειδικών φόρων κατανάλωσης (υγραερίων, βενζινών, diesel, φυσικού αερίου κ.λπ.), στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 6,3 δις ευρώ υστέρησε κατά 901,87 εκατ. ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί.

(δ) Φόρων οχημάτων (κυρίως τελών κυκλοφορίας), στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 580,54 εκατ. ευρώ υστέρησε κατά 638,46 εκατ. ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί.

(ε) ΕΝΦΙΑ, στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 2,35 δις ευρώ υστέρησε κατά 359,37 εκατ. ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί.

(στ) Λοιπών φόρων επί συγκεκριμένων υπηρεσιών (κρατικά λαχεία, καζίνο, τυχερά παίγνια, κ.λπ.), στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 1,55 δις ευρώ υστέρησε κατά 334,16 εκατ. ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί. Η υστέρηση αφορά κυρίως στους φόρους στα μικτά κέρδη τυχερών παιγνίων κατά το ποσό των 238,97 εκατ. ευρώ.

(ζ) Λοιπών φόρων επί παραγωγής, στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 990,43 εκατ. ευρώ υστέρησε κατά 132,57 εκατ. ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί. Η υστέρηση αφορά κυρίως στις άδειες παροχής υπηρεσιών τυχερών παιγνίων κατά το ποσό των 75 εκατ. ευρώ, ενώ υστέρηση στο τέλος επιτηδεύματος κατά 122,05 εκατ. ευρώ αντισταθμίστηκε από υπέρβαση στη συμμετοχή του Δημοσίου στα κέρδη της Τράπεζας της Ελλάδος κατά 100,26 εκατ. ευρώ.

(η) Πωλήσεων αγαθών και υπηρεσιών, στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 534,77 εκατ. ευρώ υστέρησε κατά 157,22 εκατ. ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί. Η υστέρηση αφορά κυρίως στην παροχή υπηρεσιών και στα μισθώματα κατά τα ποσά των 69,01 εκατ. ευρώ και των 62,54 εκατ. ευρώ αντίστοιχα.

(θ) Πωλήσεων παγίων περιουσιακών στοιχείων, στην οποία το εισπραχθέν ποσό των μόλις 7,62 εκατ. ευρώ υστέρησε κατά 324,38 εκατ. ευρώ, έναντι εκείνου που είχε προϋπολογισθεί. Εν προκειμένω η υστέρηση οφείλεται²² κυρίως στη μη είσπραξη στο έτος 2020 του προβλεπόμενου αντιτίμου από την αξιοποίηση της έκτασης του πρώην Διεθνούς Αεροδρομίου του Ελληνικού (300 εκατ. ευρώ) και της μεταφοράς της στο επόμενο έτος.

²² Σύμφωνα με την Παρατήρηση 3 επί της Κατάστασης Προϋπολογισμού/Απολογισμού.

Σημαντική υπέρβαση εισπράξεων, έναντι του Προϋπολογισμού, παρουσίασαν κυρίως η επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης, τα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από επιχορηγήσεις επενδύσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι επιστροφές δαπανών.

Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εσόδων, στις οποίες τα εισπραχθέντα ποσά υπερέβησαν τους στόχους του Προϋπολογισμού, είναι οι ακόλουθες:

(α) Επιστροφής ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA), στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 1,52 δις ευρώ υπερέβη κατά 1,29 δις ευρώ το ποσό των 235 εκατ. ευρώ που είχε προϋπολογισθεί. Το εν λόγω έσοδο περιλαμβάνεται στις τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προήλθε δε από την επιστροφή των κερδών των ελληνικών ομολόγων που διακρατούν οι Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης, τα οποία προέκυψαν από τη «Συμφωνία για τα Καθαρά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού»²³.

(β) Εσόδων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από επιχορηγήσεις επενδύσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 4,68 δις ευρώ παρουσίασε υπέρβαση, σε σχέση με τον Προϋπολογισμό, κατά 1,2 δις ευρώ. Η υπέρβαση οφείλεται κυρίως στις αυξημένες απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης που υπερέβησαν κατά 1,69 δις ευρώ τα έσοδα που είχαν προϋπολογισθεί, ενώ αντιθέτως οι απολήψεις από το Ταμείο Συνοχής υστέρησαν έναντι του Προϋπολογισμού κατά 432,95 εκατ. ευρώ. Τα εν λόγω έσοδα περιλαμβάνονται στην κατηγορία των μεταβιβάσεων.

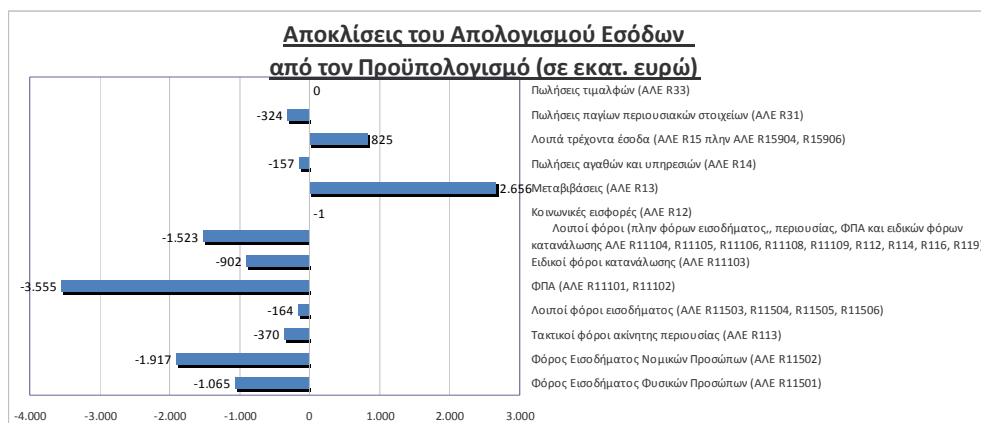
(γ) Επιστροφών δαπανών²⁴, στην οποία το εισπραχθέν ποσό των 1,17 δις ευρώ υπερέβη κατά 853,72 εκατ. ευρώ το ποσό των 321 εκατ. ευρώ που είχε προϋπολογισθεί. Η υπέρβαση οφείλεται κυρίως στις επιστροφές από χρηματοδοτικά μέσα έργων επενδύσεων κατά 780 εκατ. ευρώ. Τα εν λόγω έσοδα περιλαμβάνονται στα λοιπά τρέχοντα έσοδα.

²³ Agreement on Net Financial Assets. Η εν λόγω συμφωνία συνήφθη μεταξύ των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών των κρατών - μελών της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατά τη διάρκεια της κρίσης χρέους της Ευρωζώνης.

²⁴ Πλην των σχετικών με το δημόσιο χρέος (ΑΛΕ R15904 και R15906).

Οι υπερβάσεις και υστερήσεις εισπράξεων, ανά ΑΛΕ, απεικονίζονται στο κατωτέρω ιστόγραμμα:

Ιστόγραμμα 1
Αποκλίσεις των Εισπραχθέντων Εσόδων από τα Προϋπολογισθέντα

Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζονται οι αποκλίσεις των εισπραχθέντων εσόδων οικονομικού έτους 2020, από τα αντίστοιχα μεγέθη του προηγούμενου οικονομικού έτους:

Πίνακας 1.1
Αποκλίσεις Εισπραχθέντων Εσόδων Προϋπολογισμού
Οικονομικών ετών 2020 και 2019
(μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και των λοιπών σχετικών με το δημόσιο χρέος εσόδων)

Οικονομικό Έτος 2020 (Ποσά σε ευρώ)

Κατηγορία εσόδου	Εισπραχθέντα έσοδα 2020 (1)	Εισπραχθέντα έσοδα 2019 (2)	Απόκλιση 2020 - 2019 [(1) - (2)]/(2)
ΕΣΟΔΑ (ΑΛΕ R1)	47.246.000.368,04	55.095.693.434,14	-14,25%
Φόροι (ΑΛΕ R11)	37.732.126.964,26	46.540.385.830,43	-18,93%
Κοινωνικές εισφορές (ΑΛΕ R12)	54.332.606,37	54.159.844,44	0,32%
Μεταβιβάσεις (ΑΛΕ R13)	6.536.023.994,34	4.407.103.058,53	48,31%
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (ΑΛΕ R14)	534.771.862,07	1.767.851.814,73	-69,75%
Λοιπά τρέχοντα έσοδα (ΑΛΕ R15 πλην ΑΛΕ R15904, R15906)	2.388.744.941,00	2.326.192.886,01	2,69%
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ, ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ (ΑΛΕ R3)	7.618.768,63	10.455.514,13	-27,13%
Πωλήσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων (ΑΛΕ R31)	7.618.768,63	10.455.514,13	-27,13%
Πωλήσεις Τιμαλφών (ΑΛΕ R33)	0,00	0	-
Συνολικά Έσοδα Μη Χρηματοοικονομικών συναλλαγών	47.253.619.136,67	55.106.148.948,27	-14,25%

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα των 47,25 δις ευρώ υπολείπονται των εισπραχθέντων κατά το προηγούμενο έτος εσόδων, κατά 7,85 δις ευρώ, ήτοι κατά ποσοστό 14,3%. Η υστέρηση αυτή οφείλεται κυρίως στις μειωμένες, έναντι των αντίστοιχων κατά το προηγούμενο έτος, εισπράξεις φορολογικών εσόδων (υστέρηση κατά 8,8 δις ευρώ) και εισπράξεις από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (υστέρηση κατά 1,23 δις ευρώ), οι οποίες αντισταθμίστηκαν εν μέρει από τις αυξημένες εισπράξεις από μεταβιβάσεις (υπέρβαση κατά 2,13 δις ευρώ) και από λοιπά τρέχοντα έσοδα (υπέρβαση κατά 62,55 εκατ. ευρώ).

1.1.1. Επιστροφές εσόδων, διαγραφές εσόδων και εισπρακτέο υπόλοιπο

Οι επιστροφές εσόδων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων από παρελθόντα οικονομικά έτη, διαμορφώθηκαν στο ποσό των 5,55 δις ευρώ, έναντι στόχου 4,93 δις ευρώ²⁵, μη παρουσιάζοντας ουσιώδη μεταβολή σε σχέση με τις προβλέψεις.

Από το σύνολο των επιστροφών, ποσό 5,34 δις ευρώ αφορούσε σε επιστροφές φόρων και, ιδίως, φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, ΦΠΑ και άμεσων φόρων παρελθόντων οικονομικών ετών.

Οι διαγραφές εσόδων ανήλθαν στο ποσό των 83,98 δις ευρώ, έναντι ποσού 15,04 δις ευρώ του προηγούμενου έτους, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 68,94 δις ευρώ. Από τις διαγραφές εσόδων, διαγραφή ποσού 80,92 δις ευρώ αφορούσε σε διόρθωση εσφαλμένης βεβαίωσης οφειλής που είχε ενεργηθεί από τη ΔΟΥ Α΄ Πειραιά.

Οι κυριότερες διαγραφές, ανά κατηγορία εσόδου, περιελάμβαναν:

(α) Ποσό 1,37 δις ευρώ, το οποίο αφορούσε σε διαγραφές εσόδων από φόρους και, ιδίως, εσόδων από φόρους εισοδήματος ποσού 1,02 δις ευρώ, καθώς και εσόδων από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών ποσού 158 εκατ. ευρώ.

(β) Ποσό 82,46 δις ευρώ, το οποίο αφορούσε σε διαγραφές φορολογικών προστίμων και προσυζητήσεων. Οι διαγραφές της εν λόγω κατηγορίας παρουσίασαν αύξηση κατά 69,18 δις ευρώ, σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος, η οποία οφείλεται κυρίως στη διόρθωση εσφαλμένης βεβαίωσης οφειλής ποσού 80,92 δις ευρώ που είχε ενεργηθεί από τη ΔΟΥ Α΄ Πειραιά.

Ποσοστό 99% των διαγραφών εσόδων αφορούσε σε διαγραφές οφειλών που είχαν βεβαιωθεί από το έτος 2011 έως και το έτος 2020. Αναλυτικά, η κατανομή των διαγραφών εσόδων, ανά έτος βεβαίωσης οφειλής, παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι.

²⁵ Εισηγητική έκθεση Προϋπολογισμού έτους 2020, σελ. 63 Πίνακας 3.2.

Το εισπρακτέο υπόλοιπο εσόδων του Απολογισμού ανήλθε σε 114,79 δις ευρώ ή ποσοστό 69,43% του Ακαθάριστου Εγγώριου Προϊόντος, το οποίο εκτιμάται σε 165,326 δις ευρώ. Το υπόλοιπο αυτό είναι αυξημένο έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά 9,7 δις ευρώ.

Στη διαμόρφωση του ως άνω εισπρακτέου υπολοίπου συνέβαλαν ιδίως:

(α) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από φόρους, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 31,38 δις ευρώ ή ποσοστό 27,34% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου. Πρόκειται ως επί το πλείστον για ανείσπρακτες απαιτήσεις ποσού 12 δις ευρώ περίπου από φόρο εισοδήματος φυσικών (6,66 δις ευρώ) και νομικών προσώπων (5,34 δις ευρώ), ποσού 14,25 δις ευρώ από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών και ποσού 2,89 δις ευρώ από φόρους ακίνητης περιουσίας.

(β) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από μεταβιβάσεις, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 12,90 δις ευρώ ή ποσοστό 11,24% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου, αφορούν δε σχεδόν εξ ολοκλήρου σε ανείσπρακτες απαιτήσεις από επιστροφές καταπτώσεων εγγυήσεων, οι οποίες ανήλθαν σε 11,94 δις ευρώ ή ποσοστό 92,55% επί των ανείσπρακτων απαιτήσεων από μεταβιβάσεις.

(γ) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από πρόστιμα, ποινές και καταλογισμούς, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 69,01 δις ευρώ ή ποσοστό 60,12% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου.

Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από βεβαιωμένα πρόστιμα για παραβάσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ήδη Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών) ανήλθαν στο ποσό των 33,84 δις ευρώ. Όπως προκύπτει δε από τον Πίνακα 2 του Παραρτήματος Ι, εξ αυτών ποσό 14,08 δις ευρώ ή ποσοστό 41,60% των ανείσπρακτων απαιτήσεων από βεβαιωμένα πρόστιμα του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων αφορά την περίοδο έως το οικονομικό έτος 2011, ενώ το υπόλοιπο ποσό των 19,76 δις ευρώ ή ποσοστό 58,40% κατανέμεται στα οικονομικά έτη 2012-2020.

1.2. Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπά έσοδα που σχετίζονται με το δημόσιο χρέος

Τα έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών και τα λοιπά έσοδα που σχετίζονται με το δημόσιο χρέος (δημόσιος δανεισμός) ανήλθαν συνολικώς σε 1.311,16 δις ευρώ και υπερέβησαν τα προϋπολογισθέντα κατά 685,77 δις ευρώ ή ποσοστό 109,65%. Το ποσό των εν λόγω εσόδων εμφανίζεται ιδιαίτερα υψηλό, οφείλεται, ωστόσο, στον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα του βραχυπρόθεσμου δανεισμού μέσω τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repurchase).

Πίνακας 2
Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπά έσοδα
που σχετίζονται με το δημόσιο χρέος.
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΔΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ (1)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (2)	ΑΠΟΚΛΙΣΗ (3)=(2)-(1)	% ΑΠΟΚΛΙΣΗ (4)=(3)/(1)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (2) ως % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣΠΡΑΧΘ. ΠΙΣΤΩΤ. ΕΣΟΔΩΝ
Σύνολο εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπά έσοδα που σχετίζονται με δανεισμό		625.393.145.000	1.311.164.425.081	685.771.280.081	109,65%	100%
Α. Έσοδα από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις για:						
R4	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	2.613.000.000	599.077.889	-2.013.922.111	-77,07%	0,046%
R43	Πωλήσεις χρεωστικών τίτλων	550.000.000	550.523.416	523.416	0,10%	0,042%
R45	Πωλήσεις συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	2.063.000.000	33.174.337	-2.029.825.663	-98,39%	0,003%
R49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	-	15.380.136	15.380.136	-	0,001%
R5	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	622.780.145.000	1.310.401.976.687	687.621.831.687	110,41%	99,942%
R52	Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	19.000.000	18.000.000	-1.000.000	-5,26%	0,001%
R53	Χρεωστικοί τίτλοι (Υποχρεώσεις)	22.761.145.000	45.530.442.950	22.769.297.950	100,04%	3,473%
R531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	13.500.000.000	23.604.240.000	10.104.240.000	74,85%	1,800%
R5310101001	Εισπράξεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου	13.500.000.000	23.604.240.000	10.104.240.000	74,85%	1,800%
R532	Μακροπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	9.261.145.000	21.926.202.950	12.665.057.950	136,75%	1,672%
R5320101001	Εισπράξεις ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στην αγορά εσωτερικού	9.261.145.000	21.926.202.950	12.665.057.950	136,75%	1,672%
R54	Δάνεια	600.000.000.000	1.264.154.531.950	664.154.531.950	110,69%	96,415%
R541	Βραχυπρόθεσμο δάνεια	600.000.000.000	1.261.495.121.950	661.495.121.950	110,25%	96,212%
R5410102001	Εισπράξεις από την πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς	600.000.000.000	1.261.495.121.950	661.495.121.950	110,25%	96,212%
R542	Μακροπρόθεσμο δάνεια	-	2.659.410.000	2.659.410.000	-	0,203%
R5420201001	Εισπράξεις ειδικών και διακρατικών δανείων	-	638.600.000	638.600.000	-	0,049%
R5420204001	Δάνεια προγράμματος SURE	-	2.020.810.000	2.020.810.000	-	0,154%
R57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	-	699.001.787	699.001.787	-	0,053%
R5710101001	Εισπράξεις συμφωνιών ανταλλαγής κεφαλαίων	-	526.392.618	526.392.618	-	0,040%
R5710102001	Εισπράξεις τόκων συμφωνιών ανταλλαγής	-	172.609.170	172.609.170	-	0,013%
Β. Λοιπά έσοδα που σχετίζονται με δανεισμό:						
R15904	Επιστροφές δαπανών και λοιπών προμηθειών σύνταξης και εξυπηρέτησης Δημοσίου χρέους	-	159.116	159.116	-	0,000%
R15906	Επιστροφές δαπανών για τόκους	-	163.211.388	163.211.388	-	0,012%
R1590601	Επιστροφές τόκων εντόκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου	-	6.646.056	6.646.056	-	0,001%
R1590604	Επιστροφές τόκων ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στις αγορές εσωτερικού	-	151.189.935	151.189.935	-	0,012%
R1590605	Επιστροφές τόκων ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου στις αγορές εξωτερικού	-	222.901	222.901	-	0,000%
R1590610	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	-	5.150.927	5.150.927	-	0,000%
R1590611	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	-	1.569	1.569	-	0,000%

Το μεγαλύτερο μέρος των πιστωτικών εσόδων προήλθε από δάνεια (ΑΛΕ R54), που ανήλθαν στο ποσό των 1.264,15 δις ευρώ και εμφανίζονται αυξημένα έναντι των προϋπολογισθέντων κατά 664,15 δις ευρώ ή ποσοστό 110,69%, αφορούσαν δε ως επί το πλείστον σε εισπράξεις από την πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς, ήτοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια εσωτερικού.

Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός πραγματοποιήθηκε με κεφάλαια που αντλήθηκαν από το «Κοινό Κεφάλαιο» και την «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, που τηρούνται σε λογαριασμούς της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και από επενδυτές.

Στο Γράφημα 2 που ακολουθεί παρουσιάζεται το ύψος του βραχυπρόθεσμου δανεισμού του Κράτους από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και τα ταμειακά διαθέσιμα της Κεντρικής Διοίκησης την τελευταία ημέρα κάθε μήνα του έτους 2020 και αντιστοίχως του έτους 2019. Παρατηρείται ότι τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου κυμάνθηκαν κατά το οικονομικό έτος 2020 περί τα 12,07 δις ευρώ. Τα εν γένει μειωμένα, σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος, έσοδα από εκδόσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου οφείλονται κυρίως στην αντίστοιχη αύξηση των εσόδων από τίτλους με σύμφωνο επαναγοράς (repes). Το ύψος των τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repes) ανήλθε κατά μέσο όρο στα 31,16 δις ευρώ, έναντι μέσου όρου 21,92 δις ευρώ κατά το οικονομικό έτος 2019 για την αντιμετώπιση των υψηλών ταμειακών αναγκών λόγω της πανδημίας.

Γράφημα 2
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός- Μηνιαία Υπόλοιπα
(Ποσά σε εκατ. ευρώ)

Επιπροσθέτως του βραχυπρόθεσμου δανεισμού του, το έτος 2020 το Ελληνικό Δημόσιο προέβη : (α) σε τρεις εκδόσεις ομολόγων, με τη μέθοδο της κοινοπραξίας, σταθερού επιτοκίου, επταετούς, δεκαετούς και δεκαπενταετούς διάρκειας, ονομαστικής αξίας 2 δις ευρώ, 3 δις ευρώ και 2,5 δις ευρώ, αντίστοιχα, (β) στην έκδοση και διάθεση τριαντακονταετούς ομολόγου ύψους 3,31 δις ευρώ προς αντικατάσταση ομολόγων ίσης ονομαστικής αξίας, διάρκειας 4, 6 και 7 ετών, (γ) στην επανέκδοση με ιδιωτική τοποθέτηση τριαντακονταετούς ομολόγου, ονομαστικής αξίας 650 εκατ. ευρώ (η ανταλλαγή των ομολόγων που διενεργήθηκε τον Δεκέμβριο του ελεγχόμενου έτους μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, των ελληνικών τραπεζών και του Κοινού Κεφαλαίου) και δ) στην επανέκδοση ομολόγων σταθερού επιτοκίου, δεκαετούς και δεκαπενταετούς διάρκειας, ονομαστικής αξίας 2,5 δις ευρώ και 2 δις ευρώ, αντίστοιχα, με όρους ευνοϊκότερους έναντι των αρχικών εκδόσεων. Η αυξημένη εκδοτική δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε με στόχο την περαιτέρω ομαλοποίηση του προφίλ λήξεων του δημοσίου χρέους καθώς και για την κάλυψη των πρόσθετων χρηματοδοτικών αναγκών που προέκυψαν για την καταπολέμηση της πανδημίας, ενώ η συμπερίληψη των ελληνικών κρατικών χρεογράφων στο έκτακτο πρόγραμμα αγοράς τίτλων (Pandemic Emergency Purchase Program - P.E.P.P.²⁶) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας διευκόλυνε την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές. Επιπλέον, το Ελληνικό Δημόσιο έλαβε δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ταμείο Συνοχής ύψους 638,60 εκ. Ευρώ και δάνειο - συνδεδεμένο με την πανδημία - μέσω του προγράμματος «SURE» ύψους 2 δις ευρώ.

Οι εισπράξεις συμφωνιών ανταλλαγής κεφαλαίων και οι εισπράξεις τόκων συμφωνιών ανταλλαγής ανήλθαν στα ποσά των 526,39 εκατ. ευρώ και των 172,61 εκατ. ευρώ, αντιστοίχως, έναντι των μηδενικών ποσών που προέβλεπε σχετικώς ο Προϋπολογισμός. Σημειώνεται ότι οι συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps) και οι συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps) εντάσσονται στη διαχειριστική στρατηγική του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), με στόχο την αντιστάθμιση των συναλλαγματικών και επιτοκιακών κινδύνων που ενυπάρχουν στο χαρτοφυλάκιο χρέους, ενώ το ύψος τους διαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε επικρατούσες στην αγορά συνθήκες, οι οποίες δεν μπορούν να προβλεφθούν με ακρίβεια. Ως εκ τούτου, προϋπολογίζεται η καθαρή θέση των ανωτέρω συμφωνιών συμψηφιστικά.

1.2.1. Στοιχεία για το «Κοινό Κεφάλαιο» και την «Ταμειακή Διαχείριση» από την Τράπεζα της Ελλάδος

Σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 69Α του ν. 4270/2014, όπως το άρθρο αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παράγραφο 1 του άρθρου 80 του ν. 4549/2018 (φ. 105 Α'), όλοι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β'

²⁶ Το πρόγραμμα, με αρχικό ύψος αγορών χρεογράφων 750 δις ευρώ, αποσκοπεί στην περαιτέρω χαλάρωση της κατεύθυνσης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής και στην αποσόβηση των σοβαρών κινδύνων που δημιούργησε η πανδημία για την ομαλή λειτουργία του μηχανισμού μετάδοσης και τις οικονομικές προοπτικές στη Νομισματική Ένωση. Στο πλαίσιο αυτό, αποφασίστηκε η χορήγηση παρέκκλισης (waiver) από τις απαιτήσεις ελάχιστης πιστοληπτικής διαβάθμισης για τίτλους που έχει εκδώσει το Ελληνικό Δημόσιο, ώστε οι τίτλοι αυτοί να καταστούν επιλέξιμοι για αγορά από το Ευρωσύστημα.

βαθμού²⁷, τηρούν υποχρεωτικά το σύνολο των ταμειακών τους διαθεσίμων - πλην των κεφαλαίων που έχουν μεταφερθεί στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και εκείνων που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση των ταμειακών τους αναγκών του επόμενου δεκαπενθημέρου - στο Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου στην Τράπεζα της Ελλάδος, εξαίρεση δε από την υποχρέωση αυτή είναι δυνατή μόνο με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος του φορέα και σύμφωνης γνώμης της εποπτεύουσας Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών. Αναφορικά με τη λειτουργία του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου, οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, μέχρι την ενεργοποίηση των διατάξεων των παρ. 6-8 του άρθρου 69Α του ν. 4270/2014, συμμετέχουν υποχρεωτικά στο Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου, το οποίο περιλαμβάνει, πέραν του Ενιαίου Λογαριασμού, το Κοινό Κεφάλαιο της παραγράφου 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (φ. 38 Α'), καθώς και την ταμειακή διαχείριση που τηρούν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης²⁸ στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, την 31^η.12.2020, το «Κοινό Κεφάλαιο» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ανερχόταν σε 18,28 δις ευρώ, έναντι 20,05 δις ευρώ την 31^η.12.2019, και περιελάμβανε 164 μερίδια/φορείς, ενώ η «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ανερχόταν σε 17,89 δις ευρώ, έναντι 23,67 δις ευρώ την 31^η.12.2019.

Η ανάλυση του «Κοινού Κεφαλαίου» την 31^η.12.2020 έχει όπως απεικονίζεται στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος Ι.

Η ανάλυση τις «Ταμειακής Διαχείρισης» την 31^η.12.2020 έχει όπως απεικονίζεται στον Πίνακα 4 του Παραρτήματος Ι.

Συνολικώς το «Κοινό Κεφάλαιο» και η «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης την 31^η.12.2020 ανέρχονταν σε 36,17 δις ευρώ σε τρέχουσα αξία.

Στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης που τηρείται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. περιλαμβάνονταν, τον μήνα Σεπτέμβριο του έτους 2019, 1.723 φορείς, εκ των οποίων μόνον 164 κατέχουν μερίδια στο «Κοινό Κεφάλαιο». Όσον αφορά τον λογαριασμό «Ταμειακή Διαχείριση», η Κεντρική Διοίκηση οφείλει να προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες προκειμένου οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης να μεταφέρουν σε αυτόν την πλεονάζουσα ρευστότητά της.

²⁷ Όπως έχει νομολογηθεί (βλ. Ολομ ΣτΕ 700/2020), η προβλεπόμενη στο άρθρο 69Α του ν. 4270/2014 υποχρέωση μεταφοράς των ταμειακών διαθεσίμων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στην Τράπεζα της Ελλάδος δεν αντίκειται στο άρθρο 102 του Συντάγματος.

²⁸ Περιλαμβανομένου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

2.1. Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί Οικονομικού Έτους 2020

Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους 2020 ψηφίστηκαν έξι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί συνολικού ποσού 14,95 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 29% επί των προϋπολογισθέντων εξόδων του αρχικού προϋπολογισμού²⁹, ποσού 50,81 δις ευρώ. Με τους δύο εξ αυτών (άρθρα 7 του ν. 4682/2020, φ. 76 Α' και 6 του ν. 4722/2020, φ. 177 Α') ενισχύθηκαν οι πιστώσεις του αρχικώς ψηφισθέντος τακτικού προϋπολογισμού κατά το ποσό των 11,08 δις ευρώ. Με τους υπόλοιπους τέσσερις (άρθρα 9 του ν. 4690/2020, φ. 104 Α', εικοστό έκτο του ν. 4737/2020, φ. 204 Α', 23 του ν. 4753/2020, φ. 227 Α' και 102 του ν. 4764/2020, φ. 256 Α') ενισχύθηκαν οι πιστώσεις του αρχικώς ψηφισθέντος προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων κατά το ποσό των 3,87 δις ευρώ, εκ του οποίου ποσό 1,27 δις ευρώ κατανέμεται στο εθνικό σκέλος και ποσό 2,6 δις ευρώ κατανέμεται στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος.

Όλοι οι ανωτέρω συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί ψηφίστηκαν για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας covid-19, ενώ ο ένας τακτικός εξ αυτών (άρθρο 6 του ν. 4722/2020) ψηφίστηκε επιπλέον και για: α) την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων, β) την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών-προσφυγικών ροών, γ) την ειδική χρηματοδότηση φορέων Γενικής Κυβέρνησης για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων τους προς τρίτους και δ) την επιχορήγηση προς τον ΕΦΚΑ για την καταβολή ποσών μειώσεων κυρίων συντάξεων.

Η ψήφιση των δύο τακτικών συμπληρωματικών προϋπολογισμών πραγματοποιήθηκε με την προβλεπόμενη από την παρ. 5γ του άρθρου 2 του ν. 4270/2014 γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου³⁰, με αντικείμενο την αξιολόγηση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων επί των οποίων αυτοί βασίστηκαν. Η αξιολόγηση αυτή παρασχέθηκε υπό το πρίσμα της ενεργοποίησης από το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, της γενικής ρήτρας διαφυγής (general escape clause), η οποία αναστέλλει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης που καθορίζει τους δημοσιονομικούς κανόνες στις χώρες μέλη της ευρωζώνης. Με την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής ουσιαστικά δεν υπάρχει υποχρέωση για τήρηση του εθνικού δημοσιονομικού στόχου για επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος της τάξης του 3,5% του ΑΕΠ για το οικονομικό έτος 2020.

Ωστόσο, οι τέσσερις συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί δημοσίων επενδύσεων ψηφίστηκαν χωρίς την αντίστοιχη γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

²⁹ Μη συμπεριλαμβανομένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό (ήτοι τόκων, προμηθειών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και καταπτώσεων εγγυήσεων).

³⁰ Βλ. «Γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου επί του συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού 2020» με ημερομηνίες έκδοσης 1.4.2020 και 2.9.2020 (<https://www.hfisc.gr/opinions>).

Οι συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί του οικονομικού έτους 2020 εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 3
Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί οικονομικού έτους 2020

Οικονομικό Έτος 2020 (Ποσά σε ευρώ)

A/A	Διατάξεις	Είδος Προϋπολογισμού	Φορέας	ΑΛΕ	Περιγραφή ΑΛΕ	Ποσό Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού
1	Άρθρο 7 ν. 4682/2020 (ΦΕΚ Α' 76)	Τακτικός	Υπουργείο Οικονομικών	2910601058	Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κορωνοϊό.	5.000.000.000
2	Άρθρο 9 ν. 4690/2020 (ΦΕΚ Α' 104)	ΠΔΕ	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2910601058	>>	1.250.000.000
3	Άρθρο 6 ν. 4722/2020 (ΦΕΚ Α' 177)	Τακτικός	Υπουργείο Οικονομικών	2910601058	>>	4.000.000.000
			Υπουργείο Οικονομικών	2910601001	Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων.	600.000.000
			Υπουργείο Οικονομικών	2910601003	Πιστώσεις για την ειδική χρηματοδότηση φορέων Γενικής Κυβέρνησης για την εξόφληση ληξιπροθέσμων υποχρεώσεων τους προς τρίτους και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης.	76.000.000
			Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	2310501001	Επιχορήγηση στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) για την κάλυψη παροχών κύριας σύνταξης ασφαλισμένων δημοσίου.	500.000.000
			Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	2310501002	Επιχορήγηση στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) για την κάλυψη παροχών κύριας σύνταξης ασφαλισμένων πλην δημοσίου.	900.000.000
4	Άρθρο εικοστό έκτο ν.4737/2020 (ΦΕΚ Α' 204)	ΠΔΕ	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2910601058	Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κορωνοϊό.	1.521.000.000
5	Άρθρο 23 ν. 4753/2020 (ΦΕΚ Α' 227)	ΠΔΕ	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2910601058	>>	900.000.000
6	Άρθρο 102 ν.4764/2020 (ΦΕΚ Α' 256)	ΠΔΕ	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2910601058	>>	200.000.000
ΣΥΝΟΛΟ						14.947.000.000

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα:

- Πιστώσεις τακτικού προϋπολογισμού και προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, συνολικού ποσού 12,87 δις ευρώ, ψηφίστηκαν υπό τον ΑΛΕ C2910601058 για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας covid-19,
- Πιστώσεις τακτικού προϋπολογισμού, ποσού 600 εκατ. ευρώ, ψηφίστηκαν υπό τον ΑΛΕ C2910601001 για την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων και την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών-προσφυγικών ροών,

- Πιστώσεις τακτικού προϋπολογισμού, ποσού 76 εκατ. ευρώ, ψηφίστηκαν υπό τον ΑΛΕ C2910601003 για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων φορέων Γενικής Κυβέρνησης προς τρίτους και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης και

- Πιστώσεις τακτικού προϋπολογισμού, συνολικού ποσού 1,4 δις ευρώ, ψηφίστηκαν υπό τους ΑΛΕ C2310501001 και C2310501002 για την καταβολή ποσών μειώσεων κυρίων συντάξεων.

Οι παραπάνω τακτικοί συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί ψηφίστηκαν σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 60 του ν. 4270/2014, καθότι το προσδιοριζόμενο ύψος των αναγκών ήταν τέτοιο, που δεν επέτρεπε να ικανοποιηθεί με ανακατανομές του άρθρου 71 ή με χρήση του αποθεματικού του άρθρου 59 του ν. 4270/2014. Ανάλογα εφαρμόστηκε η παραπάνω διάταξη, με παράλληλη εφαρμογή της παραγράφου 3 του ιδίου άρθρου, για την ψήφιση των τεσσάρων συμπληρωματικών προϋπολογισμών δημοσίων επενδύσεων, καθώς η ένταξη στο Π.Δ.Ε. των μέτρων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας covid-19 θα ήταν αδύνατο να εξυπηρετηθεί από το αρχικά ψηφισμένο όριο δαπανών του Π.Δ.Ε. έτους 2020, ποσού 6,75 δις ευρώ³¹.

Οι πιστώσεις των ως άνω συμπληρωματικών προϋπολογισμών περιλαμβάνονται στη στήλη «Διαμόρφωση» του Κρατικού Προϋπολογισμού³². Πιστώσεις συνολικού ποσού 13,55 δις ψηφίστηκαν υπό τον ΑΛΕ C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή», από όπου ανακατανεμήθηκαν προς τους ΑΛΕ υλοποίησης των σχετικών δαπανών, ενώ πιστώσεις συνολικού ποσού 1,4 δις ψηφίστηκαν υπό τον ΑΛΕ C23 «Μεταβιβάσεις» και διατέθηκαν εξ ολοκλήρου ως επιχορήγηση προς τον ΕΦΚΑ για την πραγματοποίηση επιστροφών αναδρομικών ποσών συντάξεων τόσο του δημοσίου, όσο και του ιδιωτικού τομέα (Κ.Υ.Α. αρ. Φ11321/37311/1610/13.10.2020 και Φ11321/35005/1528/13.10.2020, φ. 4536 Β').

Επισημαίνεται ότι από τις πιστώσεις τακτικού προϋπολογισμού, ποσού 600 εκατ. ευρώ, που ψηφίστηκαν υπό τον ΑΛΕ C2910601001 για την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων και την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών-προσφυγικών ροών, πιστώσεις ποσού 514,99 εκατ. ευρώ διατέθηκαν για σκοπούς διαφορετικούς από τους ανωτέρω. Ανάλυση των πιστώσεων αυτών εμφανίζεται στον πίνακα 5 του Παραρτήματος Ι.

Οι εν λόγω πιστώσεις κατανεμήθηκαν α) κατά ποσό 84 εκατ. ευρώ στον ΑΛΕ C2310989004 για τη χορήγηση έκτακτης εφάπαξ ενίσχυσης με τη μορφή επιδόματος σε πληγέντα φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις του κυκλώνα «Ιανός», στο πλαίσιο του άρθρου 1 του ν. 4728/2020, β) κατά ποσό 1,35 εκατ. ευρώ στους ΑΛΕ C22 και C23 για την ενίσχυση πιστώσεων για συντάξεις θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών και τιμητικού χαρακτήρα και γ) κατά ποσό 429,64 εκατ. ευρώ μεταφέρθηκαν στον ΑΛΕ C2910102003 «Ειδικό αποθεματικό Υπ. Οικονομικών από πιστώσεις που εξέλειψε ο λόγος που είχαν προβλεφθεί (παρ. 7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014)», από όπου ανακατανεμήθηκαν σε ΑΛΕ υλοποίησης δαπανών.

³¹ Σύμφωνα με το 2/53535/ΔΠΓΚ/14.04.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (τμήματα Α' και Γ') της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

³² Εξαιρείται η περίπτωση του ΑΛΕ C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή», όπου το υπόλοιπο της στήλης «Διαμόρφωση» κατά την 31.12.2020 αντικατοπτρίζει το αδιάθετο υπόλοιπο πιστώσεων, ήτοι εκείνο που απέμεινε μετά τη μεταφορά αρχικώς προϋπολογισθεισών και συμπληρωματικών πιστώσεων του εν λόγω ΑΛΕ προς τους ΑΛΕ υλοποίησης δαπανών.

Επισημαίνεται επίσης ότι για πιστώσεις συνολικού ποσού 286,46 εκατ. ευρώ του ως άνω ειδικού αποθεματικού³³, ο σχηματισμός του οποίου αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αναγκών που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, δεν παρασχέθηκε επαρκής αιτιολόγηση που να τεκμηριώνει τον απρόβλεπτο χαρακτήρα των σχετικών δαπανών. Ιδίως δε για πιστώσεις ποσού 82,12 εκατ. ευρώ, αφορώσες σε χρηματοδότηση του παρόχου της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας (άρθρο 8 του ν. 4053/2012, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με το άρθρο 50 του ν. 4758/2020), καθώς και για πιστώσεις ποσού 67 εκατ. ευρώ, αφορώσες σε κάλυψη δαπάνης για τη διανομή πανεπιστημιακών συγγραμμάτων εαρινού εξαμήνου 2020 και χειμερινού εξαμήνου 2020-2021, έχει συμπεριληφθεί αντίστοιχη παρατήρηση σε προηγούμενες Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εξ αιτίας της ανάλωσής τους από το τακτικό αποθεματικό του κρατικού προϋπολογισμού.

2.2. Έξοδα του Προϋπολογισμού, μη συμπεριλαμβανομένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό³⁴

Οι πληρωμές ανήλθαν σε 64,69 δις ευρώ, υπερέβησαν, επομένως, τον αρχικό προϋπολογισμό, ο οποίος προέβλεπε έξοδα 50,81 δις ευρώ, κατά 13,89 δις ευρώ ή ποσοστό 27,3%.

³³ Προερχόμενες είτε από τον ΑΛΕ C2910601001 από όπου μεταφέρθηκαν, είτε από λοιπές ανακατανομές προς το ειδικό αποθεματικό της παρ. 7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014.

³⁴ Τόκων, προμηθειών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και καταπτώσεων εγγυήσεων.

Πίνακας 4
Συνοπτική ανακεφαλαίωση εξόδων Προϋπολογισμού³⁵
(μη συμπεριλαμβανομένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών
και λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό)

Οικονομικό Έτος 2020 (Ποσά σε ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Πληρωμές	% Απόκλισης Πληρωμών - Π/Υ
C2	Δαπάνες (μη συμπεριλαμβανομένων των λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό ΑΛΕ C23901, C243, C26)	50.184.116.000,00	65.145.169.291,59	63.562.527.668,85	26,66%
C21	Παροχές σε εργαζομένους	13.403.404.000,00	13.629.922.218,66	13.393.772.698,77	-0,07%
C22	Κοινωνικές παροχές	134.422.000,00	198.458.034,71	191.173.988,59	42,22%
C23	Μεταβιβάσεις (μη συμπεριλαμβανομένων των καταπτώσεων εγγυήσεων ΑΛΕ C23901)	27.135.312.000,00	47.341.889.026,12	46.903.298.156,97	72,85%
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών (μη συμπεριλαμβανομένων των προμηθειών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες ΑΛΕ C24302)	1.105.168.000,00	2.418.854.983,24	1.961.019.552,17	77,44%
C25	Επιδότησεις	89.060.000,00	1.101.039.587,15	1.084.004.605,95	1.117,16%
C27	Λοιπές δαπάνες	71.388.000,00	57.248.795,00	29.105.916,40	-59,23%
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	8.245.362.000,00	397.756.646,71	152.750,00	-100,00%
C3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	623.198.000,00	1.247.236.028,64	1.132.837.445,96	81,78%
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	623.188.000,00	1.247.236.028,64	1.132.837.445,96	81,78%
C33	Αγορές τιμαλφών	10.000,00	0,00		-100,00%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	50.807.314.000,00	66.392.405.320,23	64.695.365.114,81	27,33%

Το μεγαλύτερο μέρος των πληρωμών αφορούσε, το μεν σε μεταβιβάσεις ποσού 46,9 δις ευρώ (ποσοστό 72,5% επί των πληρωμών) και, ιδίως, σε τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις (σε Νοσοκομεία, Υγειονομικές Περιφέρειες, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και λοιπά νομικά και φυσικά πρόσωπα και άλλους φορείς) ποσού 38,76 δις ευρώ, επιχορηγήσεις επενδύσεων ποσού 5,24 δις ευρώ και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις³⁶ ποσού 742,88 εκατ. ευρώ, το δε σε παροχές σε εργαζόμενους ποσού 13,39 δις ευρώ (ποσοστό 20,7% επί των πληρωμών).

³⁵ Αναλυτική ανακεφαλαίωση στον Πίνακα 6 του Παραρτήματος Ι.

³⁶ Αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων, λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις διάφορες κ.ά. Δεν συμπεριλαμβάνονται οι καταπτώσεις εγγυήσεων (ΑΛΕ C23901).

Οι κατηγορίες εξόδων στις οποίες οι πληρωμές παρουσίασαν τις μεγαλύτερες υπερβάσεις, σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις του Προϋπολογισμού, ήταν εκείνες των μεταβιβάσεων, των επιδοτήσεων, των αγορών αγαθών και υπηρεσιών³⁷ και των αγορών παγίων περιουσιακών στοιχείων. Όσον αφορά, ωστόσο, τις μεταβιβάσεις, οι υπερβάσεις οφείλονται κυρίως στο ότι επρόκειτο για δαπάνες καλυπτόμενες είτε από την ψήφιση συμπληρωματικών προϋπολογισμών είτε από πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, οι οποίες από το οικονομικό έτος 2019 προϋπολογίζονται ως πιστώσεις υπό κατανομή, ήτοι στον ΑΛΕ C29, και όχι εξ αρχής στους αντίστοιχους ΑΛΕ υλοποίησης των εξόδων³⁸. Ομοίως, όσον αφορά τις επιδοτήσεις και τις αμοιβές για υπηρεσίες, οι υπερβάσεις οφείλονται κυρίως στο ότι επρόκειτο για δαπάνες καλυπτόμενες από πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Ως εκ τούτου, οι υπερβάσεις στις ανωτέρω κατηγορίες εξόδων ήταν στην πραγματικότητα μικρότερες από τις εμφανιζόμενες, εντοπίζονται δε, ιδίως, στις μεταβιβάσεις στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης και στον ΕΟΠΠΥ, στις λοιπές μεταβιβάσεις σε νομικά πρόσωπα, φυσικά πρόσωπα και φορείς στο πλαίσιο λειτουργίας του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19, στις λοιπές μεταβιβάσεις σε φυσικά πρόσωπα και φορείς χωρίς νομική προσωπικότητα στο πλαίσιο μέτρων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, αλλά και στην ενίσχυση με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις.

Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εξόδων, στις οποίες οι πληρωμές υπερέβησαν τα ποσά που είχαν προϋπολογισθεί, είναι οι ακόλουθες:

Ι. Ως προς την κατηγορία των μεταβιβάσεων:

(α) Οι πληρωμές για μεταβιβάσεις σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΛΕC23104) ανήλθαν σε 2,82 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 2,52 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 302,02 εκατ. ευρώ.

(β) Η επιχορήγηση στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) για την κάλυψη παροχών κύριας σύνταξης ασφαλισμένων δημοσίου (ΑΛΕC2310501001) και για την κάλυψη παροχών κύριας σύνταξης ασφαλισμένων πλην δημοσίου (ΑΛΕC2310501002) ανήλθε σε 4,55 δις ευρώ και 11,16 δις ευρώ αντίστοιχα, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 4,05 δις ευρώ και 10,17 δις ευρώ αντίστοιχα, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 500 εκατ. ευρώ και 992 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα. Συνολικώς η επιχορήγηση στον ΕΦΚΑ για την κάλυψη παροχών κύριας σύνταξης ανήλθε σε 15,71 δις ευρώ και υπερέβη το συνολικό ποσό που είχε προϋπολογισθεί (14,22 δις ευρώ) κατά 1,49 δις ευρώ περίπου. Συνολικώς, η επιχορήγηση στον ΕΦΚΑ για λοιπούς σκοπούς (ΑΛΕC2310589001) ανήλθε σε 944,75 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 51 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 893,75 εκατ. ευρώ.

³⁷ Μη συμπεριλαμβανομένων των προμηθειών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (ΑΛΕ C243).

³⁸ Με το τελευταίο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 55 του ν. 4270/2014, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του ν. 4753/2020 (φ. 227 Α') ορίζεται ότι: «Ειδικά για τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) των ετών 2020 και 2021, οι πιστώσεις ψηφίζονται συγκεντρωτικά στη μείζονα κατηγορία "πιστώσεις υπό κατανομή" σε επίπεδο φορέα και ειδικού φορέα».

(γ) Η επιχορήγηση στον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας για την κάλυψη παροχών υγείας (ΑΛΕC2310505001) ανήλθε σε 600,22 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 100 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 500,22 εκατ. ευρώ.

(δ) Η επιχορήγηση σε λοιπούς φορείς με νομική προσωπικότητα (νομικά πρόσωπα, ειδικά ταμεία, λογαριασμούς, οργανισμούς κ.ά.) για λειτουργικές δαπάνες γενικά (ΑΛΕC2310802897) ανήλθε σε 245,78 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 54,21 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 191,58 εκατ. ευρώ.

(ε) Οι πληρωμές για ενίσχυση με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις και οργανισμούς με νομική μορφή (ΑΛΕ C2310803020) ανήλθαν σε 5,13 δις ευρώ, χωρίς να έχουν αρχικώς προβλεφθεί στον οικείο ΑΛΕ του Προϋπολογισμού. Η υπέρβαση καλύφθηκε αφενός κατά τα ποσά των 1,06 δις ευρώ και 3,52 δις ευρώ από την ψήφιση συμπληρωματικών τακτικών προϋπολογισμών (άρθρα 7 ν. 4682/2020 και 6 ν. 4722/2020, αντίστοιχα)³⁹, αφετέρου κατά το ποσό των 557,20 από πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων. Επιπλέον, οι πληρωμές για ενίσχυση με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε ατομικές επιχειρήσεις (C2310989013), ανήλθαν σε 420,40 δις ευρώ, χωρίς να έχουν αρχικώς προβλεφθεί στον οικείο ΑΛΕ του Προϋπολογισμού. Η εν λόγω υπέρβαση καλύφθηκε από πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων. Συνολικώς οι πληρωμές για ενίσχυση με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις ανήλθαν σε 5,55 δις ευρώ.

(στ) Οι πληρωμές για λοιπές μεταβιβάσεις σε νομικά πρόσωπα, φυσικά πρόσωπα και φορείς (ΑΛΕ C2310988899) ανήλθαν σε 1,78 δις ευρώ, χωρίς να έχουν αρχικώς προβλεφθεί στον οικείο ΑΛΕ του Προϋπολογισμού. Πρόκειται για πληρωμές του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων με σκοπό τη λειτουργία του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19⁴⁰.

(ζ) Οι πληρωμές για λοιπές μεταβιβάσεις σε φυσικά πρόσωπα και φορείς χωρίς νομική προσωπικότητα (ΑΛΕ C2310989899) ανήλθαν σε 2,25 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 1,2 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 2,249 δις ευρώ.

(η) Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για κτίρια και συναφείς υποδομές (ΑΛΕ C2340401001) και για μη παραγόμενα περιουσιακά στοιχεία (ΑΛΕ C2340405001) ανήλθαν σε 686,25 εκατ. ευρώ και σε 310,61 εκατ. ευρώ αντίστοιχα, χωρίς να έχουν αρχικώς προβλεφθεί στους οικείους ΑΛΕ του Προϋπολογισμού. Επιπλέον, οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για λοιπά περιουσιακά στοιχεία (ΑΛΕ C2340489001), ανήλθαν σε 161,70 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 10 χιλ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 161,69 εκατ. ευρώ.

³⁹ Σύμφωνα με το 2/53535/ΔΠΓΚ/14.4.2021 έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και τα συνημμένα σε αυτό, οι εν λόγω πληρωμές αφορούν τη χορήγηση ενίσχυσης με την μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις, οι οποίες επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του COVID-19, βάσει των από 30.3.2020 (άρθρο τρίτο) και 13.4.2020 (άρθρο τέταρτο) Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου, που κυρώθηκαν με τους ν. 4684/2020 (φ. 86 Α') και ν. 4690/2020 (φ. 104 Α'), αντίστοιχα.

⁴⁰ Σύμφωνα με την παρ. 3.2.3 του Προσαρτήματος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων: «Για τη λειτουργία του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19, χρηματοδοτήθηκε η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε. με ποσό ύψους 1.780εκ. € μέσω του ΠΔΕ, για την παροχή εγγυήσεων προς το Τραπεζικό Σύστημα, με σκοπό τη δημιουργία μόχλευσης για την παροχή δανείων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που πλήττονται από την πανδημία covid-19 (...).»

(θ) Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σε λοιπά νομικά πρόσωπα για κτίρια (ΑΛΕ C2340801001) ανήλθαν σε 525,5 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 30 χιλ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 525,47 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σε λοιπά νομικά πρόσωπα για μηχανικό και λοιπό εξοπλισμό (ΑΛΕ C2340802001), για μη παραγόμενα περιουσιακά στοιχεία (ΑΛΕ C2340805001) και για λοιπά περιουσιακά στοιχεία (ΑΛΕ C2340889001) ανήλθαν σε 198,39 εκατ. ευρώ, σε 2,19 δις ευρώ και σε 821,08 εκατ. ευρώ, χωρίς να έχουν αρχικώς προβλεφθεί στους οικείους ΑΛΕ του Προϋπολογισμού.

(ι) Οι λοιπές δαπάνες κάλυψης ελλειμμάτων και καταβολής τόκων (ΑΛΕ C2390902899) ανήλθαν σε 243,27 εκατ. ευρώ, χωρίς να έχουν αρχικώς προβλεφθεί στον οικείο ΑΛΕ του Προϋπολογισμού.

Όσον αφορά, ωστόσο, τις ανωτέρω [υπό στοιχ. (η), (θ) και (ι)] επιχορηγήσεις επενδύσεων και λοιπές δαπάνες, επρόκειτο για δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, για τις οποίες οι αντίστοιχες πιστώσεις είχαν προϋπολογισθεί, αντί των οικείων ΑΛΕ (C2340401, C2340405, C2340489, C23408 και C23909), στον ΑΛΕ C29 των πιστώσεων υπό κατανομή, από τον οποίον και εν συνεχεία μεταφέρθηκαν στους πρώτους για την υλοποίηση των δαπανών αυτών. Ως εκ τούτου, στην πραγματικότητα δεν υπήρξε υπέρβαση των προβλέψεων του Προϋπολογισμού στις συγκεκριμένες κατηγορίες μεταβιβάσεων.

II. Ως προς την κατηγορία των επιδοτήσεων:

(α) Οι λοιπές επιδοτήσεις προϊόντων και υπηρεσιών (ΑΛΕ C2510989899) ανήλθαν σε 734,36 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 60 χιλ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 734,30 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για δαπάνες του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

(β) Η δαπάνη παροχής καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας (ΑΛΕ C2510989002) ανήλθε σε 179,12 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 15 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 164,12 εκατ. ευρώ.

III. Ως προς την κατηγορία των αγορών αγαθών και υπηρεσιών:

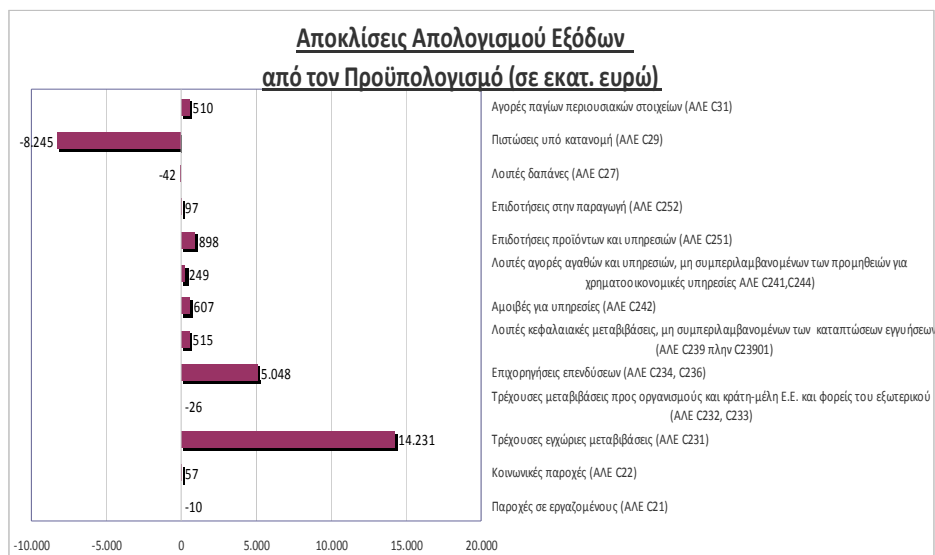
Οι πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες (ΑΛΕ C2420989001) ανήλθαν σε 392,59 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 69,84 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 322,74 εκατ. ευρώ.

IV. Ως προς την κατηγορία των αγορών παγίων περιουσιακών στοιχείων:

Τα έξοδα λοιπών υποδομών (ΑΛΕ C3110989001) ανήλθαν σε 419,77 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 1,59 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 418,18 εκατ. ευρώ.

Στο ιστόγραμμα 2 που ακολουθεί, απεικονίζονται οι αποκλίσεις των πληρωμών, σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα έξοδα, ανά ΑΛΕ.

Ιστόγραμμα 2
Αποκλίσεις των Πληρωμών από τα Προϋπολογισθέντα έξοδα

Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζονται οι αποκλίσεις των πληρωμών οικονομικού έτους 2020, από τα αντίστοιχα μεγέθη του προηγούμενου οικονομικού έτους:

Πίνακας 4.1
Αποκλίσεις Πληρωμών Οικονομικών ετών 2020 και 2019
(μη συμπεριλαμβανομένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών
και λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό)

Οικονομικό Έτος 2020 (Ποσά σε ευρώ)				
ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Πληρωμές 2020 (1)	Πληρωμές 2019 (2)	Απόκλιση 2020 – 2019 [(1) – (2)]/(2)
C2	Δαπάνες (μη συμπεριλαμβανομένων των λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό ΑΛΕ C23901, C243, C26)	63.562.527.668,85	48.635.023.822,86	30,69%
C21	Παροχές σε εργαζομένους	13.393.772.698,77	13.296.578.797,19	0,73%
C22	Κοινωνικές παροχές	191.173.988,59	697.244.896,16	-72,58%
C23	Μεταβιβάσεις (μη συμπεριλαμβανομένων των καταπτώσεων εγγυήσεων ΑΛΕ C23901)	46.903.298.156,97	31.595.311.867,62	48,45%
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών (μη συμπεριλαμβανομένων των προμηθειών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες ΑΛΕ C243)	1.961.019.552,17	1.815.164.881,76	8,04%
C25	Επιδότησεις	1.084.004.605,95	1.180.958.517,41	-8,21%

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Πληρωμές 2020 (1)	Πληρωμές 2019 (2)	Απόκλιση 2020 – 2019 [(1) - (2)]/(2)
C27	Λοιπές δαπάνες	29.105.916,40	49.596.836,84	-41,31%
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	152.750,00	168.025,88	-9,09%
C3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	1.132.837.445,96	997.804.426,65	13,53%
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	1.132.837.445,96	997.794.676,65	13,53%
C33	Αγορές τιμαλφών	-	9.750,00	-100,00%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	64.695.365.114,81	49.632.828.249,51	30,35%

Οι πληρωμές των 64,69 δις ευρώ υπερέβησαν τις πληρωμές του προηγούμενου έτους κατά 15,06 δις ευρώ, ή ποσοστό 30%. Η ως άνω υπέρβαση σχετίζεται κυρίως με την ψήφιση συμπληρωματικών προϋπολογισμών κατά το οικονομικό έτος 2020.

Η κατηγορία εξόδων στην οποία οι πληρωμές παρουσίασαν τη μεγαλύτερη υπέρβαση, σε σχέση με τις πληρωμές του προηγούμενου έτους, ήταν εκείνη των μεταβιβάσεων (υπέρβαση κατά 15,31 δις ευρώ), ενώ η κατηγορία εξόδων στην οποία οι πληρωμές παρουσίασαν τη μεγαλύτερη υστέρηση ήταν εκείνη των κοινωνικών παροχών (υστέρηση κατά 506,07 εκατ. ευρώ).

Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εξόδων, στις οποίες οι πληρωμές υπερέβησαν τις αντίστοιχες κατά το προηγούμενο έτος, είναι οι ακόλουθες:

(α) Τρεχουσών εγχωρίων μεταβιβάσεων (ΑΛΕ C231), στην οποία οι πληρωμές των 38,76 δις ευρώ υπερέβησαν κατά 13,5 δις ευρώ τις πληρωμές του προηγούμενου έτους.
(β) Επιχορηγήσεων επενδύσεων εσωτερικού (ΑΛΕ C234), στην οποία οι πληρωμές των 5,24 δις ευρώ υπερέβησαν κατά 1,51 δις ευρώ τις πληρωμές του προηγούμενου έτους.

Σημειώνεται ότι οι παραπάνω επιμέρους κατηγορίες εξόδων περιλαμβάνονται στην κατηγορία των μεταβιβάσεων.

Η κυριότερη επιμέρους κατηγορία εξόδων, στην οποία οι πληρωμές υπολείπονται των αντίστοιχων κατά το προηγούμενο έτος, είναι εκείνη των παροχών κοινωνικής πρόνοιας σε χρήμα (ΑΛΕ C225), στην οποία οι πληρωμές των 25,81 εκατ. ευρώ υστέρησαν κατά 504,35 εκατ. ευρώ έναντι των πληρωμών του προηγούμενου έτους. Οι εν λόγω πληρωμές περιλαμβάνονται στην κατηγορία των κοινωνικών παροχών.

2.2.1. Μητρώο Δεσμεύσεων

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο⁴¹, κάθε φορέας της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούται να καταγράφει το σύνολο των υποχρεώσεων του στο Μητρώο Δεσμεύσεων (ΜΔ). Το ΜΔ αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την ορθή εκτέλεση των δαπανών, καθώς και για την ακριβή και αξιόπιστη αποτύπωση όλων των στοιχείων δεσμεύσεων, πληρωμών και υποχρεώσεων για το σύνολο των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Το ΜΔ τηρείται ανά κωδικό αριθμό εξόδου και φορέα/ειδικό φορέα (όπου υφίσταται), προκειμένου για φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις Εκθέσεις Δημοσιονομικών Επιδόσεων των Υπουργείων, που υπεβλήθησαν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, παρατηρήθηκαν οι ακόλουθες ελλείψεις, αναφορικά με την τήρηση του ΜΔ από τους ειδικούς φορείς των Υπουργείων:

(α) Σε ορισμένα Υπουργεία δεν καταχωρήθηκε στο ΜΔ το σύνολο των ληξιπρόθεσμων κατά την 31.12.2020 οφειλών όλων των ειδικών φορέων.

(β) Δεν υπολογίζονται οι προβλεπόμενοι από την Οδηγία 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Φεβρουαρίου 2011 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές⁴², τόκοι υπερημερίας και έξοδα είσπραξης, πλην ορισμένων εξαιρέσεων.

(γ) Δεν υφίσταται αξιόπιστο σύστημα αυτοματοποιημένων δικλίδων για την παρακολούθηση των στοιχείων συμβάσεων και των πολυετών υποχρεώσεων, σχετικά με την έγκαιρη ανάληψη υποχρεώσεων, τις ανατροπές και τις ανακλήσεις πιστώσεων, καθώς και τα αδιάθετα ποσά αυτών.

(δ) Σε περίπτωση ακατάσχετης πληρωμής του δικαιούχου ο οποίος έχει κάνει εκχώρηση σε άλλον (λήπτη), αντί να γίνει προώθηση αυτής, στη Δ.Ο.Υ. του λήπτη, ώστε να πραγματοποιηθεί ο έλεγχος για τυχόν οφειλές του λήπτη και διενέργεια συμψηφισμού, γίνεται ο έλεγχος στη Δ.Ο.Υ. του δικαιούχου, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος λαθών, όπως το να συμψηφιστεί ποσό σε ακατάσχετη αποζημίωση.

2.2.2. Τακτικό Αποθεματικό

Από το Τακτικό Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού (άρθρο 59 ν. 4270/2014), στο οποίο είχε αρχικώς εγγραφεί πίστωση 700 εκατ. ευρώ (ΑΛΕ C2910101), χορηγήθηκαν πιστώσεις συνολικού ποσού 699,46 εκατ. ευρώ⁴³, αναλυόμενες σε πιστώσεις (α) ποσού 140,45 εκατ. ευρώ (ποσοστό 20,08%) για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, (β) ποσού 130,48 εκατ. ευρώ (ποσοστό 18,65%) για λειτουργικά έξοδα, (γ) ποσού 234,98 εκατ. ευρώ (ποσοστό 33,59%) για επιχορηγήσεις φορέων, (δ) ποσού 66,28 εκατ. ευρώ (ποσοστό 9,48%) για οικονομικές ενισχύσεις σε ιδιώτες, (ε) ποσού 1,16 εκατ. ευρώ (ποσοστό 0,17%) για απόδοση δαπανών από ειδικές

⁴¹ Βλ. ιδίως άρθρο 68 ν. 4270/2014 και το εκδοθέν κατ' εξουσιοδότησή του π.δ. 80/2016 (φ. 145 Α').

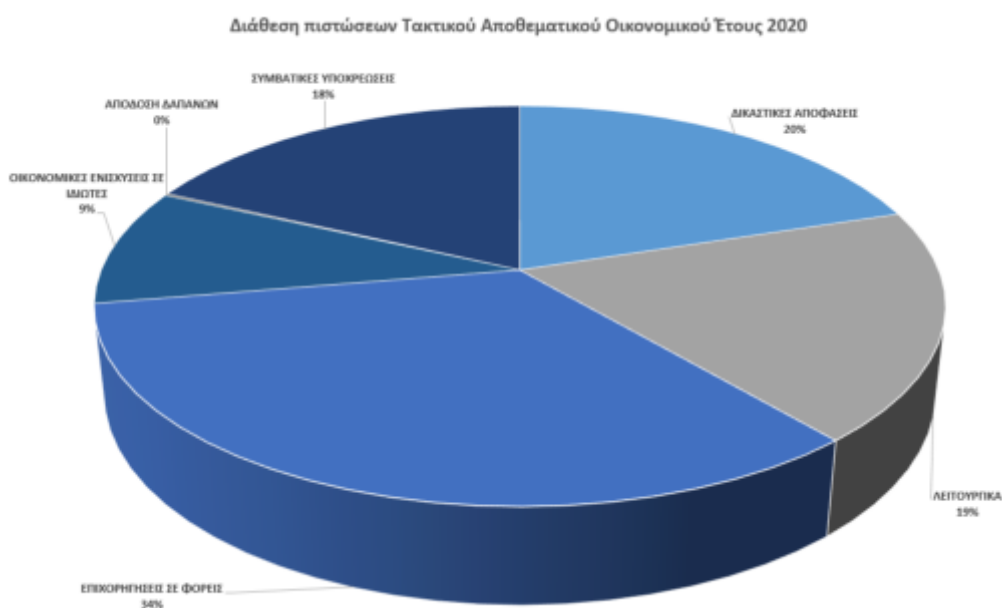
⁴² Η εν λόγω Οδηγία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με την Παράγραφο Ζ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (φ. 107 Α').

⁴³ Βλ. το ΥΠΟΙΚ 47743 ΕΞ 2021/19.4.2021 έγγραφο.

κατηγορίες εσόδων⁴⁴ και (στ) ποσού 126,1 εκατ. ευρώ (ποσοστό 18,03%) για συμβατικές υποχρεώσεις.

Η διάθεση των πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού, ανά κατηγορία δαπανών, απεικονίζεται στο κατωτέρω Γράφημα 3:

Γράφημα 3
Διάθεση πιστώσεων Τακτικού Αποθεματικού οικονομικού έτους 2020

Από την επισκόπηση των ανωτέρω πιστώσεων προκύπτει ότι η χρήση του Τακτικού Αποθεματικού δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις σύμφωνη με την παράγραφο 2 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014, όπως αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την περίπτωση 5 της υποπαραγράφου Δ10 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (φ. 94 Α'), κατά την οποία το Αποθεματικό χρησιμοποιείται αποκλειστικώς για την κάλυψη σημαντικών, άμεσων, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά τον χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού ή των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, καθώς και για παρεμβάσεις στο πλαίσιο ενεργοποίησης του διορθωτικού μηχανισμού του άρθρου 39 του ίδιου νόμου.

Σε πολλές περιπτώσεις οι περιορισμένες πιστώσεις που έχουν τεθεί στη διάθεση των Υπουργείων δεν επιτρέπουν την κάλυψη δαπανών με ανακατανομή των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού τους, αλλά πραγματοποιούνται σε βάρος των πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού.

⁴⁴ Π.χ. παράβολα, συνδρομές κ.λπ..

Ενδεικτικώς επισημαίνεται ότι από το Τακτικό Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού διατέθηκαν, επιπλέον του αρχικού προϋπολογισμού των Υπουργείων, πιστώσεις:

(α) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ποσού 38,87 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 114,57 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 33,93% επί των εξόδων αυτού,

(β) στο Υπουργείο Οικονομικών ποσού 140,23 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 1.306,57 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 0,01% επί των εξόδων αυτού,

(γ) στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ποσού 93,09 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 447,17 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 20,82% επί των εξόδων αυτού,

(δ) στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών ποσού 49,27 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 779,19 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 6,32% επί των εξόδων αυτού,

(ε) στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη ποσού 119 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 2,45 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 4,85% επί των εξόδων αυτού,

(στ) στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης ποσού 26 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 279 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 9,31% επί των εξόδων αυτού.

Η ανά Υπουργείο διάθεση των πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού απεικονίζεται στο Ιστόγραμμα του Παραρτήματος II.

Αναφέρονται ιδίως οι ακόλουθες περιπτώσεις, στις οποίες η χρήση του Τακτικού Αποθεματικού δεν φαίνεται να ευρίσκει έρεισμα στις διατάξεις του άρθρου 59 του ν. 4270/2014:

(α) Μεταφορά πίστωσης ποσού 2 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Εσωτερικών για την πραγματοποίηση εκστρατείας ενημέρωσης εκλογέων που διαμένουν στην αλλοδαπή βάσει του άρθρου 21 του ν. 4648/2019.

(β) Μεταφορά πίστωσης ποσού 4,09 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Εξωτερικών για την εξόφληση τιμολογίων προμήθειας καυσίμων για μετακινήσεις με κρατικό αεροσκάφος της Προέδρου της Δημοκρατίας, του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εξωτερικών, κατά τα έτη 2017 έως και 2019.

(γ) Μεταφορά πίστωσης ποσού 8 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Παιδείας για την κάλυψη αναγκών χρηματοδότησης του φοιτητικού επιδόματος, για φοιτητές που σπουδάζουν μακριά του τόπου μόνιμης κατοικίας τους, οικονομικού έτους 2019-2020.

(δ) Μεταφορά πίστωσης ποσού 25,27 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για την κάλυψη δαπανών παροχής υπηρεσιών από ΟΤΕ ΑΕ και Forthnet ΑΕ στο πλαίσιο του συστήματος ΣΥΖΕΥΞΙΣ Ι για χρονικά διαστήματα ετών 2018 έως και 2020.

(ε) Μεταφορά πίστωσης συνολικού ποσού 40 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για καταβολή επιχορήγησης στον ΕΛΓΑ για τα έτη 2017 και 2018, σύμφωνα με το άρθρο 43 του ν. 4737/2020.

(στ) Μεταφορά πίστωσης ποσού 44,65 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Οικονομικών για την κάλυψη δαπάνης Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας περιόδου 2007-2011 βάσει του άρθρου 16 του ν. 4635/2019.

(ζ) Μεταφορά πίστωσης στο Υπουργείο Οικονομικών ποσού 37,9 εκατ. ευρώ για την εξυπηρέτηση οφειλών φορέων Γενικής Κυβέρνησης προς προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας έτους 2018, βάσει του άρθρου 42 του ν. 4753/2020.

(η) Μεταφορά πίστωσης στο Υπουργείο Οικονομικών ποσού 2,9 εκατ. ευρώ για την πληρωμή δαπανών εκκαθάρισης της Ελληνικής Βιομηχανίας Οχημάτων (ΕΛΒΟ) ΑΕ.

(θ) Μεταφορά πίστωσης στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών ποσού 4,77 εκατ. ευρώ για την κάλυψη υποχρεώσεων από μισθώματα παρελθόντων ετών και τρέχοντος έτους.

2.2.3. Πρωτογενείς Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού⁴⁵

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 7 του Παραρτήματος Ι, ποσοστό 70,77% των πρωτογενών δαπανών αποτέλεσαν οι μεταβιβάσεις και ακολούθησαν οι παροχές σε εργαζόμενους που ανήλθαν σε ποσοστό 24,35% των πρωτογενών δαπανών.

2.3. Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπά έξοδα που σχετίζονται με δανεισμό

Οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης ανήλθαν σε 1.299,03 δις ευρώ και υπερέβησαν τον Προϋπολογισμό κατά το ποσό των 670,69 δις ευρώ ή ποσοστό 106,74%, αφορούσαν δε κυρίως σε πληρωμές χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων (ΑΛΕ C5), που ανήλθαν σε 1.293,41 δις ευρώ ή ποσοστό 99,57% των εν λόγω δαπανών.

Το ποσό των δαπανών για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης εμφανίζεται ιδιαίτερα υψηλό, οφείλεται, ωστόσο, στον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα του βραχυπρόθεσμου δανεισμού μέσω τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repas).

⁴⁵ Ο όρος χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού, μη συμπεριλαμβανομένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών (ΑΛΕ C4, C5) και των τόκων (ΑΛΕ C26), καθώς και των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Πίνακας 5**Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπά έξοδα που σχετίζονται με δανεισμό
(Ποσά σε Ευρώ)**

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός (1)	Απολογισμός Εξόδων (2)	Καθαρή Απόκλιση (3)=(2)-(1)	% επί προϋπ/σμο ύ (4)=(3)/(1)	% Εξόδου/ Σύνολο Εξόδων
Σύνολο εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και λοιπά έξοδα που σχετίζονται με δανεισμό		628.336.831.000,00	1.299.025.271.666,84	670.688.440.666,84	106,74%	100,00%
Α. Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών για:						
Σύνολο εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών		623.107.610.000,00	1.293.542.837.914,97	670.435.227.914,97	107,60%	99,58%
C4	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	562.480.000,00	132.420.057,64	-430.059.942,36	-76,46%	0,01%
C45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	562.480.000,00	117.269.267,59	-445.210.732,41	-79,15%	0,01%
C452	Μη εισηγμένες μετοχές	550.000.000,00	114.623.701,59	-435.376.298,41	-79,16%	0,01%
C45201	Μη εισηγμένες μετοχές θυγατρικών	50.000.000,00	114.623.701,59	64.623.701,59	129,25%	0,01%
C45209	Λοιπές μη εισηγμένες μετοχές	500.000.000,00	-	-500.000.000,00	-100,00%	0,00%
C453	Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι	12.480.000,00	2.645.566,00	-9.834.434,00	-78,80%	0,00%
C49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	-	15.150.790,05	15.150.790,05	-	0,00%
C494	Έξοδα τρίτων	-	15.150.790,05	15.150.790,05	-	0,00%
C49402	Δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το NATO	-	15.150.790,05	15.150.790,05	-	0,00%
C5	Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	622.545.130.000,00	1.293.410.417.857,33	670.865.287.857,33	107,76%	99,57%
C52	Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	-	250.000,00	250.000,00	-	0,00%
C521	Υποχρεώσεις από νόμισμα σε κυκλοφορία	-	250.000,00	250.000,00	-	0,00%
C52101	Υποχρεώσεις από κέρματα σε κυκλοφορία	-	250.000,00	250.000,00	-	0,00%
C53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	19.367.000.000,00	34.527.025.950,00	15.160.025.950,00	78,28%	2,66%
C531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	18.000.000.000,00	24.415.798.000,00	6.415.798.000,00	35,64%	1,88%
C53101	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	18.000.000.000,00	24.415.798.000,00	6.415.798.000,00	35,64%	1,88%
C532	Μακροπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	1.367.000.000,00	10.111.227.950,00	8.744.227.950,00	639,67%	0,78%
C53201	Μακροπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	1.367.000.000,00	10.111.227.950,00	8.744.227.950,00	639,67%	0,78%
C54	Δάνεια	601.528.130.000,00	1.256.568.257.026,43	655.040.127.026,43	108,90%	96,73%
C541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	600.000.000.000,00	1.255.041.731.350,00	655.041.731.350,00	109,17%	96,61%
C54101	Βραχυπρόθεσμα δάνεια εσωτερικού	600.000.000.000,00	1.255.041.731.350,00	655.041.731.350,00	109,17%	96,61%
C542	Μακροπρόθεσμα δάνεια	1.528.130.000,00	1.526.525.676,43	-1.604.323,57	-0,10%	0,12%
C54201	Μακροπρόθεσμα δάνεια εσωτερικού	488.250.000,00	487.089.891,99	-1.160.108,01	-0,24%	0,04%
C54202	Μακροπρόθεσμα δάνεια εξωτερικού	1.039.880.000,00	1.039.435.784,44	-444.215,56	-0,04%	0,08%
C57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.650.000.000,00	2.314.884.880,90	664.884.880,90	40,30%	0,18%
C571	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.650.000.000,00	2.314.884.880,90	664.884.880,90	40,30%	0,18%
C57101	Συμβάσεις ανταλλαγής	1.650.000.000,00	2.314.884.880,90	664.884.880,90	40,30%	0,18%
C5710101	Συμφωνίες ανταλλαγής κεφαλαίων	-	454.891.072,28	454.891.072,28	-	0,04%
C5710102	Τόκοι συμφωνιών ανταλλαγής	1.650.000.000,00	1.859.993.808,62	209.993.808,62	12,73%	0,14%

B. Λοιπά έξοδα που σχετίζονται με δανεισμό:						
Σύνολο λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό		5.229.221.000,00	5.482.433.751,87	253.212.751,87	4,84%	0,42%
C23901	Καταπτώσεις εγγυήσεων	689.000.000,00	660.521.060,24	-28.478.939,76	-4,13%	0,05%
C243	Προμήθειες	40.121.000,00	48.149.950,44	8.028.950,44	20,01%	0,00%
C24302	Προμήθειες για Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	40.121.000,00	48.149.950,44	8.028.950,44	20,01%	0,00%
C26	Τόκοι	4.500.100.000,00	4.773.762.741,19	273.662.741,19	6,08%	0,37%
C262	Τόκοι βραχυπρόθεσμων τίτλων	15.000.000,00	13.170.069,81	-1.829.930,19	-12,20%	0,00%
C26201	Τόκοι βραχυπρόθεσμων τίτλων εσωτερικού	15.000.000,00	13.170.069,81	-1.829.930,19	-12,20%	0,00%
C263	Τόκοι μακροπρόθεσμων τίτλων	2.103.000.000,00	2.180.961.909,15	77.961.909,15	3,71%	0,17%
C26301	Τόκοι μακροπρόθεσμων τίτλων εσωτερικού	2.050.000.000,00	2.127.354.529,15	77.354.529,15	3,77%	0,16%
C26302	Τόκοι μακροπρόθεσμων τίτλων εξωτερικού	53.000.000,00	53.607.380,00	607.380,00	1,15%	0,00%
C264	Τόκοι βραχυπρόθεσμων δανείων	640.000.000,00	733.131.967,30	93.131.967,30	14,55%	0,06%
C26401	Τόκοι βραχυπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	640.000.000,00	733.131.967,30	93.131.967,30	14,55%	0,06%
C265	Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων	1.742.100.000,00	1.824.003.817,01	81.903.817,01	4,70%	0,14%
C26501	Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	12.000.000,00	16.325.259,04	4.325.259,04	36,04%	0,00%
C26502	Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	1.730.100.000,00	1.807.678.557,97	77.578.557,97	4,48%	0,14%
C269	Λοιποί Τόκοι	0,00	22.494.977,92	22.494.977,92	-	0,00%
C26901	Τόκοι εμπορικών πιστώσεων	0,00	22.494.977,92	22.494.977,92	-	0,00%

Οι πληρωμές για τίτλους με σύμφωνο επαναγοράς (repos - ΑΛΕ C5410102) ανήλθαν στο ποσό των 1.255,04 δις ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό 96,61% των πληρωμών για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης. Υπερέβησαν δε την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού κατά 655,04 δις ευρώ ή ποσοστό 109,17%, με την υπέρβαση αυτή να οφείλεται στην έκδοση νέου βραχυχρόνιου χρέους για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας λόγω της πανδημίας.

Όπως προεκτέθηκε⁴⁶, ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός πραγματοποιήθηκε ως επί το πλείστον με κεφάλαια των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης μέσω της Τράπεζας της Ελλάδας. Οι αποδόσεις που εισέπραξαν οι ως άνω φορείς ήταν υψηλότερες από εκείνες που προσφέρονταν από τα ιδιωτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κυμάνθηκαν, ωστόσο, σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ειδικότερα, οι πληρωμές για τόκους τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (ΑΛΕ C2640102), ποσού 733,13 εκατ. ευρώ, υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του προϋπολογισμού κατά 93,13 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, μειώθηκαν κατά 105,79 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 12,61% σε σχέση με το οικονομικό έτος 2019, εξέλιξη που οφείλεται στην περαιτέρω αποκλιμάκωση των επιτοκίων.

Οι πληρωμές για έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΛΕ C5310101) ανήλθαν σε 24,42 δις ευρώ και υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του προϋπολογισμού κατά 6,42 δις ευρώ ή ποσοστό 35,64%. Ομοίως, οι πληρωμές για τόκους εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΛΕ C2620101), ποσού 13,17 εκατ. ευρώ, υπολείπονται της αρχικής πρόβλεψης του Προϋπολογισμού κατά ποσοστό

⁴⁶ Βλ. ενότητα 1.2.

12,20%, εξέλιξη που οφείλεται τόσο στην ανωτέρω αντικατάσταση, όσο και στην περαιτέρω αποκλιμάκωση των επιτοκίων των εντόκων γραμματίων. Σημειώνεται ότι οι καθαρές πληρωμές για τόκους εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, μετά την πρόσθεση των επιστροφών τόκων εντόκων γραμματίων Ελληνικού Δημοσίου λόγω των αρνητικών επιτοκίων σε 13 εκδόσεις, ανέρχονται σε ποσό 6,52 εκατ. ευρώ.

Σε 13 εκδόσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (τρίμηνης και εξάμηνης διάρκειας), μηνών Ιανουαρίου, Φεβρουαρίου, Αυγούστου, Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2020, το επιτόκιο δανεισμού ήταν αρνητικό ή μηδενικό.

Σημειώνεται ότι τα βραχυπρόθεσμα χρηματοοικονομικά εργαλεία δανεισμού υπόκεινται στη διαδικασία συνεχούς αναχρηματοδότησης (rollover) κατά τη διάρκεια του έτους, με συνέπεια τόσο τα πιστωτικά έσοδα όσο και τα χρεολύσια να εμφανίζονται αυξημένα, χωρίς όμως τούτο να αντικατοπτρίζει ουσιαστική μεταβολή στο χρέος. Πιο συγκεκριμένα, η αποτύπωση της πραγματικής εικόνας του νέου καθαρού δανεισμού προϋποθέτει τον συμψηφισμό των λογαριασμών ταξινόμησης εξόδων και εσόδων και όχι μόνο την μεμονωμένη αποτύπωση των εξόδων ή αντίστοιχα των εσόδων, η οποία υπερέβη σε αμφότερες τις περιπτώσεις (έσοδα - έξοδα) το 1 τρις ευρώ.

Για τους ανωτέρω λόγους, κρίνεται σκόπιμη η παράθεση της καθαρής μεταβολής του βραχυπρόθεσμου δανεισμού για το έτος 2020, μετά τον συμψηφισμό των σχετικών κωδικών λογαριασμών εσόδων και εξόδων, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 6
Καθαρή μεταβολή βραχυπρόθεσμου δανεισμού έτους 2020⁴⁷
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
R531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	13.500.000.000	23.604.240.000
R541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	600.000.000.000	1.261.495.121.950
	ΣΥΝΟΛΟ	613.500.000.000	1.285.099.361.950
C531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	18.000.000.000	24.415.798.000
C541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	600.000.000.000	1.255.041.731.350
	ΣΥΝΟΛΟ	618.000.000.000	1.279.457.529.350
Καθαρός βραχυπρόθεσμος δανεισμός			5.641.832.600

Οι πληρωμές για μακροπρόθεσμους χρεωστικούς τίτλους (ΑΛΕ C53201) ανήλθαν στο ποσό των 10,11 δις ευρώ και υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού κατά ποσοστό 639,67%, με την υπέρβαση αυτή να οφείλεται στην επαναγορά υφισταμένου χρέους και την επανέκδοση ισόποσου μεγαλύτερης διάρκειας με σκοπό την επιμήκυνση της μέσης διάρκειας ζωής του χρέους. Ομοίως, οι πληρωμές για τόκους μακροπρόθεσμων τίτλων (ΑΛΕ C26301), ποσού 2,13 δις ευρώ, υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του προϋπολογισμού κατά 77,35 εκατ. ευρώ, εξέλιξη που οφείλεται στην ανωτέρω επαναγορά και ειδικότερα στην καταβολή δεδουλευμένων

⁴⁷ Βλ. παρακάτω ενότητα 5.2.3. σχετικά με το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης.

τόκων μέχρι την ημερομηνία επαναγοράς, πέραν των τόκων που αφορούν σε ετήσια κουπόνια.

Οι πληρωμές για τόκους συμφωνιών ανταλλαγής (ΑΛΕ C5710102) ανήλθαν στο ποσό των 1,86 δις ευρώ και υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού κατά ποσοστό 12,73%, οι δε πληρωμές για συμβάσεις ανταλλαγής (ΑΛΕ C5710101) στο ποσό των 454,89 εκατ. ευρώ, χωρίς οι τελευταίες να έχουν αρχικώς προϋπολογισθεί. Όπως προαναφέρθηκε⁴⁸, οι συμφωνίες ανταλλαγής κεφαλαίων (currency swaps) και οι συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps) προϋπολογίζονται συμψηφιστικά, δηλαδή σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα έσοδα. Η καθαρή θέση των συμφωνιών αυτών απεικονίζεται στον Πίνακα 9 του Παραρτήματος Ι.

Όπως προκύπτει, η πραγματική απόκλιση των τόκων από ανταλλαγές επιτοκίων ήταν της τάξης του 2,27%. Κατά τη διάρκεια του ελεγχόμενου οικονομικού έτους ο ΟΔΔΗΧ προχώρησε στην σύναψη νέων συμφωνιών επιτοκίων (4 διαχειριστικές πράξεις κατά το 2020) καθώς και στην εκχώρηση υφιστάμενων πράξεων (IRS) από τράπεζες του εξωτερικού προς ελληνικές που είχαν συναφθεί σε προηγούμενα έτη στα πλαίσια της σύμβασης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης.

Κύριος στόχος της στρατηγικής του ΟΔΔΗΧ για τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους παρέμεινε και το έτος 2020 η μετατροπή του χρέους με κυμαινόμενο επιτόκιο σε χρέος με σταθερό επιτόκιο, εν όψει και των ιστορικά χαμηλών επιπέδων των επιτοκίων.

Η συμμετοχή των υποχρεώσεων κυμαινόμενου επιτοκίου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους μειώθηκε στο 3,26% (2019: 5,42%), με αποτέλεσμα τον περαιτέρω περιορισμό του επιτοκιακού κινδύνου. Εντούτοις, καθόσον το τρίμηνο euribor (κυμαινόμενο επιτόκιο δανεισμού) συνέχιζε να έχει αρνητικές αποδόσεις, οι ανταλλαγές κυμαινόμενου - σταθερού επιτοκίου επιβαρύνθηκαν με πρόσθετο κόστος.

Οι πληρωμές για καταπτώσεις εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου για δάνεια τρίτων (ΑΛΕ C23901) ανήλθαν σε 660,52 εκατ. ευρώ και υπολείπονται της αρχικής πρόβλεψης του Προϋπολογισμού κατά 24,48 εκατ. ευρώ ή ποσοστό -4,13%. Επιπλέον, παρουσιάζεται αύξηση κατά 281,62 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 74,33% στις πληρωμές αυτές σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος, όπου ανήλθαν σε 378,89 εκατ. ευρώ.

Οι ανά δανειολήπτη πληρωμές για καταπτώσεις εγγυήσεων απεικονίζονται στον Πίνακα 10 του Παραρτήματος Ι.

2.4. Πιστώσεις υπό κατανομή

Όπως προαναφέρθηκε⁴⁹, στον Κρατικό Προϋπολογισμό υφίστανται αριθμοί λογαριασμών εξόδων υπό τον ΑΛΕ C29, στους οποίους προϋπολογίζονται πιστώσεις υπό κατανομή, με σκοπό τη μεταφορά τους σε άλλους ΑΛΕ, όπου και αναλώνονται για

⁴⁸ Βλ. ενότητα 1.2.

⁴⁹ Βλ. ενότητα 2.2.

την πραγματοποίηση των σχετικών δαπανών. Οι μηδενικές πληρωμές, επομένως, που εμφανίζονται στις επιμέρους κατηγορίες του ΑΛΕ C29 δεν αποδίδουν τη μη διάθεση των οικείων πιστώσεων, αφού η διαφορά μεταξύ του ποσού που είχε προϋπολογισθεί και του ποσού στο οποίο διαμορφώθηκαν οι πιστώσεις του ΑΛΕ αυτού, αντιστοιχεί σε εκείνες που μεταφέρθηκαν σε άλλους ΑΛΕ.

Οι επιμέρους κατηγορίες πιστώσεων υπό κατανομή του ΑΛΕ C29 απεικονίζονται στον Πίνακα 8 του Παραρτήματος Ι. Προκύπτει δε ότι επί συνόλου πιστώσεων υπό κατανομή ποσού 8,25 δις ευρώ μεταφέρθηκαν σε άλλους ΑΛΕ πιστώσεις ποσού 7,85 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 95,18%, ενώ πιστώσεις υπό κατανομή ποσού 397,76 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 4,82% παρέμειναν αδιάθετες στο τέλος του έτους.

Από τις ανωτέρω συνολικές πιστώσεις υπό κατανομή των 8,25 δις ευρώ, ποσό 6,75 δις ευρώ προοριζόταν για την εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, το οποίο μεταφέρθηκε στο σύνολό του σε άλλους ΑΛΕ για την πραγματοποίηση των σχετικών δαπανών.

Επιπλέον, συμπληρωματικές πιστώσεις συνολικού ποσού 13,55 δις ψηφίστηκαν στον ΑΛΕ C29, από όπου ανακατανεμήθηκαν προς τους ΑΛΕ υλοποίησης των σχετικών δαπανών.⁵⁰

Συμπερασματικά⁵¹, ο Κρατικός Προϋπολογισμός, ως προς το σκέλος των δαπανών, υλοποιήθηκε εντός των ορίων των πιστώσεων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν μετά την ψήφιση έξι (6) συμπληρωματικών προϋπολογισμών, συνολικού ύψους 14,95 δις ευρώ⁵² και οι μεταβολές στις διαμορφωθείσες πιστώσεις σε σχέση με τις αρχικές οφείλονται στους προαναφερόμενους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, καθώς και σε μεταφορές πιστώσεων μεταξύ των ΑΛΕ και σε εγγραφές πίστωσης ύστερα από την είσπραξη ισόποσου εσόδου.

⁵⁰ Βλ. ενότητα 2.1.

⁵¹ Όπως αναφέρεται στην Παρατήρηση 4 επί της Κατάστασης Προϋπολογισμού/Απολογισμού.

⁵² Συμπληρωματικές πιστώσεις συνολικού ποσού 13,55 δις ψηφίστηκαν υπό τον ΑΛΕ C29 και συμπληρωματικές πιστώσεις συνολικού ποσού 1,4 δις ψηφίστηκαν υπό τον ΑΛΕ C23.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

3.1. Εκτέλεση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Το έλλειμμα μεταξύ εσόδων και δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων χρηματοδοτείται με: (α) έσοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές (δημόσιο δανεισμό), (β) ταμειακά διαθέσιμα και (γ) έσοδα από οποιαδήποτε κατηγορία του Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως τα φορολογικά έσοδα ή τα έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών.

Πίνακας 7
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΔΕ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2020	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2020
	ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	6.750.000.000,00	10.646.885.170,16
R15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	170.000.000,00	873.016.718,29
R134	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	30.000.000,00	7.541.519,73
R135	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από την ΕΕ	3.479.000.000,00	4.675.795.252,38
R1320189001	Λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από κοινοτικά ταμεία	0,00	981.257,38
R4320989001	Εισπράξεις λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων	0	11,46
	ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	3.679.000.000,00	5.557.334.759,24
	Έσοδα από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, ταμειακά διαθέσιμα και έσοδα ΚΠ	3.071.000.000,00	5.089.550.410,92
ΕΙΔΟΣ Π/Υ	ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	6.750.000.000,00	10.646.885.170,16
110	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	750.000.000,00	2.046.893.591,66
111	Πληρωμές για έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	6.000.000.000,00	8.599.991.578,50
	ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ (ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ/ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΠΔΕ)	0,00	0,00

Εισπραχθέντα έσοδα Π.Δ.Ε.

Τα εισπραχθέντα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων παρουσίασαν αύξηση έναντι των προϋπολογισθέντων κατά 3,9 δις ευρώ ή ποσοστό 58%. Οι εισπράξεις επιχορηγήσεων επενδύσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση εμφανίζονται αυξημένες κατά 1,2 δις ευρώ, κυρίως λόγω των αυξημένων απολήψεων από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης κατά 1,7 δις ευρώ, σε συνδυασμό με τις μειωμένες απολήψεις από το Ταμείο Συνοχής κατά 432,95 εκατ. ευρώ και από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο κατά 190,08 εκατ. ευρώ. Οι απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων αναλύονται στον Πίνακα 11 του Παραρτήματος Ι.

Πληρωμές Π.Δ.Ε.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του τελευταίου εδάφιου της παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 4270/2014, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του ν. 4753/2020, οι πιστώσεις για την εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ψηφίστηκαν συγκεντρωτικά στον ΑΛΕ C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» και εν συνέχεια μεταφέρθηκαν στους οικείους ΑΛΕ, σε βάρος των οποίων και πραγματοποιούνται τα αντίστοιχα έξοδα του Προϋπολογισμού. Η ανάλυση των πληρωμών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ανά ΑΛΕ, όπου αναλώθηκαν οι σχετικές πιστώσεις για την πραγματοποίηση των σχετικών δαπανών, απεικονίζεται στον Πίνακα 12 του Παραρτήματος Ι.

Οι πληρωμές του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ανήλθαν σε 10,65 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 6,75 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 3,9 δις ευρώ. Σημαντική υπέρβαση των προβλέψεων του προϋπολογισμού σημείωσαν τόσο οι πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (111), κατά 2,6 δις ευρώ, όσο και οι πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους (110) κατά 1,3 δις ευρώ.

Οι ως άνω υπερβάσεις έναντι των αρχικών προβλέψεων του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων καλύφθηκαν με την ψήφιση τεσσάρων συμπληρωματικών προϋπολογισμών, συνολικού ποσού 3,9 δις ευρώ, από τους οποίους πιστώσεις συνολικού ποσού 1,3 δις ευρώ κατανεμήθηκαν στο εθνικό σκέλος και πιστώσεις συνολικού ποσού 2,6 δις ευρώ κατανεμήθηκαν στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος. Οι ανωτέρω συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί ψηφίστηκαν για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας Covid-19 και οι σχετικές πιστώσεις περιλαμβάνονται στη στήλη «Διαμόρφωση» του Πίνακα 12 του Παραρτήματος Ι.

Όπως προαναφέρθηκε και στο κεφάλαιο 2.1., για τους τέσσερις συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς δημοσίων επενδύσεων δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη από την παράγραφο 5γ του άρθρου 2 του ν. 4270/2014 γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου, με αντικείμενο την αξιολόγηση των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων επί των οποίων βασίστηκαν.

Οι πιστώσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του Covid-19, που διατέθηκαν μέσω των σχετικών Συλλογικών Αποφάσεων Έργου του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, ανήλθαν σε 4,58 δις, ενώ για το σκοπό αυτό αναλώθηκε όχι μόνο το σύνολο των παραπάνω συμπληρωματικών πιστώσεων, αλλά χρησιμοποιήθηκε και δημοσιονομικός χώρος από τον αρχικό προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων⁵³.

Οι πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που δαπανήθηκαν ανά Υπουργείο για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας Covid-19, απεικονίζονται στον Πίνακα 13 του Παραρτήματος Ι.

Εν τέλει, ο προϋπολογισμός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων τόσο των αρχικών, όσο και των συμπληρωματικών πιστώσεων, εκτελέστηκε στο σύνολό του.

3.2. Απολογισμός και αποκρατικοποιήσεις

Το Ελληνικό Δημόσιο έχει εκπονήσει και υλοποιεί πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων και αξιοποίησης της περιουσίας του με στόχους (α) τη μείωση του δημοσίου χρέους, (β) την εξάλειψη της κρατικής χρηματοδότησης στους αντίστοιχους φορείς, (γ) το άνοιγμα των αγορών και την ενίσχυση του ανταγωνισμού και (δ) τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Για το οικονομικό έτος 2020, το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά σε σχέση με αυτό του 2019, η εξέλιξη δε των επιμέρους σχεδίων αποκρατικοποιήσεων κατά την 31^η.12.2020 εμφανίζεται παρακάτω:

(α) 2 είχαν ολοκληρωθεί εν μέρει:

- Μαρίνες Αλίμου & Χίου
- Άλλα ακίνητα (Castello Bibelli στην Κέρκυρα)

(β) 8 βρίσκονταν σε εξέλιξη:

• e-auction VIII & IX	• Ελληνικό
• Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Πώληση 30%	• Μαρίνα Ιτέας
• Αυτοκινητόδρομος Εγνατία	• Λιμάνια Αλεξανδρούπολης, Καβάλας και Ηγουμενίτσας
• ΔΕΠΑ 65%	• Υπόγεια Αποθήκη Φυσικού Αερίου Καβάλας
• Βόρεια Αφάντου, Ρόδος	

⁵³ Τα εν λόγω στοιχεία υποβλήθηκαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο με το 2/53535/ΔΠΓΚ/14.4.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (τμήματα Α' και Γ') της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με την επιφύλαξη της οριστικοποίησής τους σε συνεργασία και με την ΕΛ.ΣΤΑΤ και με ημερομηνία αναφοράς την 14.04.2021.

(γ) Τα υπόλοιπα 7 βρίσκονταν ακόμη σε φάση προετοιμασίας:

▪ Μαρίνες Θεσσαλονίκης, Μυκόνου,
Μανδράκι, Αργοστόλι, Ζάκυνθος	• ΕΥΔΑΠ 11%
• ΔΕΗ 17%	• Υπόλοιπα 7 λιμάνια
• ΕΥΑΘ 24%	• Άλλα ακίνητα (Καμένα Βούρλα,
κάμπινγκ Κονιαβήτη, Γουρνές,
Μαρκόπουλο κλπ)
• ΕΛΠΕ 35,5%	

Ο Προϋπολογισμός (ΑΛΕ R451 και R452) προέβλεπε έσοδα από πωλήσεις μετοχών ποσού 2,063 δις ευρώ, από τα οποία εισπράχθηκαν μόλις 28,96 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 1,4%.

Ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του μακροχρόνιου προγράμματος αποκρατικοποιήσεων, που ξεκίνησε το έτος 2011, έως το τέλος του έτους 2020 το Ελληνικό Δημόσιο είχε εισπράξει το συνολικό ποσό των 5,86 δις ευρώ, όπως αναλύεται στον Πίνακα 14 του Παραρτήματος Ι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Το Αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από δραστηριότητες πλην χρηματοοικονομικών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ποσού 22,76 δις ευρώ, ενώ, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, αναμενόταν έλλειμμα ποσού 2,29 δις ευρώ. Η υπέρβαση του ελλείμματος κατά 20,48 δις ευρώ οφείλεται στην υστέρηση των εισπραχθέντων εσόδων σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα, σε συνδυασμό με την υπέρβαση των πληρωμών έναντι του αρχικού προϋπολογισμού εξόδων, που κατέστη εφικτή μέσω της ψήφισης συμπληρωματικών προϋπολογισμών, προκειμένου να στηριχθούν νοικοκυριά και επιχειρήσεις λόγω της πανδημίας covid-19, η οποία δεν ήταν γνωστή κατά τον χρόνο ψήφισης του Προϋπολογισμού του έτους αναφοράς (2020).

Πίνακας 8
Επισκόπηση εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού

Επισκόπηση Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2020 (ποσά σε εκατ. ευρώ, σε ταμειακή βάση)				
	Προϋπολογισμός	Απολογισμός	Απόκλιση Απολογισμού - Προϋπολογισμού	% Εκτέλεσης Προϋπολογισμού
	[1]	[2]	[3]=[2]-[1]	[4]=[2]/[1]
A1. Έσοδα Προϋπολογισμού				
11 Φόροι	47.228	37.732	-9.496	79,89%
12 Κοινωνικές εισφορές	55	54	-1	98,18%
13 Μεταβιβάσεις	3.880	6.536	2.656	168,45%
εκ των οποίων ΠΔΕ	3.509	4.684	1.175	133,49%
14 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	692	535	-157	77,31%
15 Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.564	2.552	988	163,17%
εκ των οποίων ΠΔΕ	170	873	703	513,53%
Σύνολο A1	53.419	47.409	-6.010	88,75%
A2. Πάγια και τιμαλφή				
31 Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	332	8	-324	2,41%
33 Πωλήσεις τιμαλφών	0	0	0	-
Σύνολο A2	332	8	-324	2,41%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ Α (A1+A2)	53.751	47.417	-6.334	88,22%
B1. Έξοδα Προϋπολογισμού				
21 Παροχές σε εργαζόμενους	13.403	13.394	-9	99,93%
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	59	59	-
22 Κοινωνικές παροχές	134	191	57	142,54%
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	55	55	-
23 Μεταβιβάσεις	27.824	47.564	19.740	170,95%
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	8.813	8.813	-
24 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.145	2.009	864	175,46%
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	383	383	-
25 Επιδότησεις	89	1.084	995	1217,98%
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	836	836	-
26 Τόκοι	4.500	4.774	274	106,09%
27 Λοιπές δαπάνες	71	29	-42	40,85%
29 Πιστώσεις υπό κατανομή	8.245	0	-8.245	0,00%
εκ των οποίων ΠΔΕ	6.750	0	-6.750	0,00%
Σύνολο B1	55.413	69.045	13.632	124,60%

B2. Πάγια και τιμολογία				
31 Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	623	1133	510	181,86%
εκ των οποίων ΠΔΕ	0	502	502	-
33 Αγορές τιμολογίων	0	0	0	-
Σύνολο B2	623	1133	510	181,86%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ Β (B1+B2)	56.037	70.178	14.141	125,24%
Γ. Αποτέλεσμα Προϋπολογισμού (Πλεόνασμα ή Έλλειμμα) (Α-Β)	-2.286	-22.761	-20.475	995,67%
Δ. Έσοδα Προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών από:				
41 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	-
43 Πωλήσεις χρεωστικών τίτλων	550	551	1	100,18%
44 Χορηγήθοντα δάνεια	0	0	0	-
45 Πωλήσεις συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	2.063	33	-2.030	1,60%
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	15	15	-
51 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	-
52 Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	19	18	-1	94,74%
53 Χρεωστικούς τίτλους (υποχρεώσεις)	22.761	45.530	22.769	200,04%
54 Δάνεια	600.000	1.264.155	664.155	210,69%
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0	699	699	-
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	-
81 Κεφάλαιο (Αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου)	0	0	0	-
ΣΥΝΟΛΟ Δ	625.393	1.311.001	685.608	209,63%
Ε. Έξοδα Προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών για:				
41 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	-
43 Αγορές χρεωστικών τίτλων	0	0	0	-
44 Χορηγήσεις δανείων	0	0	0	-
45 Αγορές συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	562	117	-445	20,82%
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	15	15	-
51 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	-
52 Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	0	0	0	-
53 Χρεωστικούς τίτλους	19.367	34.527	15.160	178,28%
54 Δάνεια	601.528	1.256.568	655.040	208,90%
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.650	2.315	665	140,30%
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	-
81 Κεφάλαιο (Μειώσεις μετοχικού κεφαλαίου)	0	0	0	-
ΣΥΝΟΛΟ Ε	623.108	1.293.543	670.436	207,60%
ΣΤ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (Α-Ε)	2.286	17.458	15.172	763,69%

Τα εισπραχθέντα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού από μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές, μετά τη μείωση των επιστροφών εσόδων, ανήλθαν⁵⁴ σε 47,42 δις ευρώ, ήτοι σε ποσοστό 88,22% επί των αρχικώς προϋπολογισθέντων των 53,75 δις ευρώ, έναντι των οποίων υπολείπονται κατά 6,33 δις ευρώ. Η υστέρηση οφείλεται κυρίως στις μειωμένες, έναντι του Προϋπολογισμού, εισπράξεις φορολογικών εσόδων, η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από τις αυξημένες, σε σχέση με τον Προϋπολογισμό, εισπράξεις από μεταβιβάσεις και από λοιπά τρέχοντα έσοδα.

Τα απολογιστικά έξοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανήλθαν⁵⁵ σε 70,18 δις ευρώ και υπερέβησαν τα προϋπολογισθέντα κατά 14,14 δις ευρώ. Η απόκλιση αυτή οφείλεται κυρίως στην ψήφιση συμπληρωματικών προϋπολογισμών συνολικού ποσού 14,95 δις ευρώ.

Το Αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από χρηματοοικονομικές συναλλαγές διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ποσού 17,46 δις ευρώ, ενώ, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, αναμενόταν πλεόνασμα ποσού 2,3 δις ευρώ.

4.1. Απολογισμός του Κράτους και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, σε τρέχουσες τιμές, εκτιμάται για το έτος 2020 σε 165,326⁵⁶ δις ευρώ και εμφανίζεται μειωμένο, σε σχέση με εκείνο του προηγούμενου έτους (2019: 183,25 δις ευρώ), κατά 17,92 δις ευρώ.

Με το δεδομένο αυτό, ο δείκτης (Έξοδα ΚΠ/ΑΕΠ), ο οποίος αποτυπώνει τα Έξοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού (χωρίς τους τόκους του δημοσίου χρέους) ως μερίδιο της οικονομίας, διαμορφώθηκε το έτος 2020 σε 39,56%, έναντι προβλεπόμενου ποσοστού 31,17%.

Τα επιμέρους στοιχεία του Απολογισμού, ως ποσοστό επί του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, αποτυπώνονται τον Πίνακα 15 του Παραρτήματος Ι.

Τα ανωτέρω αποτελέσματα υλοποίησης του Κρατικού Προϋπολογισμού (που υπολογίζονται σε ταμειακή βάση) αξιολογούνται περαιτέρω και προσαρμόζονται σε δεδουλευμένη βάση από την ΕΛΣΤΑΤ, ώστε να εξαχθούν ενοποιημένα τελικά αποτελέσματα για όλη τη Γενική Κυβέρνηση, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ΕΣΛ 2010).

⁵⁴ Συμπεριλαμβανομένων των επιστροφών δαπανών για τόκους και των επιστροφών δαπανών και λοιπών προμηθειών σύνταξης και εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους, συνολικού ποσού 163,37 εκατ. ευρώ.

⁵⁵ Συμπεριλαμβανομένων των τόκων του δημοσίου χρέους ποσού 4,77 δις ευρώ, αλλά και των καταπτώσεων εγγυήσεων και των προμηθειών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες συνολικού ποσού 708,67 εκατ. ευρώ.

⁵⁶ Βλ. ενότητα 1.1.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

**ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020
ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) του Κράτους, που περιβάλλεται επίσης την ισχύ τυπικού νόμου, καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι το τέλος του μηνός Μαΐου του έτους κατάρτισής του, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων, αποσκοπεί δε στο να εμφανίσει μία σαφή εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης της Κεντρικής Διοίκησης.

Ως εκ τούτου, παρέχει πληροφορίες για τη σύνθεση του ενεργητικού και του παθητικού, καθώς και για το ύψος και τη δομή του καθαρού ενεργητικού του Δημοσίου, οι οποίες, εκτός από τις ανάγκες της λογοδοσίας, βοηθούν τους χρήστες να εκτιμήσουν την ικανότητα του Δημοσίου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, αλλά και να προβλέψουν τόσο τις μελλοντικές δανειακές του ανάγκες, όσο και την ικανότητά του να αντλήσει τα απαραίτητα κεφάλαια.

Η κατάρτιση του Ισολογισμού διέπεται, κατά βάση, από τις αρχές της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των μέσω αυτού παρεχομένων πληροφοριών⁵⁷.

Από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους καταρτίζονται και οι κατωτέρω χρηματοοικονομικές καταστάσεις⁵⁸, οι οποίες κατατίθενται, μαζί με τον Ισολογισμό της Κεντρικής Διοίκησης, στη Βουλή:

(α) Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις πηγές εσόδων της Κεντρικής Διοίκησης, αλλά και τον τρόπο που διαχειρίστηκε το Δημόσιο τα έξοδα του. Εκτός από τους σκοπούς λογοδοσίας, η κατάσταση αυτή χρησιμοποιείται και για την πρόβλεψη της ικανότητας δημιουργίας χρηματικών διαθεσίμων.

(β) Κατάσταση Ταμειακών Ροών, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις ταμειακές εισροές, τα στοιχεία χάριν των οποίων έγιναν πληρωμές και το υπόλοιπο των χρηματικών διαθεσίμων στο τέλος του οικονομικού έτους. Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών επιτρέπει στους χρήστες να εξακριβώσουν τον τρόπο με τον οποίο αντλήθηκαν τα χρηματικά διαθέσιμα που χρηματοδότησαν τις δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτά χρησιμοποιήθηκαν.

(γ) Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών, με την οποία οι χρήστες πληροφορούνται για τη συνολική μεταβολή της Καθαρής Θέσης Πολιτών, με χωριστή παρουσίαση της μεταβολής που προέρχεται από την Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης σε σχέση με τις μεταβολές που καταλογίσθηκαν απευθείας στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

(δ) Προσάρτημα, με το οποίο παρέχονται όλες οι επιπλέον πληροφορίες που απαιτούνται για την κατανόηση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

Όσον αφορά, ειδικότερα, την Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης (Ισολογισμό) και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις για το οικονομικό έτος 2020, το κύριο που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι έχουν συνταχθεί - όπως και κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος - σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (σχετική η

⁵⁷ Άρθρο 165 ν. 4270/2014.

⁵⁸ Άρθρο 166 ν. 4270/2014.

2/30886/ΔΛΓΚ/23.7.2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών), καθώς η οντότητα αναφοράς «Κεντρική Διοίκηση» είναι η πρώτη από τις οντότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νέου Λογιστικού Πλαισίου (από 1.1.2019).

Παρατηρείται ωστόσο ότι, ελλείψει των απαραίτητων λογιστικών αρχείων και μητρώων, η Κεντρική Διοίκηση δεν είναι επί του παρόντος τεχνικά σε θέση να αναγνωρίσει και αποτιμήσει παρά μέρος μόνο των περιουσιακών στοιχείων που έχει στον έλεγχό της (π.χ. ενώ αναγνωρίζει και αποτιμά τις επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες, δεν πράττει το ίδιο με τις υποδομές, τον εξοπλισμό ή τα ακίνητα, καθώς τα τελευταία περιουσιακά στοιχεία εμφανίζονται στον Ισολογισμό με μηδενική αξία).

Από την άλλη, η Κεντρική Διοίκηση - σε συμμόρφωση προς σχετικές επισημάνσεις που περιέχονταν στις αντίστοιχες Εκθέσεις (Διαδηλώσεις) των προηγούμενων ετών - υλοποίησε κατά την περίοδο αναφοράς ένα σημαντικό ζητούμενο, που ήταν η εμφάνιση των τελωνειακών απαιτήσεων στον Ισολογισμό. Ειδικότερα, οι απαιτήσεις από βεβαιωθέντα και μη εισπραχθέντα έσοδα των Τελωνείων της Χώρας, που τηρούνται από το πληροφοριακό σύστημα των Τελωνείων και σε βιβλία των Τελωνείων, αφού εισήχθησαν στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΟΠΣΔΠ), αναγνωρίζονται πλέον στα έσοδα και ενημερώνουν τις απαιτήσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

Κατά τα λοιπά, η περίοδος αναφοράς (2020), σύμφωνα με την Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, ήταν ελλειμματική ως προς το ποσό των 22,6 δις ευρώ, το οποίο αποτυπώθηκε στο σωρευμένο έλλειμμα της Κεντρικής Διοίκησης, που αυξήθηκε ισόποσα, με περαιτέρω επακόλουθο την επιβάρυνση της Καθαρής Θέσης των Πολιτών, η οποία παρέμεινε αρνητική και μάλιστα με έντονα αυξητικές τάσεις (από 318,13 δις ευρώ την 31.12.2019 σε 340,57 δις ευρώ την 31.12.2020).

Συγκεκριμένα, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, τα περιουσιακά στοιχεία της Κεντρικής Διοίκησης μειώθηκαν κατά 965 εκατ. ευρώ, λόγω κυρίως της σημαντικής μείωσης των ταμιακών διαθεσίμων και ισοδυνάμων, που ανήλθαν σε 18,78 δις ευρώ (από 24,17 δις ευρώ). Η διαφορά αυτή αντισταθμίστηκε, εν μέρει, από τις απαιτήσεις, οι οποίες αυξήθηκαν (από 5,41 δις ευρώ σε 7,69 δις ευρώ), καθώς και από τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία, που ανήλθαν σε 8,9 δις ευρώ (έναντι 6,98 δις ευρώ κατά το προηγούμενο έτος).

Από την άλλη πλευρά, οι συνολικές υποχρεώσεις αυξήθηκαν σημαντικά σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, καθώς ανήλθαν σε 402,21 δις ευρώ (από 380,74 δις ευρώ). Η αύξηση αυτή αφορά τόσο στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες αυξήθηκαν κατά το ποσό των 6,02 δις ευρώ (από 59,24 δις ευρώ σε 65,26 δις ευρώ), όσο και στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες επίσης αυξήθηκαν κατά το ποσό των 15,45 δις ευρώ (από 321,50 σε 336,95 δις ευρώ).

Το Δικαστήριο, σε συνέχεια αντίστοιχης επισήμανσης που είχε συμπεριληφθεί και στην προηγούμενη Έκθεση, θεωρεί ως σημαντική δυσλειτουργία την υφιστάμενη επί του παρόντος, λόγω της μη καταγραφής τους στα κατάλληλα λογιστικά αρχεία και μητρώα, αδυναμία αναγνώρισης στον Ισολογισμό των παγίων και, ιδίως, της ακίνητης

περιουσίας του Δημοσίου, εκκρεμότητα που, αν και, σύμφωνα με το π.δ. 54/2018, πρέπει να έχει τακτοποιηθεί έως τις 31.12.2022, σκόπιμο θα ήταν η άρση της να επισπευσθεί, αν μη τι άλλο για την εμφάνιση επί το ακριβέστερο και, ενδεχομένως, βελτιωμένης της Καθαρής Θέσης Πολιτών. Ως εκ τούτου καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ανάληψης αποτελεσματικής δράσης ώστε να δημιουργηθούν οι απαραίτητες υποδομές των μητρώων για την - έστω σταδιακή - εφαρμογή και ικανοποίηση των απαιτήσεων του νέου Λογιστικού Πλαισίου, με απώτερο στόχο την ποιοτική αναβάθμιση της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που παρέχει η Κεντρική Διοίκηση - και εν συνεχεία όλες οι οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης - στους πολίτες αλλά και σε κάθε άλλον ενδιαφερόμενο (φορολογούμενο, δανειστή, επενδυτή κ.λπ.).

Αναφορικά, τέλος, με το δημόσιο χρέος (ακριβέστερα το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης), αυτό ως ποσοτικό μέγεθος αυξήθηκε σημαντικά κατά την περίοδο αναφοράς και δη κατά το ποσό των 17,8 δις ευρώ (από 356,32 δις ευρώ σε 374,11 δις ευρώ). Αντίστοιχη δυσμενής μεταβολή υπήρξε και ως προς την σχέση του χρέους προς το ΑΕΠ, λόγω της μεγάλης συρρίκνωσης της ελληνικής οικονομίας (ύφεση), καθώς το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές από 183,250 δις ευρώ το 2019 υποχώρησε σε 165,326 δις ευρώ το 2020. Επακόλουθο αυτού ήταν να επιβαρυνθεί έτι περαιτέρω ο λόγος του δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ, καθώς ενώ την 31.12.2019 το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε σε 194,44%, κατά την περίοδο αναφοράς το χρέος αντιστοιχεί σε ποσοστό 226,29% του ΑΕΠ.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι το 2020 συνεχίστηκε η εκδοτική δραστηριότητα του ΟΔΔΗΧ με στόχο την σταδιακή αντικατάσταση μέρους των υφιστάμενων δανείων (μέσω της πρόωρης αποπληρωμής τους) με ομόλογα και την περαιτέρω ομαλοποίηση του προφίλ λήξεων του δημοσίου χρέους. Χαρακτηριστικά την 31.12.2020 διαπραγματεύονταν στη δευτερογενή αγορά ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου ύψους 62,55 δις ευρώ, ενώ το αντίστοιχο ποσό την 31.12.2019 ήταν 49,96 δις ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ) ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020

(σε ευρώ)	31.12.2020	31.12.2019
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	18.778.508.836,25	24.169.796.158,00
Απαιτήσεις	7.688.108.075,51	5.410.354.008,12
Προκαταβολές	2.597.226.856,88	2.483.123.928,98
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	29.063.843.768,64	32.063.274.095,10
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες	23.675.858.057,80	23.561.234.356,21
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	8.903.773.965,73	6.983.811.970,62
Υποδομές	0,00	0,00
Εξοπλισμός	0,00	0,00
Ακίνητα	0,00	0,00
Λοιπά στοιχεία	0,00	0,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	32.579.632.023,53	30.545.046.326,83
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	61.643.475.792,17	62.608.320.421,93
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Πληρωτέες υποχρεώσεις	12.547.628.237,06	11.354.618.930,21
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	47.157.791.000,43	41.515.958.400,43
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	5.354.998.275,66	6.127.281.375,32
Άλλες υποχρεώσεις	193.946.852,21	243.439.841,22
Παροχές σε εργαζόμενους	1.717.733,65	1.655.506,08
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	65.256.082.099,01	59.242.954.053,26
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμα δάνεια	322.617.713.759,73	308.683.767.815,36
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	8.967.000.000,00	7.509.000.000,00
Άλλες υποχρεώσεις	5.370.166.334,11	5.302.644.157,05
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	336.954.880.093,84	321.495.411.972,41
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	402.210.962.192,85	380.738.366.025,67
ΚΑΘΑΡΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ/ΘΕΣΗ		
Διαφορές Απογραφής	158.477.297,50	1.037.045.725,82
Σωρευμένο πλεόνασμα/(έλλειμμα)	(318.130.045.603,74)	(313.622.593.327,91)
Έλλειμμα περιόδου	(22.595.918.094,44)	(5.544.498.001,65)
Σύνολο Καθαρής Περιουσίας/Θέσης	(340.567.486.400,68)	(318.130.045.603,74)

5.1. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

5.1.1. Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία

5.1.1.1 Υποδομές - Εξοπλισμός - Ακίνητα

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του π.δ/τος 54/2018, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, μέχρι την πλήρη εφαρμογή του, οι αποκτήσεις ενσώματων παγίων, άυλων και αποθεμάτων, καταχωρούνται στους προβλεπόμενους λογαριασμούς και μεταφέρονται στα έξοδα της περιόδου στην οποία πραγματοποιήθηκαν.

Σε προηγούμενες Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει επισημανθεί⁵⁹ η αναγκαιότητα δημιουργίας μηχανισμού συνολικής καταγραφής, αποτίμησης και συστηματικής απογραφής όλων των ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων με στόχο την προστασία και διαφύλαξη της δημόσιας περιουσίας.

Όπως προκύπτει από τις Εκθέσεις Δημοσιονομικών Επιδόσεων των Υπηρεσιών Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το οικονομικό έτος 2020, δεν υφίσταται μηχανισμός καταγραφής, αποτίμησης και απογραφής των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης, πλην ορισμένων περιπτώσεων όπου πραγματοποιούνται καταχωρήσεις σε εφαρμογές ηλεκτρονικής αποθήκης.

Σε σχέση με το ζήτημα αυτό, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους αναφέρει ότι στο σχέδιο «Ελλάδα 2.0», που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, έχει περιγραφεί δράση σχετικά με τη Λογιστική Μεταρρύθμιση, με στόχο να δημιουργηθούν οι απαραίτητες υποδομές των μητρώων για την σταδιακή εφαρμογή και ικανοποίηση των απαιτήσεων που προκύπτουν από το Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης. Συγκεκριμένα, επιδίωξη του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους είναι να αρχίσει πιλοτικά από 1.1.2022 να αναγνωρίζει τα νέα πάγια περιουσιακά στοιχεία και να επιμετρά τις αποσβέσεις, έτσι ώστε να είναι σε θέση να οικοδομήσει σταδιακά το μητρώο παγίων της Κεντρικής Διοίκησης.

Με βάση τα παραπάνω, η αληθής και εύλογη απεικόνιση της συνολικής δημόσιας περιουσίας δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί παρά μόνο σταδιακά και με την πλήρη εφαρμογή του νέου Λογιστικού Πλαισίου, όπως αυτή προβλέπεται από το π.δ. 54/2018.

Όσον αφορά στην Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ ΑΕ), αυτή τηρεί σχετικό πρόγραμμα παρακολούθησης των παγίων, όπου καταχωρούνται τόσο τα ακίνητα στα οποία έχει κυριότητα, όσο και εκείνα στα οποία έχει δικαίωμα διαχείρισης και εκμετάλλευσης.

⁵⁹ Βλ. ενδεικτικώς σελ. 52 της Έκθεσης επί του Απολογισμού των Εσόδων και Εξόδων του Κράτους έτους 2019 και του Ισολογισμού (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης της 31ης Δεκεμβρίου 2019.

5.1.1.2 Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες

Στον λογαριασμό «Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες» παρακολουθούνται: (α) οι οντότητες στις οποίες η Κεντρική Διοίκηση ασκεί έλεγχο, υπό την έννοια της κατοχής (άμεσα ή έμμεσα) άνω του 50% των δικαιωμάτων ψήφου, (β) οι οντότητες στις οποίες η Κεντρική Διοίκηση ασκεί ουσιαστική επιρροή (συγγενείς), υπό την έννοια της δυνατότητας συμμετοχής της στις αποφάσεις της οικονομικής και επιχειρησιακής πολιτικής της οντότητας και (γ) οι κοινοπραξίες, οι συμφωνίες, δηλαδή, όπου τα μέρη έχουν από κοινού τον έλεγχο, καθώς και τα δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της οντότητας.

Όπως αναφέρεται σχετικά στο προσάρτημα των Οικονομικών Καταστάσεων, οι επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους προσανζημένη με τα τυχόν κόστη συναλλαγής και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο κόστος κτήσης μείον ζημίες απομείωσης.

Το ύψος των επενδύσεων σε ελεγχόμενες και συγγενείς οντότητες κατά την 31.12.2020 ανέρχεται σε 23,7 δις ευρώ έναντι 23,6 εκ. ευρώ του προηγούμενου έτους.

Η αξία τους αναλύεται στον παρακάτω πίνακα ως εξής:

Πίνακας 9
Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες

Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες	Αξία της 31/12/2020	Αξία της 31/12/2019	Μεταβολή 2020-2019
Μετοχές ελεγχόμενων οντοτήτων εισηγμένων στο Χ.Α.	819.451.466,81	819.451.466,81	0,00
Μετοχές συγγενών εισηγμένων στο Χ.Α.	872.542.161,99	872.542.161,99	0,00
Σύνολο οντοτήτων εισηγμένων στο Χ.Α.	1.691.993.628,80	1.691.993.628,80	0,00
Μη εισηγμένες μετοχές ελεγχόμενων οντοτήτων εσωτερικού	21.982.648.679,77	21.868.024.978,18	114.623.701,59
Μη εισηγμένες μετοχές συγγενών εσωτερικού	1.215.749,23	1.215.749,23	0,00
Σύνολο οντοτήτων μη εισηγμένων στο Χ.Α.	21.983.864.429,00	21.869.240.727,41	114.623.701,59
Γενικό Σύνολο	23.675.858.057,80	23.561.234.356,21	114.623.701,59

Η αξία των επενδύσεων σε ελεγχόμενες οντότητες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο δεν μεταβλήθηκε σε σύγκριση με την προηγούμενη οικονομική χρήση, καθώς δεν προέκυψαν προσθήκες, διαγραφές ή απομειώσεις.

Όσον αφορά την αξία των επενδύσεων σε ελεγχόμενες οντότητες μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, αυτή αυξήθηκε κατά 115 εκ. ευρώ. Η αύξηση αυτή οφείλεται: α) στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου στην εταιρεία Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ κατά 14 εκ. ευρώ περίπου, β) στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας ΑΕ (ΕΕΣΥΠ ΑΕ) κατά 100 εκ. ευρώ και γ) στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Ανώνυμης

Εταιρείας Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης, Εργαστηριακών Δοκιμών, Πιστοποίησης και Υπηρεσιών Ποιότητας (EBETAMA ΑΕ) κατά 504 χιλ. ευρώ.

5.1.1.3 Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία

Ως Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία θεωρούνται οι επενδύσεις της Κεντρικής Διοίκησης σε: α) οντότητες που δεν ανήκουν στην κατηγορία των ελεγχόμενων, συγγενών ή κοινοπραξιών, β) συμμετοχές σε Διεθνείς Οργανισμούς, γ) μακροπρόθεσμους τίτλους και δάνεια και δ) λοιπούς συμμετοχικούς τίτλους (ΤτΕ). Η αξία τους αναλύεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 11
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία

	2020	2019	Μεταβολή	%
Λοιπές επενδύσεις σε μη εισηγμένες	668.681,51	668.681,51	0,00	0,00%
Λοιπές επενδύσεις σε εισηγμένες	83.295.855,10	90.724.404,40	-7.428.549,30	-8,92%
Συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς	5.667.813.817,69	5.811.242.852,13	-143.429.034,44	-2,53%
Λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι	1.050.200.000,00	1.050.199.997,33	2,67	0,00%
Λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια	4.648.569,33	4.648.569,33	0,00	0,00%
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (ΤτΕ)	28.030.590,40	26.327.465,92	1.703.124,48	6,08%
Επιστρεπτέα προκαταβολή	2.069.116.451,70	0,00	2.069.116.451,70	100,00%
Σύνολο	8.903.773.965,73	6.983.811.970,62	1.919.961.995,11	27,50%

Όπως φαίνεται από τον ανωτέρω πίνακα παρουσιάζεται αύξηση κατά 1,9 δις ευρώ ή 27,50%, η οποία οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στο γεγονός ότι στην ελεγχόμενη οικονομική χρήση στα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία αναγνωρίστηκε το ανακτήσιμο μέρος, ύψους 2,1 δις ευρώ περίπου, της επιστρεπτέας προκαταβολής που χορηγήθηκε σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου Covid-19.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες κατηγορίες που περιλαμβάνονται στα «Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία» δεν υπάρχουν σημαντικές μεταβολές. Αναλυτικότερα:

α) Οι λοιπές επενδύσεις σε μη εισηγμένες παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με την προηγούμενη χρήση.

β) Οι λοιπές επενδύσεις σε εισηγμένες παρουσιάζουν μία μικρή μείωση ύψους 7,43 εκατ. ευρώ περίπου ή 8,92%, η οποία οφείλεται σε διαφορές αποτίμησης, καθόσον κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης οικονομικής χρήσης δεν πραγματοποιήθηκαν προσθήκες ή διαγραφές.

γ) Οι συμμετοχές σε διεθνείς οργανισμούς παρουσιάζουν μείωση ύψους 143,43 εκ. ευρώ περίπου, η οποία οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στην αρνητική διαφορά αποτίμησης της συμμετοχής στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ύψους 139,13 εκ. ευρώ περίπου.

δ) Οι λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι δεν παρουσιάζουν μεταβολή και αφορούν ομόλογα της τράπεζας Eurobank ονομαστικής αξίας 950 εκ. ευρώ και της Attica Bank ονομαστικής αξίας 100,20 εκ. ευρώ.

ε) Τα λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια αφορούν δάνειο που είχε χορηγηθεί προς τη Δημοκρατία της Αλβανίας, το οποίο αποτιμήθηκε στη λογιστική του αξία κατά την 31.12.2020.

στ) Οι λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι, οι οποίοι αφορούν συμμετοχή της Κεντρικής Διοίκησης στην Τράπεζα της Ελλάδος, παρουσιάζουν αύξηση κατά 1,7 εκ. ευρώ, γεγονός που οφείλεται στη θετική διαφορά αποτίμησης σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση.

Η επιμέτρηση των λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων και των λοιπών μακροπρόθεσμων δανείων της Κεντρικής Διοίκησης πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31.12.2018 - δηλαδή στην ονομαστική τους αξία - και όχι με βάση τα οριζόμενα στο π.δ. 54/2018 και την 2/30886/ΔΛΓΚ/23.7.2020 υπουργική απόφαση, που αφορά τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης.

5.1.2. Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία

5.1.2.1. Απαιτήσεις

Για τις απομειώσεις των σωρευμένων απαιτήσεων της 31^{ης}.12.2020 προσδιορίστηκε ο Μέσος Όρος Εισπραξιμότητας για τις περιόδους 2016-2020. Το συνολικό ποσό των απομειώσεων που προέκυψε και το οποίο ανήλθε σωρευτικά σε 110,82 δις ευρώ, επιβάρυνε την καθαρή θέση.

Ως απαιτήσεις αναγνωρίστηκαν τα ποσά που βεβαιώθηκαν από τις ΔΟΥ, τα οποία δεν έχουν εισπραχθεί και δεν έχουν διαγραφεί/παραγραφεί. Όσον αφορά την αναγνώριση των απαιτήσεων, σύμφωνα με τη σημείωση 3.1 του Προσαρτήματος των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, πραγματοποιήθηκε με τις ίδιες λογιστικές πολιτικές που εφαρμόζονταν κατά την 31.12.2018 (εισπρακτέο ποσό κατά την επόμενη χρήση), καθώς για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή των προβλεπόμενων στη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή, είναι αναγκαία η αναδιάρθρωση και ο επαναπροσδιορισμός των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης, η οργάνωση των λογιστικών πρακτικών, η συγκέντρωση των αναγκαίων πληροφοριών και η κατάλληλη αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος.

Λογιστικά, οι απαιτήσεις επιμετρώνται στο χρηματοοικονομικά ανακτήσιμο ποσό κατά το τέλος του οικονομικού έτους, δηλαδή αυτό που εύλογα αναμένεται να εισπραχθεί⁶⁰. Πρακτικά, υπολογίζεται ένας συντελεστής εισπραξιμότητας της

⁶⁰ Σημειώνεται πάντως ότι η συγκεκριμένη επιμέτρηση δεν επηρεάζει τις έννομες διεκδικήσεις της Κεντρικής Διοίκησης έναντι τρίτων και δεν προδικάζει την τελική εισπραξιμότητα των εξατομικευμένων απαιτήσεων.

τελευταίας πενταετίας της περιόδου αναφοράς, ο οποίος δηλώνει το ποσοστό των εισπραχθέντων στην κάθε περίοδο αναφοράς προς τις συνολικά υφιστάμενες απαιτήσεις κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς. Στο τέλος υπολογίζεται ο μέσος όρος του εν λόγω συντελεστή της τελευταίας πενταετίας με βάση τον οποίο αναγνωρίζεται το εισπράξιμο ποσό το οποίο θα εγγραφεί ως απαιτήσεις στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Κράτους.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά κατά την παρούσα περίοδο αναφοράς, οι απαιτήσεις από βεβαιωθέντα και μη εισπραχθέντα έσοδα των Τελωνείων της Χώρας, τα οποία τηρούνται στο πληροφοριακό σύστημα των Τελωνείων και σε βιβλία των Τελωνείων, εισήχθησαν στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΟΠΣΔΠ) και συνεπώς αναγνωρίζονται στα έσοδα και ενημερώνουν τις απαιτήσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

Οι απαιτήσεις κατά την 31.12.2020 ανέρχονταν σε 114,8 δις ευρώ, έναντι 105,09 δις ευρώ την 31.12.2019. Μετά τον υπολογισμό του εισπράξιμου ποσού, η απομείωση των απαιτήσεων της περιόδου αναφοράς (2020) ανήλθε σε 110,8 δις ευρώ (έναντι ποσού 101,4 δις ευρώ την 31.12.2019), με την επιπλέον απομείωση ύψους 9,4 (110,8 μείον 101,4) δις ευρώ να βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης.

Οι Απαιτήσεις αναλύονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 10
Εισπράξιμο ποσό απαιτήσεων

Εισπράξιμο ποσό	2020	2019	Μεταβολή	Ποσοστό
Απαιτήσεις	3.972.541.224,05	3.638.040.182,73	334.501.041,32	9,19%
Λοιπές απαιτήσεις	3.715.566.851,46	1.772.313.825,39	1.943.253.026,07	109,64%
Σύνολο	7.688.108.075,51	5.410.354.008,12	2.277.754.067,39	42,10%

Όπως μπορούμε να δούμε υπάρχει μία αύξηση των απαιτήσεων κατά 2,28 δις ευρώ ή 42,10%. Το γεγονός αυτό οφείλεται:

- A) Ο λογαριασμός «Απαιτήσεις» παρουσιάζει μία αύξηση 334,50 εκατ. ευρώ περίπου λόγω κυρίως της αύξησης των απαιτήσεων από φόρους επί των αγαθών και υπηρεσιών η οποία ανήλθε σε 203,20 εκ. ευρώ περίπου, από φόρους εισοδήματος η οποία ανήλθε σε 76,41 εκ. ευρώ περίπου και από πρόστιμα, ποινές και καταλογισμούς ύψους 25,22 εκ. ευρώ περίπου.
- B) Ο λογαριασμός «Λοιπές απαιτήσεις» παρουσιάζει αύξηση κατά 1,94 δις ευρώ περίπου ή 109,64%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στη λειτουργία του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων Covid-19, το οποίο χρηματοδοτήθηκε μέσω του ΠΔΕ με 1,78 δις ευρώ, για την παροχή εγγυήσεων προς το Τραπεζικό Σύστημα, με σκοπό της δημιουργία μόχλευσης για την παροχή δανείων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που πλήττονται από την πανδημία Covid-19.

Η αναγνώριση των απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31.12.2018 και όχι με βάση τα οριζόμενα στο π.δ. 54/2018 και την 2/30886/ΔΛΓΚ/23.7.2020 υπουργική απόφαση, που αφορά τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης.

5.1.2.2. Προκαταβολές

Το υπόλοιπο του λογαριασμού «Προκαταβολές» της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης ανέρχεται σε 2,6 δις ευρώ χωρίς να παρουσιάζει αξιοσημείωτη μεταβολή σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση.

Οι προκαταβολές, όπως και τα υπόλοιπα στοιχεία του Ενεργητικού, επιμετρώνται στο ανακτήσιμο ποσό τους. Στο λογαριασμό Προκαταβολές περιλαμβάνονται κατά κύριο λόγο: α) οι «Προκαταβολές προσωπικού» ύψους 392 εκατ. ευρώ, όπου εκτός από τη μισθοδοσία του προσωπικού αναγνωρίζονται και οι καταβαλλόμενες από την Κεντρική Διοίκηση συντάξεις, που σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία προκαταβάλλονται και β) οι «Προκαταβολές σε δημόσιους διαχειριστές» ύψους 2,16 δις ευρώ, όπου αναγνωρίζονται τα ποσά που έχουν τεθεί στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών υπό την ευθύνη υπολόγων διαχειριστών και δεν αναγνωρίζονται ως ταμειακά διαθέσιμα.

5.2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

5.2.1. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Στις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι κατηγορίες «Πληρωτέες υποχρεώσεις» και «Άλλες υποχρεώσεις».

5.2.1.1. Πληρωτέες υποχρεώσεις

Οι πληρωτέες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες αναγνωρίστηκαν με βάση τα στοιχεία του μητρώου δεσμεύσεων. Αυτό σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις από αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών αναγνωρίζονται όταν η Κεντρική Διοίκηση δεσμεύεται για την καταβολή τους.

Οι διατάξεις όμως της Λογιστικής Πολιτικής για την Πρώτη Εφαρμογή επιβάλλουν την αναγνώριση των υποχρεώσεων σε δεδουλευμένη βάση, σύμφωνα με την οποία η υποχρέωση αναγνωρίζεται με τη φυσική παραλαβή των αγαθών ή τη λήψη των υπηρεσιών. Όπως αναφέρεται στη σημείωση 9 του Προσαρτήματος των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, για την εφαρμογή των διατάξεων της Λογιστικής Πολιτικής για την Πρώτη Εφαρμογή απαιτείται η προσαρμογή του πληροφοριακού συστήματος και των λογιστικών πρακτικών, καθώς και η χρήση των κατάλληλων παραστατικών, που θα καταστήσουν εφικτή την αναγνώριση σε δεδουλευμένη βάση.

Οι πληρωτέες υποχρεώσεις αναλύονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 12
Πληρωτέες υποχρεώσεις

Κατηγορία	2020	2019	Μεταβολή
Υποχρεώσεις από κοινωνικές παροχές	3.687.711,32	5.372.141,34	-1.684.430,02
Υποχρεώσεις από μεταβιβάσεις	10.883.364,80	6.102.782,	4.780.582,13
Υποχρεώσεις από αγορές αγαθών & υπηρεσιών	79.327.189,65	80.638.225,08	-1.311.035,43
Υποχρεώσεις από επιδοτήσεις	8.356.616,04	7.497.352,77	859.263,27
Υποχρεώσεις από τόκους	12.445.373.355,25	11.255.008.428,35	1.190.364.926,90
Σύνολο πληρωτέων υποχρεώσεων	12.547.628.237,06	11.354.618.930,21	1.193.009.306,85

5.2.1.2. Άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των άλλων βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 13
Άλλες Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

	2020	2019	Μεταβολή
Υποχρεώσεις από απορρίψεις μισθοδοσίας	391.175,53	391.175,53	0,00
Λοιπές υποχρεώσεις	193.555.676,68	243.048.665,69	-49.492.989,01
Σύνολο	193.946.852,21	243.439.841,22	-49.492.989,01

Οι υποχρεώσεις από καταβολή μισθοδοσίας αφορούν ποσά τα οποία επιστρέφουν στους λογαριασμούς της Κεντρικής Διοίκησης λόγω προβλημάτων στους τραπεζικούς λογαριασμούς των δικαιούχων.

Στις λοιπές υποχρεώσεις περιλαμβάνονται υποχρεώσεις από εισφορές στο NATO για την πραγματοποίηση δαπανών σε εγκαταστάσεις του στην Ελλάδα, καθώς και υποχρεώσεις από εισπράξεις ποσών για λογαριασμό τρίτων, που στη συνέχεια αποδίδονται σε αυτούς.

5.2.1.3. Παροχές σε εργαζόμενους

Στην κατηγορία αυτή αναγνωρίζονται οι δεδουλευμένες υποχρεώσεις από μισθοδοσία εργαζομένων. Στην ελεγχόμενη χρήση δεν παρουσιάστηκε ιδιαίτερη μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος (1,72 εκατ. ευρώ έναντι 1,66 εκατ. ευρώ την 31.12.2019).

5.2.2. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα⁶¹

Η Κεντρική Διοίκηση συνάπτει συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps) και επιτοκίου (interest rate swaps) με τη μορφή παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων, που εντάσσονται στην κατηγορία των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, με σκοπό την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού και επιτοκιακού κινδύνου.

Κατά την ημερομηνία αναφοράς (31.12.2020) τα παράγωγα επιμετρήθηκαν στην εύλογη αξία τους, υπό την έννοια της παρούσας αξίας των υπολειπόμενων μελλοντικών ροών τους, και η διαφορά της εύλογης αξίας, σε σχέση με την επιμέτρησή τους την 31.12.2019, συμπεριλαμβανομένων των ετήσιων τόκων και χρεολυσίων, αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα της ημερομηνίας αναφοράς.

Στον Πίνακα 16 του Παραρτήματος Ι απεικονίζεται η συμφωνία του λογαριασμού «Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα» και, ειδικότερα, η επιμέτρηση των παραγώγων κατά τον Ισολογισμό έναρξης και κατά την ημερομηνία αναφοράς, καθώς και οι σχετικές εισπράξεις και πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν εντός της περιόδου αναφοράς.

Η εύλογη αξία των παραγώγων (ως υποχρέωση) της 31ης.12.2020 εμφανίζεται αυξημένη κατά 1,46 δις ευρώ, με τη μεταβολή αυτή να οφείλεται στις συνεχιζόμενες αρνητικές αποδόσεις του κυμαινόμενου επιτοκίου δανεισμού, που συνεπάγονται την επιβάρυνση με πρόσθετο κόστος των συμφωνιών ανταλλαγής κυμαινόμενου - σταθερού επιτοκίου.

⁶¹ Τα χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με ένα συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο ή δείκτη ή εμπόρευμα, μέσω του οποίου είναι δυνατή η αγοραπωλησία συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών κινδύνων αυτόνομα σε χρηματοοικονομικές αγορές.

5.2.3. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης

Πίνακας 14
(Ποσά σε εκατ. ευρώ)

Δημόσιο Χρέος ⁶²	31/12/2020	31/12/2019	Μεταβολή	% Μεταβολή	% επί του συνόλου ΔΧ 2019
Είδος Υποχρέωσης	[1]	[2]	[3]=[1]-[2]	[4]=[3]/[2]	
Χρεωστικοί τίτλοι	78.680,80	68.214,26	10.466,54	15,34%	21,03%
Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι	11.801,29	12.612,85	-811,56	-6,43%	3,15%
Έντοκα γραμμάτια	11.801,29	12.612,85	-811,56	-6,43%	3,15%
Μακροπρόθεσμοι τίτλοι	66.879,51 ⁶³	55.601,41	11.278,09	20,28%	17,88%
Εκδοθέντες στο εσωτερικό	65.169,07	53.886,04	11.283,02	20,94%	17,42%
Εκδοθέντες στο εξωτερικό	1.710,44	1.715,37	-4,93	-0,29%	0,46%
Δάνεια	295.432,21	288.101,64	7.330,57	2,54%	78,97%
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	35.356,50	28.903,11	6.453,39	22,33%	9,45%
Μακροπρόθεσμα δάνεια ⁶⁴	260.075,71	259.198,53	877,18	0,34%	69,52%
Έναντι εσωτερικού	1.635,53	2.120,29	-484,76	-22,86%	0,44%
Τράπεζα της Ελλάδος	1.438,09	1.908,03	-469,93	-24,63%	0,38%
Λοιπά εσωτερικού	197,44	212,27	-14,83	-6,99%	0,05%
Έναντι εξωτερικού (ΕΤΧΣ/ΕΜΣ/ΑΝΤ/Λοιπά)	258.440,18	257.078,24	1.361,94	0,53%	69,08%
Γενικό σύνολο	374.113,01	356.315,90	17.797,11	4,99%	100,00%

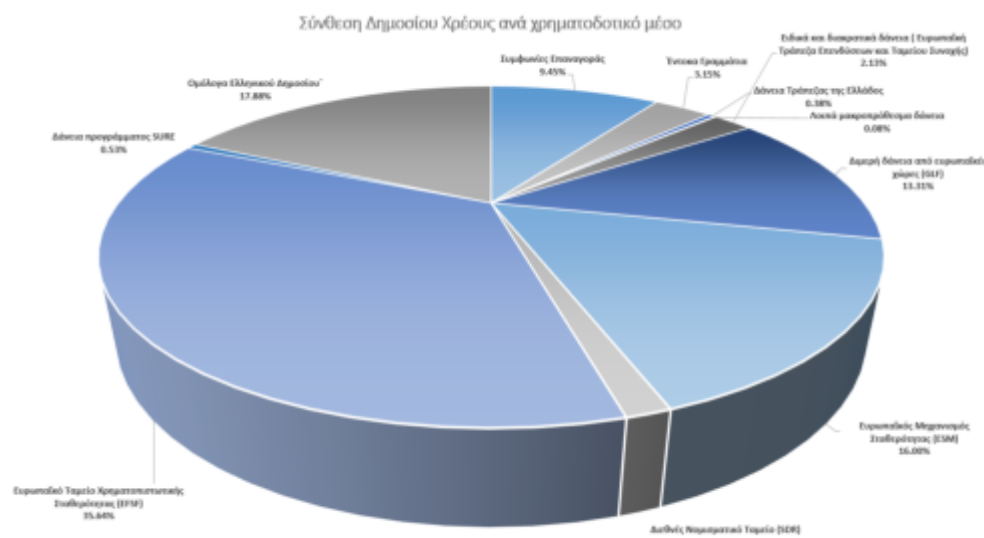
Την 31η.12.2020 το υπόλοιπο του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης ανήλθε στο ποσό των 374,11 δις ευρώ και είναι αυξημένο, σε σχέση με εκείνο των 356,32 δις ευρώ του προηγούμενου οικονομικού έτους, κατά 17,80 δις ευρώ ή ποσοστό 4,99%.

⁶² Δεν περιλαμβάνονται πράξεις παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων.

⁶³ Ποσό 503,75 εκατ. ευρώ αφορά σε βραχυπρόθεσμο μέρος των εν λόγω τίτλων.

⁶⁴ Ποσό 4,85 δις ευρώ αφορά σε βραχυπρόθεσμο μέρος των εν λόγω δανείων.

Γράφημα 4
Ανάλυση Δημοσίου Χρέους Κεντρικής Διοίκησης ανά Φορέα Δανεισμού

Η μεσοσταθμική διάρκεια του νέου δανεισμού για το έτος 2020 διαμορφώθηκε στα 10 έτη, έναντι διάρκειας 4,05 ετών για το έτος 2019, ενώ το μεσοσταθμικό κόστος του νέου δανεισμού - εκτός των τίτλων με συμφωνία επαναγοράς (repas) - ανήλθε σε 0,96%, έναντι κόστους 1,65% το έτος 2019.

Το μεσοσταθμικό κόστος εξυπηρέτησης του χρέους το έτος 2020, σε ταμειακή βάση, ανήλθε σε 1,72% (2019:1,68%), η δε μεσοσταθμική διάρκειά του διαμορφώθηκε στα 19,43 έτη (2019:20,53 έτη). Ο κίνδυνος αναχρηματοδότησης εξακολουθεί να είναι περιορισμένος, με το μερίδιο των μεσομακροπρόθεσμων υποχρεώσεων στο τέλος του έτους 2020 να αποτελεί το 86% του συνολικού χαρτοφυλακίου.

Οι Μικτές Χρηματοδοτικές Ανάγκες⁶⁵ του Κρατικού Προϋπολογισμού⁶⁶ κατά το έτος 2020 (εξαιρουμένου του αποθέματος του βραχυπρόθεσμου χρέους εντόκων και repas) ανήλθαν στο ποσό των 33,07 δις ευρώ και καλύφθηκαν από:

- (α) Μεσομακροπρόθεσμο δανεισμό με ταμειακή εισροή 19,64 δις ευρώ.
- (β) Έσοδα από αποκρτικοποιήσεις 50 εκατ. ευρώ
- (γ) Έσοδα από ΑΝΦΑ κ.λπ. 1,64 δις ευρώ.
- (δ) Έσοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές 613 εκατ. ευρώ.
- (ε) Έσοδα από βραχυπρόθεσμο δανεισμό 5,64 δις ευρώ.
- (στ) Ανάλωση διαθεσίμων 5,40 δις ευρώ⁶⁷.

Για τις ανάγκες του δανειακού προγράμματος του έτους 2020 λήφθηκαν υπόψη και οι αναμενόμενες μεταβιβάσεις από αποδόσεις λόγω της διακράτησης ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου σε χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του

⁶⁵ Gross Financing Needs – GFN: το συνολικό χρηματικό ποσό που μια χώρα δαπανά σε ένα έτος για τις πληρωμές τόκων και την αποπληρωμή του χρέους.

⁶⁶ Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Δημόσιο Χρέος & Δανεισμός, Ετήσια Ενημερωτική Έκδοση, 2020 (σελ. 7).

⁶⁷ Σύμφωνα τον Απολογισμό του Δανειακού και Διαχειριστικού Προγράμματος 2020 του ΟΔΔΗΧ σελ 12. Για περαιτέρω ανάλυση βλέπε Πίνακα 6 της Έκθεσης.

Ευρωσυστήματος (ANFAs/ SMPs)⁶⁸, οι οποίες τελικά ανήλθαν σε ποσό 1,54 δις ευρώ, καθώς και ποσού 103 εκατ. ευρώ από επιστροφές περιθωρίου επιτοκίου.

Οι εκδόσεις χρέους περιελάμβαναν:

(α) Την έκδοση και διάθεση στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος τριακονταετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 3,31 δις ευρώ, σταθερού επιτοκίου 3,25%, λήξης την 20.3.2050, με τιμή διακανονισμού 114,711% και ταμειακή εισροή 3,8 δις ευρώ. Τα ομόλογα που δόθηκαν στην Εθνική Τράπεζα αντικατέστησαν ομόλογα ίσης ονομαστικής αξίας σταθερού επιτοκίου που είχε στην κατοχή της, με διάρκειες 4, 6 και 7 έτη.

(β) Την έκδοση νέου δεκαπενταετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 2,5 δις ευρώ, σταθερού επιτοκίου 1,875%, λήξης την 4.2.2035 και απόδοσης 1,91%, με τιμή έκδοσης 99,534% και ταμειακή εισροή 2,49 δις ευρώ.

(γ) Την έκδοση νέου επταετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 2 δις ευρώ, σταθερού επιτοκίου 2%, λήξης την 22.4.2027 και απόδοσης 2,013%, με τιμή έκδοσης 99,916% και ταμειακή εισροή 1,998 δις ευρώ.

(δ) Την έκδοση νέου δεκαετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 3 δις ευρώ, σταθερού επιτοκίου 1,5%, λήξης την 18.6.2030 και απόδοσης 1,57%, με τιμή έκδοσης 99,375% και ταμειακή εισροή 2,98 δις ευρώ.

(ε) Την επανέκδοση δεκαετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 2,5 δις ευρώ, σταθερού επιτοκίου 1,5%, λήξης την 18.6.2030 και απόδοσης 1,187%, με τιμή έκδοσης 102,870% και ταμειακή εισροή 2,57 δις ευρώ.

(στ) Την επανέκδοση δεκαπενταετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 2 δις ευρώ, σταθερού επιτοκίου 1,875%, λήξης την 4.2.2035 και απόδοσης 1,15%, με τιμή έκδοσης 109,460% και ταμειακή εισροή 2,19 δις ευρώ.

(ζ) Την επανέκδοση με private placement σε ελληνικές τράπεζες τριακονταετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 650 εκατ. ευρώ, σταθερού επιτοκίου 3,25%, λήξης την 20.3.2050, με τιμή διακανονισμού 146,530% και ταμειακή εισροή 952 εκατ. ευρώ.

(η) Δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ταμείο Συνοχής ποσού 639 εκατ. ευρώ, με μεσοσταθμικό επιτόκιο 0,65% και μεσοσταθμική διάρκεια 12,65 έτη.

(θ) Ομολογιακό δάνειο πενταετούς διάρκειας μέσω του προγράμματος SURE (back to back funding), ονομαστικής αξίας 1 δις ευρώ, μηδενικού επιτοκίου, απόδοσης 0,50%, με τιμή έκδοσης 102,566% και ταμειακή εισροή 1,03 δις ευρώ.

(ι) Ομολογιακό δάνειο τριακονταετούς διάρκειας μέσω του προγράμματος SURE (back to back funding), ονομαστικής αξίας 1 δις ευρώ, σταθερού επιτοκίου 0,30%, απόδοσης 0,317%, με τιμή έκδοσης 99,515% και ταμειακή εισροή 995,00 εκατ. ευρώ και

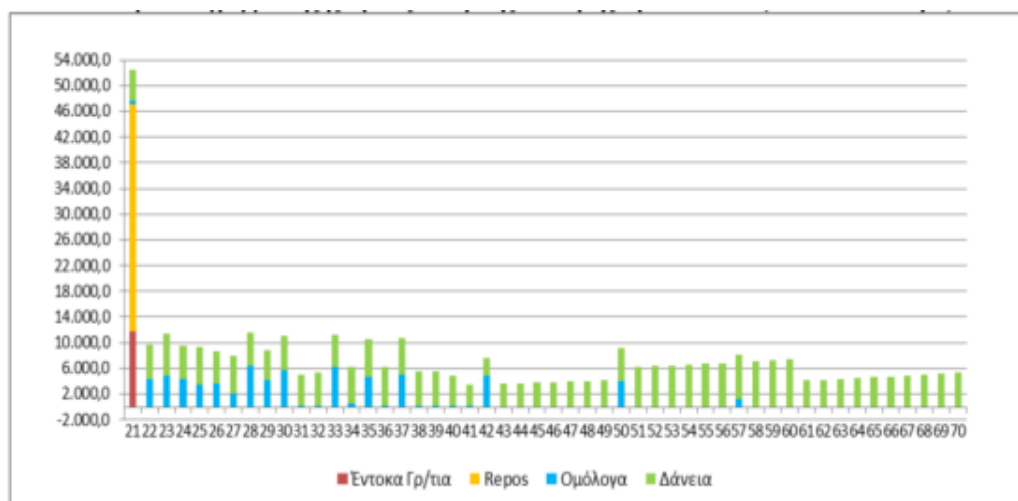
(κ) Την έκδοση νέου βραχυχρόνιου χρέους ύψους 5,64 δις ευρώ (συμψηφιστικά). Ειδικότερα, το απόθεμα (stock) των εντόκων γραμματίων μειώθηκε κατά 812 εκατ. ευρώ, με συνέπεια στο τέλος του έτους 2020 να διαμορφωθεί στα 11,80 δις ευρώ, ενώ το απόθεμα των τίτλων με συμφωνία επαναγοράς (repos) αυξήθηκε κατά 6,45 δις ευρώ και στο τέλος του 2020 διαμορφώθηκε στα 35,36 δις ευρώ.

⁶⁸ Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Eurogroup του έτους 2018

5.2.3.1. Διαχείριση του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του κρατικού προϋπολογισμού έτους 2020⁶⁹, αναφορικά με τη δομή και τα χαρακτηριστικά του δημόσιου χρέους, είχε προγραμματιστεί η περαιτέρω δανειοδότηση του Ελληνικού Δημοσίου μέσω των αγορών, προκειμένου η πρόωγη αποπληρωμή των δανείων να αντικαταστήσει σταδιακά τα υφιστάμενα δάνεια με ομόλογα. Χαρακτηριστικά, μετά την ολοκλήρωση της εφαρμογής των βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους ο χρονικός ορίζοντας των λήξεων του χρέους Κεντρικής Διοίκησης εκτείνεται πλέον μέχρι το έτος 2070.

Γράφημα 5
Χρονοδιάγραμμα Λήξης Χρέους Κεντρικής Διοίκησης την 31/12/2020
(ποσά σε εκατ. ευρώ)⁷⁰

Πηγή: ΟΑΔΗΧ, ΔΕΛΤΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ Νο 100, Δεκέμβριος 2020

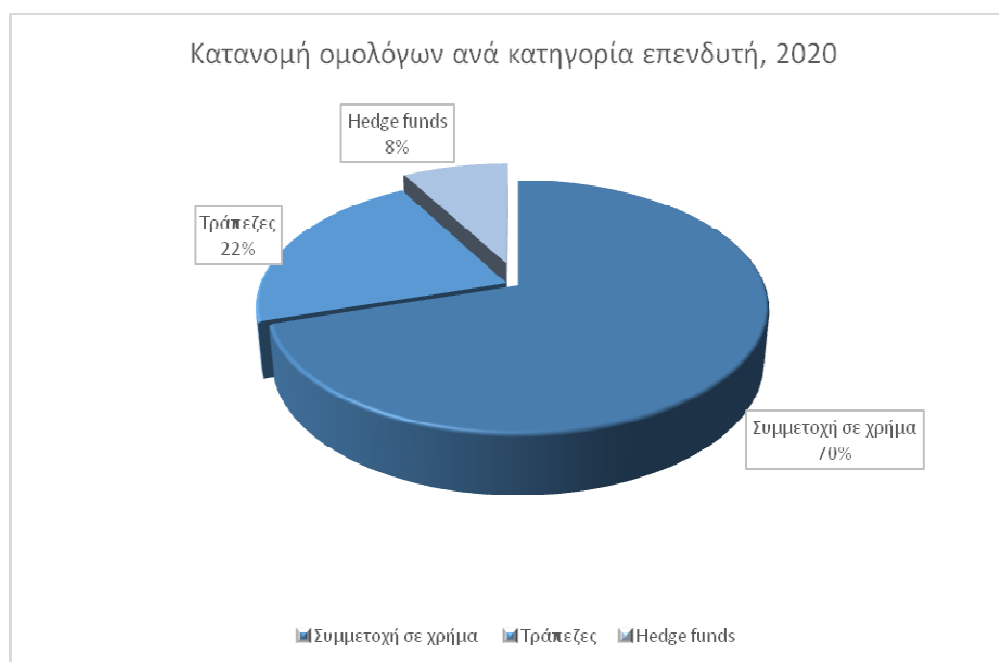
Η εκδοτική δραστηριότητα του ΟΑΔΗΧ κατά τη διάρκεια του 2020 συνέβαλε στην ομαλοποίηση του προφίλ λήξεων του δημοσίου χρέους και στον περαιτέρω εμπλουτισμό της καμπύλης αποδόσεων αναφοράς των ελληνικών κρατικών χρεογράφων, τόσο σε όγκο, όσο και σε ρευστότητα. Χαρακτηριστικά, το χαρτοφυλάκιο του Ελληνικού Δημοσίου την 31.12.2020 απαρτιζόταν κατά ποσοστό 16,72% από ομόλογα που διαπραγματεύονται στην δευτερογενή αγορά (συνολικού ποσού 62,55 δις ευρώ), ενώ την 31/12 2019 το αντίστοιχο ποσό ήταν 49,96 δις ευρώ (αύξηση περί τα 12 δις ευρώ).

⁶⁹ Κρατικός προϋπολογισμός 2020, σελίδα 129.

⁷⁰ Πηγή: ΟΑΔΗΧ. Παρατηρήσεις: 1. Οι λήξεις τίτλων εξομαλύνονται με προαγορές χρέους και πράξεις διαχείρισης. 2. Περιλαμβάνεται η επιμήκυνση των δανείων του EFSF που συμφωνήθηκε στο Eurogroup της 22-6-2018.

Αναφορικά με την κατανομή ανά τύπο επενδύτη του χαρτοφυλακίου χρέους, το 91,80% αφορά σε συμμετοχή με μετρητά ή θεσμικούς επενδυτές, ήτοι τράπεζες, ενώ τα hedge funds περιορίζονται στο 8,2%.

Γράφημα 6
Πρωτογενής αγορά τίτλων

Ο ΟΔΔΗΧ στο πλαίσιο του εγκεκριμένου ετήσιου προγράμματος δανεισμού και διαχείρισης χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους προέβη σε σειρά επαναγορών και επανεκδόσεων υφιστάμενων εκδόσεων Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) με πράξεις ανταλλαγής ομολόγων τόσο με το Κοινό Κεφάλαιο όσο και με ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα με τα εξής αποτελέσματα:

- Την ταμειακή αλλά και λογιστική αποκρυστάλλωση κερδών από ΟΕΔ, για τα εμπλεκόμενα στις επικείμενες συναλλαγές πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία (κέρδη) ταυτόχρονα επηρέαζαν θετικά και τα κεφάλαιά τους, με αποτέλεσμα τα εν λόγω συστημικά ιδρύματα να μπορούν να απορροφήσουν μερικώς το κόστος που τους προκαλεί η συμμετοχή τους στο σχήμα «ΗΡΑΚΛΗΣ» για τη μείωση των «Κόκκινων δανείων» τους (NPLs⁷¹) και, ως εκ τούτου, οι προοπτικές τους να είναι καλύτερες την «επόμενη ημέρα», ως πιο βιώσιμα και κερδοφόρα.
- Οποιαδήποτε συναλλαγή βοηθά τις ελληνικές τράπεζες να συμμετάσχουν με επιτυχία σε οποιοδήποτε σχήμα τους δίνει την δυνατότητα να μειώσουν τα NPLs που έχουν στο χαρτοφυλάκιο τους, βοηθά αντίστοιχα και το Ελληνικό

⁷¹ Non Performing Loans: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Ένα δάνειο γίνεται μη εξυπηρετούμενο όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο δανειολήπτης είναι απίθανο να αποπληρώσει το δάνειο ή έχει να καταβάλλει τις συμφωνηθείσες δόσεις πάνω από 90 ημέρες.

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/npl.el.html>

Δημόσιο αλλά και την ελληνική οικονομία εν γένει (λ.χ. αυξήσεις χορηγήσεων για επενδυτικούς σκοπούς).

- Ειδικότερα για το Ελληνικό Δημόσιο, σύμφωνα με τις αναλύσεις όλων των οίκων αξιολόγησης (βλέπε κεφάλαιο 1.3.3.2), επιλέξιμων⁷² και μη από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η μείωση των NPLs των ελληνικών τραπεζών είναι καθοριστική για:
 - i. την εξυγίανση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και
 - ii. τη στήριξη της ελληνικής οικονομίας, ενώ αποτελεί
 - iii. την υπ' αριθμόν μία προϋπόθεση για την αναβάθμιση του αξιόχρεου της ελληνικής δημοκρατίας και
 - iv. την απόδοση προς αυτήν της άκρως απαραίτητης επενδυτικής βαθμίδας.
- Συγκριτικά βελτίωση της θέσης και κερδοφορίας των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης γενικά αλλά και του Κοινού Κεφαλαίου σε 0,65% από 0% που εισέπρατταν από την ΤτΕ.
- Η βέλτιστη αξιοποίηση των κρατικών ταμειακών διαθεσίμων και ο εν γένει εξορθολογισμός στην κάλυψη των κενών και στη διαχείριση της βραχυχρόνιας ταμειακής ρευστότητας του Ελληνικού Δημοσίου.

Ειδικότερα, ο ΟΔΔΗΧ κλήθηκε να αντιμετωπίσει τους κάτωθι κινδύνους:

- i. Αναφορικά με το συναλλαγματικό κίνδυνο διατηρήθηκε το χαμηλό ποσοστό (περίπου 1%) της after swap συμμετοχής των υποχρεώσεων σε αλλοδαπά (εκτός €) νομίσματα στο χαρτοφυλάκιο χρέους.
- ii. Αναφορικά με τον επιτοκιακό κίνδυνο, συνεχίστηκε η αξιοποίηση των ιστορικά χαμηλών ευρωπαϊκών επιτοκίων με την επίτευξη και διατήρηση της συμμετοχής των υποχρεώσεων κυμαινόμενου επιτοκίου στο χαρτοφυλάκιο δημοσίου χρέους σε επίπεδα του 2%, και τη διατήρηση ή/και επαύξηση του μέσου σταθμικού χρόνου ανατιμολόγησης (Weighted Average Time to Next Re-fixing) στο σημερινό επίπεδο των περίπου 19 ετών με σταθερό μέσο κόστος εξυπηρέτησης 1,72% ετησίως.
- iii. Αναφορικά με τη δυνατότητα του Ελληνικού Δημοσίου για σύναψη μελλοντικών διαχειριστικών πράξεων, συνεχίστηκε και κατά το έτος 2020, εκτός άλλων, η έκδοση ειδικών κρατικών χρεογράφων, σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τον ΟΔΔΗΧ, με σκοπό τη χρήση τους για τη σύναψη συμφωνιών πώλησης - επαναγοράς ή δανεισμού τίτλων (repos) ή για τη χρήση τους ως ενέχυρων, στο πλαίσιο υφιστάμενων και μελλοντικών συμφωνιών Credit Support Annexes⁷³ (CSAs Agreements)

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα διαχείρισης προσιδιάζουν σε εκδότες κρατικού χρέους με υψηλότερο βαθμό πιστοληπτικής ικανότητας από αυτόν του Ελληνικού Δημοσίου, ενώ αφετέρου, «άνοιξαν» τον δρόμο για περαιτέρω επιτυχή εκδοτική

⁷² <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/risk/ecaf/html/index.en.html>

⁷³ Το CSA είναι ένα έγγραφο που καθορίζει τους όρους προδιαγραφών ενέχυρου μεταξύ μερών που πραγματοποιούν συναλλαγές παραγώγων. Αποτελεί ένα από τα τέσσερα μέρη ενός τυπικού συμβολαίου ή μιας συμφωνίας-πλαίσιου όπως έχει αναπτυχθεί από το Διεθνή Οργανισμό Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων - International Swaps and Derivatives Association (ISDA)

παρουσία της χώρας στις διεθνείς αγορές. Στόχος παραμένει η απρόσκοπτη κάλυψη των ετήσιων μικτών χρηματοδοτικών της αναγκών στο μέλλον, η περαιτέρω ανασύσταση της ελληνικής καμπύλης αποδόσεων σε όλο το φάσμα της φυσικής διάρκειας, η βελτίωση της ρευστότητας της δευτερογενούς αγοράς ελληνικών ομολόγων και η περαιτέρω βελτίωση του κόστους δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου και του κόστους εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους⁷⁴.

Το 2020 συνεχίστηκε η εκδοτική δραστηριότητα του ΟΔΔΗΧ, ώστε να αντικαταστήσει σταδιακά τα υφιστάμενα δάνεια με ομόλογα, να ομαλοποιεί το προφίλ λήξεων του δημοσίου χρέους και να εμπλουτίζει περαιτέρω την καμπύλη αποδόσεων αναφοράς των ελληνικών κρατικών χρεογράφων, τόσο σε όγκο, όσο και σε ρευστότητα.

5.2.3.2. Βιωσιμότητα δημοσίου χρέους – σχέση δημοσίου χρέους και Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος

Τα υψηλά ταμειακά διαθέσιμα σε συνδυασμό με τις περιορισμένες χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου για το 2020 δημιούργησαν ευνοϊκές συνθήκες για την απρόσκοπτη κάλυψη των ετήσιων μικτών χρηματοδοτικών αναγκών στο μέλλον.

Η πιστοληπτική ικανότητα της Χώρας σύμφωνα με εκτιμήσεις από τους Διεθνείς Οίκους Αξιολόγησης, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 17 του Παραρτήματος Ι, εμφανίζεται βελτιωμένη και, μάλιστα, με σταθερή ή και θετική προοπτική.

Ως εκ του συνδυασμού της αύξησης του υπολοίπου του χρέους⁷⁵ της Κεντρικής Διοίκησης, το οποίο την 31η.12.2020 ανήλθε στο ποσό των 374.113 εκατ. ευρώ, ενώ την 31η.12.2019 ανερχόταν σε 356.316 εκατ. ευρώ, με την μείωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε τρέχουσες τιμές⁷⁶, το οποίο για το έτος 2020 εκτιμάται στο ποσό των 165.326 εκατ. ευρώ, ενώ το έτος 2019 ανήλθε σε 183.250 εκατ. ευρώ, ο «Δείκτης Χρέους/ΑΕΠ» εμφανίζεται επιδεινωμένος από 194,44 % το έτος 2019 σε 226,29% το έτος 2020.

Μελετώντας τον προϋπολογισμό που διαμορφώθηκε στο τέλος του 2019 για το οικονομικό έτος 2020, βλέπουμε ότι το χρέος είχε προβλεφθεί μικρότερο κατά 22,95 δις ευρώ, ενώ το ΑΕΠ προβλεπόταν 31,99 δις ευρώ μεγαλύτερο από την τελική εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ, αντικατοπτρίζοντας το μείζον πρόβλημα στην πραγματική οικονομία της χώρας το 2020, λόγω της πανδημίας. Χαρακτηριστικά, τα μεγέθη που είχαν προβλεφθεί για το 2020 θα οδηγούσαν σε $\Delta X/\text{ΑΕΠ}=177,97\%$.

⁷⁴ Βλέπε Απολογισμός δανειακού & διαχειριστικού προγράμματος 2020 (ΟΔΔΗΧ)

⁷⁵ Τα αποτελέσματα της ανάλυσης βιωσιμότητας δημοσίου χρέους είναι διαθέσιμα στην Έκθεση Ενισχυμένης Εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ιούνιος 2021) (Enhanced Surveillance Report, Economic and Financial Affairs, ISSN 2443-8014 (online), Greece, June 2021, σελ 27)

⁷⁶ Η εκτίμηση ΑΕΠ το 2020 σε όρους όγκου έχει υπολογιστεί από το άθροισμα των αντίστοιχων αποτελεσμάτων των τριμήνων του έτους 2020 (μη εποχικά διορθωμένων) όπως έχουν προκύψει μετά την ενσωμάτωση ενημερωμένων στοιχείων από τις πηγές και ανήλθε σε 168,5 δις. ευρώ έναντι 183,6 δις. ευρώ το 2019 παρουσιάζοντας μείωση κατά 8,2%.

Πίνακας 15

Μεταβολή μεταξύ 2020*-2019* και Πρόβλεψης 2020 ⁷⁷							
	2020	2019	Πρόβλεψη 2020	Μεταβολή 2020-2019	% Μεταβολή 2020-2019	Μεταβολή 2020-2020πρ.	% Μεταβολή 2020-2020πρ.
ΔΧ	374.113	356.316	351.160	17.797	4,99%	22.953	6,54%
ΑΕΠ ⁷⁸	165.326	183.250	197.315	-17.924	-9,78%	-31.989	-16,21%
ΔΧ/ΑΕΠ	226,29%	194,44%	177,97%				

Η σύγκριση της διαχρονικής εξέλιξης του Δημοσίου Χρέους, σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν από το 2010 έως το 2020, ως «Δείκτης Πιστωτικής Επιβάρυνσης της Εθνικής Οικονομίας», παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα 16.

Πίνακας 16

Δημόσιο Χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ (σε εκατ. ευρώ)													
	2020 ⁷⁹	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	Μεταβολή 2020- 2010	% Μεταβολή 2020- 2010
ΔΧ ⁸⁰	374.113	356.316	359.317	328.703	326.357	321.332	324.128	321.478	305.537	367.980	340.286	33.827	9,94%
ΑΕΠ	165.326	183.250	179.558	176.903	174.494	176.369	177.236	179.884	188.381	203.308	224.124	-58.798	-26,23%
ΔΧ/ ΑΕΠ	226,29%	194,44%	200,11%	185,81%	187,03%	182,19%	182,88%	178,71%	162,19%	181,00%	151,83%		

Όσον αφορά, ωστόσο, τη διαχρονική εξέλιξη των μεγεθών αυτών από το έτος 2010 έως το έτος 2020, το μεν δημόσιο χρέος το έτος 2020 εμφανίζεται αισθητά αυξημένο κατά 33.827 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 9,94%, σε σχέση με το δημόσιο χρέος των 340.286 εκατ. ευρώ το έτος 2010, το δε Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν του έτους 2020 μικρότερο κατά 58.798 εκατ. ευρώ ή ποσοστό -26,23%, σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν των 224.234 εκατ. ευρώ του έτους 2010.

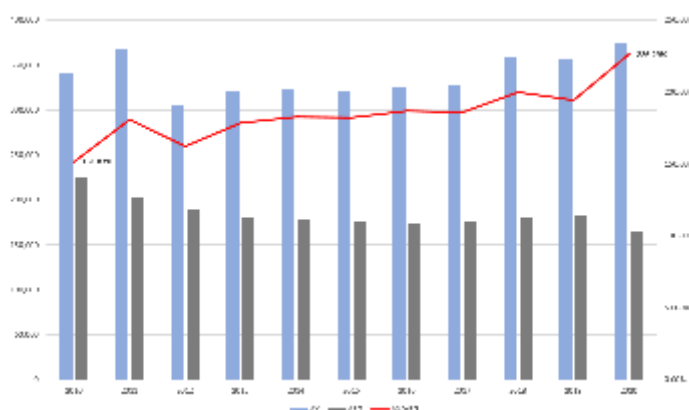
⁷⁷ Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2020 (σελ. 128). «Πίνακας 4.1 Σύνοψη Χρέους Κεντρικής Διοίκησης σε εκατ. ευρώ, Πηγή: ΟΔΔΗΧ.

⁷⁸ Βλ. ενότητα 1.1.

⁷⁹ Δεν περιλαμβάνονται πράξεις παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων για τα έτη 2019 και 2020 σε ό,τι αφορά το δημόσιο χρέος.

Η διαχρονική εξέλιξη της σχέσης δημόσιου χρέους και Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος απεικονίζεται στο Γράφημα 7 που ακολουθεί.

Γράφημα 7
Δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές

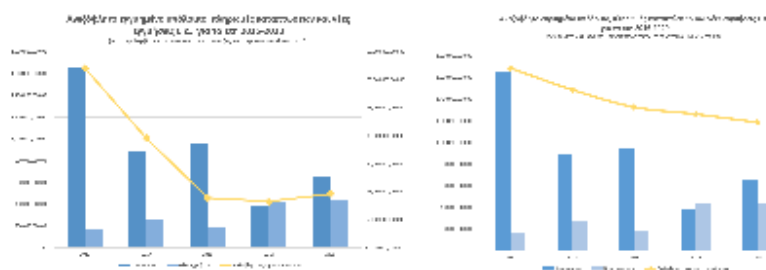

Ο δείκτης Δημοσίου Χρέους/ΑΕΠ την 31.12.2020 υπολογίστηκε σε 226,29%, πράγμα που υποδηλώνει ότι το Δημόσιο Χρέος της Κεντρικής Διοίκησης είναι υπερδιπλάσιο του ΑΕΠ.

5.2.4 Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου

Τα ανεξόφλητα υπόλοιπα δανείων, την 31^η.12.2020, που έχουν δοθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, ανά κατηγορία δανειοληπτών, απεικονίζονται στον Πίνακα 18 του Παραρτήματος Ι.

Γράφημα 8
Ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και νέες εγγυήσεις του ΕΔ για τα έτη 2016-2020⁸¹

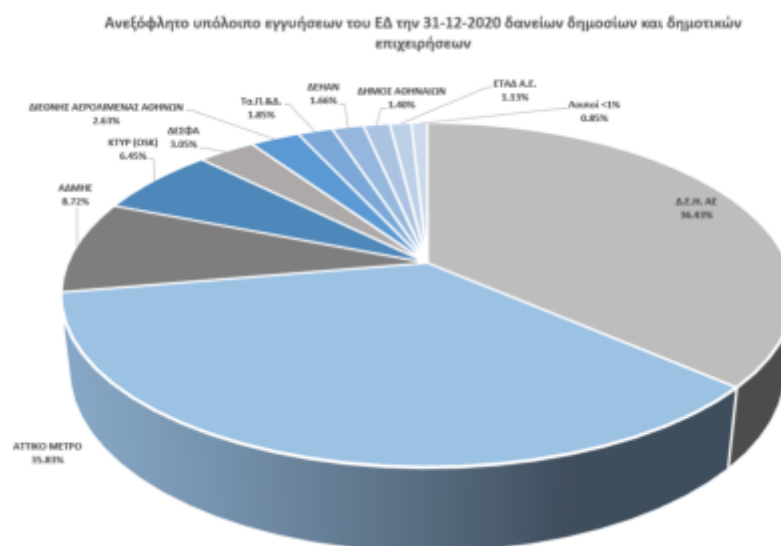
⁸¹ Στο 2^ο Γράφημα τα ανεξόφλητα εγγυημένα υπόλοιπα δεν περιλαμβάνουν εγγυήσεις που αφορούν στα πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας, ενίσχυσης επιχειρηματικότητας ΜΜΕ & MidCaps, ELA και στα προγράμματα «Ηρακλής», «Sure» και το Πανευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων.

Όπως προκύπτει, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των δανείων που έχει αναλάβει το Ελληνικό Δημόσιο ανήλθε την 31^η.12.2020 στο ποσό των 14,23 δις ευρώ, αυξημένο κατά 2,73 δις ευρώ ή ποσοστό 23,72% έναντι του προηγούμενου έτους. Το υπόλοιπο αυτό αναλύεται ως ακολούθως:

(α) Ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείων ΔΕΚΟ & Δημόσιων Οργανισμών που εξυπηρετούνται από τους ίδιους φορείς, ύψους 5,11 δις ευρώ, όπως απεικονίζεται στο κατωτέρω Γράφημα 7, το οποίο παρουσιάζει αύξηση ποσού 19,41 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 0,38% σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος. Από το ανεξόφλητο δε υπόλοιπο αυτό, ποσό 4,89 δις ευρώ ή ποσοστό 95,67% αφορά σε δάνεια που έχουν χορηγηθεί από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Τέλος, το 92,32% των εγγυημένων δανείων αφορούν σε συμβάσεις που έχουν συναφθεί από το 2008 και έπειτα.

Γράφημα 9

Ανεξόφλητο την 31.12.2020 υπόλοιπο εγγυήσεων του ΕΔ ποσού 5,11 δις ευρώ

(β) Ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείων ΔΕΚΟ & Δημόσιων Οργανισμών που εξυπηρετούνται από τη Διεύθυνση Κρατικών Εγγυήσεων και Κίνησης Κεφαλαίων, καθώς και από το ποσοστό κατοχής του Ελληνικού Δημοσίου μετά τη διαδικασία ανταλλαγής του PSI, ύψους 922,34 εκατ. ευρώ, όπως απεικονίζεται στον Πίνακα 19 του Παραρτήματος Ι, το οποίο παρουσιάζει μείωση ποσού 550,52 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 37,38% σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος. Η μεταβολή αυτή οφείλεται σε ολοσχερή εξόφληση, λόγω λήξεως, δανείου του ΟΣΕ κατά την διάρκεια του 2020.

(γ) Ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείων ιδιωτικών επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, ύψους 3,17 δις ευρώ⁸², εκ των

⁸² Σύμφωνα με τα στοιχεία των πιστωτικών ιδρυμάτων.

οποίων ποσό ύψους 1,48 δις ευρώ αφορά σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και ποσό ύψους 1,69 δις ευρώ αφορά σε πληγέντες και χορηγήσεις στεγαστικών δανείων.

(δ) Ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείων των ελληνικών τραπεζών από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου για το Πρόγραμμα Ενίσχυσης Επιχειρηματικότητας, ύψους 1,6 δις ευρώ, όπως απεικονίζεται στον Πίνακα 20 του Παραρτήματος Ι.

(ε) Ανεξόφλητο υπόλοιπο παροχής εγγυήσεων σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων του προγράμματος «Ηρακλής» ύψους 2,41 δις ευρώ και, ειδικότερα, στην παροχή εγγύησης για την κάλυψη ομολογιών υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας που προκύπτουν από την τιτλοποίηση απαιτήσεων, που αφορούν αποκλειστικά σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια, της τράπεζας Eurobank A.E., συνολικής ονομαστικής αξίας 681 εκατ. ευρώ (Cairo I), 974,32 εκατ. ευρώ (Cairo II) και 754 εκατ. ευρώ (Cairo III).

(στ) Ανεξόφλητο υπόλοιπο παροχής εγγυήσεων στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, για την παροχή δανειακών κεφαλαίων που χορηγούνται από το Πανευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων, για την στήριξη των επιχειρήσεων που πλήττονται από την επιδημική έκρηξη της νόσου COVID-19, ύψους 353 εκατ. ευρώ.

(ζ) Ανεξόφλητο υπόλοιπο παροχής εγγυήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/672 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 19^{ης} Μαΐου 2020 σχετικά με την θέσπιση ευρωπαϊκού μέσου προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) λόγω της επιδημικής έκρηξης της νόσου COVID-19, ύψους 342,62 εκατ. ευρώ.

(η) Ανεξόφλητο υπόλοιπο παροχής εγγυήσεων στην Attica Bank, στο πλαίσιο του προγράμματος Ενίσχυσης Ρευστότητας Τραπεζών, βάσει του άρθρου 2 του ν. 3723/2008, με λήξη την 15^η.10.2021, ποσού 320 εκατ. ευρώ.

Οι εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου που χορηγήθηκαν κατά την περίοδο 1.1.2020 έως 31.12.2020 αναλύονται ως ακολούθως:

(α) Εγγυήσεις που χορηγήθηκαν σε Δημόσιους Οργανισμούς και ΔΕΚΟ για δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ποσού 434,20 εκατ. ευρώ, όπως απεικονίζεται στον Πίνακα 21 του Παραρτήματος Ι.

(β) Εγγυήσεις που χορηγήθηκαν σε πιστωτικά ιδρύματα για δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, στο πλαίσιο του 2^{ου} και 3^{ου} Προγράμματος Ενίσχυσης Επιχειρηματικότητας, καθώς και του προγράμματος ενεργειακής απόδοσης, ποσού 324,60 εκατ. ευρώ.

(γ) Εγγυήσεις που χορηγήθηκαν σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων του προγράμματος «Ηρακλής»⁸³ ύψους 2,41 δις ευρώ.

(δ) Εγγυήσεις που χορηγήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, για την παροχή δανειακών κεφαλαίων που χορηγούνται από το Πανευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων για την στήριξη των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων⁸⁴, που πλήττονται από την επιδημική έκρηξη της νόσου COVID-19, ύψους 353 εκατ. ευρώ.

(ε) Εγγυήσεις που χορηγήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο του Κανονισμού 2020/672 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (SURE⁸⁵) λόγω της επιδημικής έκρηξης της νόσου COVID-19, ύψους 342,62 εκατ. ευρώ.

⁸³ Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4649/2019 (φ. 206 Α') και την απόφαση SA.53519(2019/N) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το εν λόγω πρόγραμμα δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση.

⁸⁴ <https://www.eib.org/en/about/initiatives/covid-19-response/index.htm>

⁸⁵ Σχετική η 2/22377/0025/3.6.2020 (φ. 2167 Β') απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών.

Επισημαίνεται τέλος ότι, σύμφωνα με το 2/72501/0025/21.05.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Κρατικών Εγγυήσεων και Κίνησης Κεφαλαίων της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το συνολικό ποσό των ένδικων αξιώσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων κατά του Ελληνικού Δημοσίου, λόγω της εκ μέρους των ιδρυμάτων αυτών επίκλησης της κατάρπτωσης των εγγυήσεων του τελευταίου για δάνεια σε επιχειρήσεις και ιδιώτες, δεν μπορεί στην παρούσα φάση να δοθεί από την εν λόγω Υπηρεσία.

Η αύξηση του ανεξόφλητου υπολοίπου δανείων που έχει αναλάβει το Ελληνικό Δημόσιο την 31^η.12.2020 κατά 2,73 δις ευρώ ή ποσοστό 23,72%, ενέχει πιθανούς δημοσιονομικούς κινδύνους λόγω της αβεβαιότητας που συνδέεται με τις εν λόγω ενδεχόμενες υποχρεώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020

(σε ευρώ)	Από 1.1. έως 31.12.2020	Από 1.1. έως 31.12.2019
Έσοδα		
Φόροι	40.924.250.441,49	47.934.207.571,23
Κοινωνικές εισφορές	54.332.463,67	54.159.788,64
Μεταβιβάσεις	7.813.648.216,50	4.491.704.410,37
Πωλήσεις	569.671.868,36	1.779.407.009,55
Λοιπά τρέχοντα έσοδα	8.866.591.914,18	3.830.565.256,03
Σύνολο εσόδων	58.228.494.904,20	58.090.044.035,82
Έξοδα		
Παροχές σε εργαζόμενους	(10.434.978.112,84)	(10.169.605.461,66)
Κοινωνικές παροχές	(186.979.145,28)	(697.197.092,78)
Μεταβιβάσεις	(45.047.503.634,88)	(34.790.190.062,81)
Αναλώσεις αγαθών και υπηρεσιών	(1.929.488.108,90)	(1.757.311.403,78)
Επιδοτήσεις	(1.084.863.869,22)	(1.172.265.870,18)
Τόκοι	(5.946.062.765,26)	(6.483.045.807,58)
Λοιπές δαπάνες	(29.105.916,40)	(49.596.836,84)
Αποσβέσεις	(989.074.556,64)	(662.999.736,21)
Σύνολο Εξόδων	(65.648.056.109,42)	(55.782.212.271,84)
Λειτουργικό αποτέλεσμα	(7.419.561.205,22)	2.307.831.763,98
Λοιπά έσοδα και κέρδη	1.519.003.290,72	176.205.040,11
Λοιπά έξοδα και ζημίες	(16.695.360.179,94)	(8.028.534.805,74)
Αποτέλεσμα από λοιπά έσοδα και κέρδη/έξοδα και ζημίες	(15.176.356.889,22)	(7.852.329.765,63)
Καθαρό πλεόνασμα ή έλλειμμα περιόδου	(22.595.918.094,44)	(5.544.498.001,65)

Κατά το οικονομικό έτος 2020, το αποτέλεσμα από λειτουργικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης, εξαιρουμένων των τόκων, διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ύψους 1,47 δις ευρώ, αυξημένο κατά 10,26 δις ευρώ ή ποσοστό 116,73% σε σύγκριση με το οικονομικό έτος 2019, κατά το οποίο εμφανιζόταν πλεόνασμα ύψους 8,79 δις ευρώ.

Το σύνολο των εσόδων παρουσιάζει μία μικρή αύξηση ύψους 138 εκατ. ευρώ περίπου σε σχέση με το προηγούμενο έτος, παρά το γεγονός ότι τα έσοδα από φόρους μειώθηκαν κατά 7,01 δις ευρώ περίπου ή 14,62%. Η υστέρηση των εσόδων από φόρους ισορροπήθηκε κατά κύριο λόγο: α) από την αύξηση των εσόδων από μεταβιβάσεις κατά 3,32 δις ευρώ και β) από την αύξηση των λοιπών τρεχόντων εσόδων κατά 5,04 δις ευρώ περίπου.

Οι τόκοι ανήλθαν σε 5,95 δις ευρώ, μειωμένοι κατά 536,98 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 8,28%, σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως: (α) στη μείωση κατά 105,79 εκατ. ευρώ του υπερτιμήματος από πώληση τίτλων με συμφωνία επαναγοράς λόγω αποκλιμάκωσης των επιτοκίων και (β) στη μείωση κατά 259 εκατ. ευρώ των τόκων που αφορούν σε δάνεια του μηχανισμού στήριξης λόγω λήξης χρέους και αντικατάστασης αυτού με χρέος χαμηλότερων επιτοκίων. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα το π.δ. 54/2018 οι λογαριασμοί τόκων που αφορούν σε συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων απεικονίζονται σε λογαριασμούς αποτελεσμάτων.

Το σύνολο των εξόδων, εξαιρουμένων των τόκων, παρουσιάζει μία σημαντική αύξηση ύψους 10,4 δις ευρώ ή 21,10% σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, γεγονός που οφείλεται κατά κύριο λόγο, στην αύξηση των εγχώριων μεταβιβάσεων. Αναλυτικότερα, κατά το οικονομικό έτος 2020 οι σημαντικότερες μεταβολές, σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση, αφορούσαν: i) αύξηση των μεταβιβάσεων προς τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης κατά 2,29 δις ευρώ, ii) αύξηση των μεταβιβάσεων προς τα Νοσοκομεία κατά 1 δις ευρώ περίπου, iii) αύξηση των μεταβιβάσεων κατά 3 δις ευρώ σε λοιπά νομικά πρόσωπα και iv) αύξηση των μεταβιβάσεων κατά 2,7 δις ευρώ σε φυσικά πρόσωπα ως απόρροια της πανδημίας Covid-19.

Το αποτέλεσμα από λοιπά έσοδα και κέρδη/έξοδα και ζημίες εμφανίζεται αρνητικό κατά το ποσό των 15,18 δις ευρώ, αυξημένο κατά 7,32 δις ευρώ έναντι της προηγούμενης χρήσης. Η αρνητική αυτή μεταβολή οφείλεται κατά κύριο λόγο: α) στη ζημία που προέκυψε από την απομείωση των απαιτήσεων, η οποία για το 2020 ήταν αυξημένη κατά 6,43 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση και β) στην απομείωση της επιστρεπτέας προκαταβολής κατά 1,02 δις ευρώ, ποσό το οποίο δεν υπήρχε την προηγούμενη οικονομική χρήση.

Το καθαρό έλλειμμα ανήλθε σε 22,59 δις ευρώ, αυξημένο κατά 307,54% σε σχέση με το έλλειμμα των 5,54 δις ευρώ το έτος 2019.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΤΟΥΣ 2020

(σε ευρώ)	2020	2019
Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες		
Εισπράξεις		
Εισπράξεις από φόρους	37.732.126.964,26	46.540.385.830,43
Εισπράξεις από κοινωνικές εισφορές	54.332.606,37	54.159.844,44
Εισπράξεις από μεταβιβάσεις	6.556.833.994,34	4.407.103.058,53
Εισπράξεις από πωλήσεις	534.771.862,07	1.767.851.814,73
Εισπράξεις από λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.552.115.444,90	2.366.533.710,44
Σύνολο Εισπράξεων	47.430.180.871,94	55.136.034.258,57
Πληρωμές		
Πληρωμές για παροχές σε εργαζόμενους	(10.434.912.466,60)	(10.170.258.672,87)
Πληρωμές για κοινωνικές παροχές	(191.173.988,59)	(697.244.896,16)
Πληρωμές για μεταβιβάσεις	(50.522.679.449,38)	(35.100.524.138,32)
Πληρωμές για αγορές αγαθών και υπηρεσιών	(2.009.169.502,61)	(1.850.946.141,55)
Πληρωμές για επιδοτήσεις	(1.084.004.605,95)	(1.180.958.517,41)
Πληρωμές για τόκους	(4.773.762.741,19)	(5.224.774.692,27)
Πληρωμές για λοιπά έξοδα	(29.105.916,40)	(49.764.493,12)
Σύνολο Πληρωμών	(69.044.808.670,72)	(54.274.471.551,70)
Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές) από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(236.395.222,14)	(126.286.461,28)
Καθαρές ταμειακές ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(21.851.023.020,92)	735.276.245,59
Ταμειακές ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες		
Πληρωμές για απόκτηση παγίων	(1.132.837.445,96)	(997.804.426,65)
Εισπράξεις από πώληση παγίων	7.618.768,63	10.455.514,13
Πληρωμές για απόκτηση επενδύσεων	(117.269.267,59)	(19.950.192,10)
Εισπράξεις από πώληση επενδύσεων	33.174.337,09	39.861.744,41
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	(1.209.313.607,83)	(967.437.360,21)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις από δάνεια	1.310.913.690.103,58	1.104.837.381.082,06
Εξοφλήσεις δανείων	(1.293.410.167.857,33)	(1.108.196.058.903,22)
Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές)	17.750.000,00	26.053.468,20
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	17.521.272.246,25	(3.332.624.352,96)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	(5.539.064.382,50)	(3.564.785.467,58)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου	24.169.796.158,00	27.605.633.713,88
Συναλλαγματικές διαφορές	(498.670,70)	169.528,46
Διαθέσιμα εξ απογραφής	148.275.731,45	128.778.383,24
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στη λήξη της περιόδου	18.778.508.836,25	24.169.796.158,00

Οι καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης παρουσιάζουν συνολικό έλλειμμα 23,06 δις ευρώ, αυξημένο κατά 22,82 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Οι καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρουσιάζουν πλεόνασμα 17,52 δις ευρώ, έναντι ελλείμματος 3,33 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση.

Οι καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης για το οικονομικό έτος 2020 παρουσιάζουν αρνητικό πρόσημο και ανέρχονται σε -21,85 δις ευρώ, μειωμένες κατά 22,59 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Η μεταβολή αυτή οφείλεται στον συνδυασμό (α) της μείωσης των εισπράξεων από φόρους κατά 8,81 δις ευρώ, β) της αύξησης των πληρωμών για μεταβιβάσεις κατά 15,42 δις ευρώ, γ) των μειωμένων εισπράξεων από πωλήσεις κατά 1,23 δις ευρώ.

Το σύνολο της αρνητικής αυτής μεταβολής μετριάστηκε: α) με την αύξηση των εσόδων από μεταβιβάσεις κατά 2,15 δις ευρώ, β) της μείωσης των πληρωμών για κοινωνικές παροχές κατά 506 εκατ. ευρώ και γ) της μείωσης των πληρωμών για τόκους κατά 451,01 εκατ. ευρώ η οποία, οφείλεται κυρίως: i) στη μείωση κατά 105,79 εκατ. ευρώ του υπερτιμήματος από πώληση τίτλων με συμφωνία επαναγοράς λόγω αποκλιμάκωσης των επιτοκίων και ii) στη μείωση κατά 259 εκατ. ευρώ των τόκων που αφορούν σε δάνεια του μηχανισμού στήριξης λόγω λήξης χρέους και αντικατάστασης αυτού με χρέος χαμηλότερων επιτοκίων.

Οι καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες παραμένουν αρνητικές εμφανίζοντας επιπλέον μείωση κατά 242 εκατ. ευρώ. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο (α) στην αύξηση των πληρωμών για προσθήκη παγίων κατά 135 εκατ. ευρώ, λόγω, ιδίως, των αυξημένων δαπανών για κατασκευές έργων και λοιπών υποδομών και (β) στην αύξηση των πληρωμών για απόκτηση επενδύσεων κατά 97 εκατ. ευρώ, λόγω της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου στα Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) και στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ) ΑΕ.

Στις καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρουσιάζεται σημαντικό πλεόνασμα, το οποίο ανέρχεται σε 17,52 δις ευρώ και οφείλεται κυρίως: (α) σε τρεις νέες εκδόσεις ομολόγων, με τη μέθοδο της κοινοπραξίας, σταθερού επιτοκίου, επταετούς, δεκαετούς και δεκαπενταετούς διάρκειας, ονομαστικής αξίας 2 δις ευρώ, 3 δις ευρώ και 2,5 δις ευρώ, αντίστοιχα, (β) στην επανέκδοση με ιδιωτική τοποθέτηση τριακονταετούς ομολόγου, ονομαστικής αξίας 650 εκατ. ευρώ, (γ) στην επανέκδοση ομολόγων σταθερού επιτοκίου, δεκαετούς και δεκαπενταετούς διάρκειας, ονομαστικής αξίας 2,5 δις ευρώ και 2 δις ευρώ αντίστοιχα και (δ) στην αύξηση του καθαρού βραχυπρόθεσμου δανεισμού κατά 5,64 δις ευρώ για την αντιμετώπιση για την κάλυψη πρόσθετων χρηματοδοτικών αναγκών που προέκυψαν για την καταπολέμηση της πανδημίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών Έτους 2020 (σε ευρώ)

(σε ευρώ)	Σωρευμένο πλεόνασμα /έλλειμμα	Σύνολο Καθαρής Θέσης
Υπόλοιπα 1.1.2019	(313.622.593.327,91)	(313.622.593.327,91)
Πλεόνασμα/έλλειμμα περιόδου	(5.544.498.001,65)	(5.544.498.001,65)
Διαφορές απογραφής	1.037.045.725,82	1.037.045.725,82
Σύνολο καθαρής θέσης 31.12.2019	(318.130.045.603,74)	(318.130.045.603,74)
Διαφορές απογραφής	0,00	0,00
Σύνολο καθαρής θέσης (απογραφή έναρξης) 1.1.2020	(318.130.045.603,74)	(318.130.045.603,74)
Πλεόνασμα/έλλειμμα περιόδου	(22.595.918.094,44)	(22.595.918.094,44)
Διαφορές απογραφής	158.477.297,50	158.477.297,50
Σύνολο καθαρής θέσης 31.12.2020	(340.567.486.400,68)	(340.567.486.400,68)

Η Καθαρή Θέση Πολιτών διαμορφώνεται αρνητική και ανέρχεται σε 340,57 δις ευρώ, επιβαρυνμένη σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση κατά 22,44 δις ευρώ.

Η επιβάρυνση, αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στις αυξημένες εγχώριες μεταβιβάσεις σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, καθώς επίσης και στις αυξημένες απομειώσεις απαιτήσεων, γεγονός που συνέβαλε στη διαμόρφωση του ελλείμματος της περιόδου σε 22,59 δις ευρώ, όπως αναλύθηκε προηγουμένως.

Επίσης, αναγνωρίστηκαν και διαφορές απογραφής ύψους 158 εκατ. ευρώ, οι οποίες επηρεάζουν θετικά την Καθαρή Θέση και αφορούν αναγνώριση διαθεσίμων της Κεντρικής Διοίκησης στην Τράπεζα της Ελλάδος και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων που δεν παρακολουθούνται αναλυτικά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, αφού έλαβε υπόψη:

Ως προς τον Απολογισμό του οικονομικού έτους 2020, τις εκθέσεις δημοσιονομικών επιδόσεων και τα αποτελέσματα των ελέγχων των απολογιστικών στοιχείων και των συστημάτων δημοσιονομικής διαχείρισης που διενήργησαν, για το οικονομικό έτος αυτό, οι αρμόδιες Υπηρεσίες του στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

Ως προς τον Ισολογισμό (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) του Κράτους της 31ης.12.2020 και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, τις διαπιστώσεις που προέκυψαν από την εξέταση των τηρούμενων από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους λογιστικών αρχείων.

Αποφαίνεται:

Υπέρ της ορθότητας και αξιοπιστίας του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2020, με την επιφύλαξη των παρατηρήσεων που διατυπώνονται στα επιμέρους κεφάλαια της Έκθεσης αυτής.

Υπέρ της ορθότητας και αξιοπιστίας του Ισολογισμού (Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης) του Κράτους της 31ης.12.2020 και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Συστήνει:

(ι) την επίσπευση της Λογιστικής Μεταρρύθμισης, ώστε να επιτευχθεί η ποιοτική και ουσιαστική αναβάθμιση της παρεχόμενης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

(ιι) την επίσπευση της κατάρτισης των αναγκαίων αρχείων και μητρώων για την αναγνώριση στον Ισολογισμό όλων των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1

Κατανομή διαγραφών ανά έτος βεβαίωσης οφειλής		
ΕΤΟΣ Βεβαίωσης	ΠΟΣΟ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ ΕΥΡΩ	Ποσοστό % επί του συνόλου
Έως 2005	56.482.939,74	0,07%
2006-2010	60.329.093,97	0,07%
2011- 2017	788.258.165,64	0,94%
2018	111.504.716,31	0,13%
2019	224.063.014,36	0,27%
2020	82.780.470.903,83	98,52%
ΣΥΝΟΛΟ	84.021.108.833,85	100%

Πίνακας 2**(αφορά χρέη που βεβαιώθηκαν έως και το έτος 2020)**

Κατανομή εισπρακτέου υπόλοιπου «Πρόστιμα για παραβάσεις ΚΒΣ»		
ΕΤΟΣ Βεβαίωσης	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 2020 ΕΥΡΩ	Ποσοστό % επί του συνόλου
Έως 2011	14.082.470.713,91	41,60%
2012	6.522.326.332,36	19,27%
2013	2.328.762.229,74	6,88%
2014	3.815.923.010,05	11,27%
2015	3.075.931.906,59	9,09%
2016	1.300.021.859,93	3,84%
2017	1.262.401.339,87	3,73%
2018	822.832.188,85	2,43%
2019	423.327.489,96	1,25%
2020	214.256.730,28	0,63%
ΣΥΝΟΛΟ	33.848.253.801,54	100%

Πίνακας 3
Κοινό Κεφάλαιο φορέων της Γενικής Κυβέρνησης
(Ποσά σε Ευρώ)

A/A	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑ ΦΟΡΕΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΛΟΓ. 250)	Τρέχουσα Αξία * 31/12/20	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΦΟΡΕΑ
1	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΓΕΝΕΩΝ	8.294.796.810,05	45,39%
2	ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (Ε.Φ.Κ.Α.)	7.545.228.560,25	41,29%
3	ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.)	634.190.370,60	3,47%
4	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (Ο.Α.Ε.Δ.)	596.479.561,41	3,26%
5	ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α.)	315.513.637,26	1,73%
6	Λοιποί φορείς με ποσά >10 εκατ. και <100 εκατ. ευρώ	758.892.265,39	4,15%
7	Λοιποί φορείς με ποσά <10 εκατ. ευρώ	130.255.653,16	0,71%
	ΣΥΝΟΛΟ	18.275.356.858,12	100,00%

Πίνακας 4
Ταμειακή διαχείριση φορέων της Γενικής Κυβέρνησης
(Ποσά σε Ευρώ)

A/A	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΑ ΦΟΡΕΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2020	% επί του Συνόλου
1	ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (Ε.Φ.Κ.Α.)	3.932.473.874,60	21,98%
2	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΓΕΝΕΩΝ	3.416.442.504,84	19,10%
3	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε	3.379.533.779,24	18,89%
4	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (Ο.Α.Ε.Δ.)	2.667.843.123,74	14,91%
5	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ (πρώην ΕΤΕΡΠΣ)	1.271.175.987,45	7,11%
6	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΚΩΝ ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (ΟΠΕΚΑ)	256.762.178,98	1,44%
7	ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.)	227.018.399,02	1,27%
8	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (Μ.Τ.Π.Υ.)	225.538.092,28	1,26%
9	ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.)	223.296.142,69	1,25%
10	ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α.)	215.979.895,79	1,21%
11	Λοιποί φορείς με ποσά >10 εκατ. και <200 εκατ. Ευρώ	1.815.519.758,37	10,15%
12	Λοιποί φορείς με ποσά <10 εκατ.	256.690.365,10	1,43%
	ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤτΕ	17.888.274.102,10	100,00%

Πίνακας 5

Πιστώσεις αρχικά ψηφισθείσες υπό τον ΑΔΕ C2910601001 για την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων και την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών / προσφυγικών ροών, που διατέθηκαν για άλλους σκοπούς.
(Ποσά σε Ευρώ)

A/A	Υπουργείο / Φορέας	Ειδικός Φορέας που ενισχύεται	Αναλυτικός Λογαριασμός Εξόδου που ενισχύεται	Ποσό	Περιγραφή δαπάνης
1	Υποδομών	Γενική Γραμματεία Υποδομών/ 1039-202-0000000	C2310989004	84.000.000	Χορήγηση έκτακτης εφάπαξ ενίσχυσης με τη μορφή επιδόματος σε πληγέντα φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις του κυκλώνα "Ιανός", στο πλαίσιο του άρθρου 1 του ν.4728/2020.
2	Οικονομικών	ΓΚΔ/ 1023-711-0000000	C22 & C23	1.350.000	Ενίσχυση πιστώσεων για συντάξεις θυμάτων τρομοκρατικών ενεργειών και τιμητικού χαρακτήρα.
3	Οικονομικών	ΓΚΔ/ 1023-711-0000000	C2910102003	55.000.000	Ενίσχυση ειδικού αποθεματικού βάσει της παρ.7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014 [Η ανάγκη να επιχορηγηθεί ο ΟΠΕΚΑ για την κάλυψη δαπάνης καταβολής του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, σύμφωνα με το άρθρο 76 του ν.4756/2020 (φ. 235 Α') με τίτλο: "Μέτρα ενίσχυσης των εργαζομένων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, κοινωνικοασφαλιστικές ρυθμίσεις και διατάξεις για την ενίσχυση των ανέργων" (ημερομηνία ψήφισης 25/11/2020)].
4	Οικονομικών	ΓΚΔ/ 1023-711-0000000	C2910102003	100.000.000	Ενίσχυση ειδικού αποθεματικού βάσει της παρ.7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014[Επιχορήγηση του ΕΟΠΥΥ για την κάλυψη της δαπάνης των εμβολίων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών για το χρονικό διάστημα από το Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο 2020 (ΚΥΑ Β2β/Γ.Π. οικ. 78317/30-11-2020)].
5	Οικονομικών	ΓΚΔ/ 1023-711-0000000	C2910102003	13.000.000	Ενίσχυση ειδικού αποθεματικού βάσει της παρ.7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014. [Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (πρόσθετες/έκτακτες συνεισφορές και λοιπά πρόστιμα)].
6	Οικονομικών	ΓΚΔ/ 1023-711-0000000	C2910102003	47.000.000	Ενίσχυση ειδικού αποθεματικού βάσει της παρ.7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014. [Επιχορήγηση

A/A	Υπουργείο / Φορέας	Ειδικός Φορέας που ενισχύεται	Αναλυτικός Λογαριασμός Εξόδου που ενισχύεται	Ποσό	Περιγραφή δαπάνης
					του ΕΟΠΥΥ για την κάλυψη της δαπάνης που προέκυψε λόγω το συμφηφισμού ποσού ύψους 47 εκατ. ευρώ του clawback φαρμακευτικής δαπάνης με ποσοστά επί των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης και των δαπανών επενδυτικών σχεδίων ανάπτυξης προϊόντων ή υπηρεσιών ή γραμμής παραγωγής έτους 2019].
7	Οικονομικών	ΓΚΔ/ 1023-711-0000000	C2910102003	67.000.000	Ενίσχυση ειδικού αποθεματικού βάσει της παρ.7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014 [Κάλυψη δαπάνης για τη διανομή πανεπιστημιακών συγγραμμάτων εαρινού εξαμήνου 2020 (Φεβρ. - Ιούνιος 2020) και χειμερινού εξαμήνου 2020-2021 (έναρξη Οκτώβριος 2020)].
8	Οικονομικών	ΓΚΔ/ 1023-711-0000000	C2910102003	96.522.000	Ενίσχυση ειδικού αποθεματικού βάσει της παρ.7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014 [Εκ των οποίων ποσό 77.343.000 αφορά σε αποζημίωση σε φορείς παροχής κοινωνικού έργου λόγω απώλειας εσόδων από τις απαλλαγές καταβολής κομίστρου στα ΜΜΜ στο πλαίσιο του άρθρου 110 του ν. 4714/2020].
9	Οικονομικών	ΓΚΔ/ 1023-711-0000000	C2910102003	51.120.993	Ενίσχυση ειδικού αποθεματικού βάσει της παρ.7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014 [Χρηματοδότηση του παρόχου της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας. Ν. 4053/2012, άρθρο 8, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με το άρθρο 50 του Ν. 4758/2020 (ΦΕΚ 242Α)].
	Σύνολο Α/Α 3-9			429.642.993	
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ			514.992.993	

Για τις πιστώσεις υπό τους αριθμούς 5 έως και 9, συνολικού ποσού 274.642.993 ευρώ, δεν μας παρασχέθηκαν επαρκείς αιτιολογίες που τεκμηριώνουν τον απρόβλεπτο χαρακτήρα των σχετικών δαπανών. Συμπεριλαμβανομένων και λοιπών ανακατανομών πιστώσεων (πλην των προερχομένων από τον ΑΛΕ C2910601001) προς το ειδικό αποθεματικό της παρ.7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014, για πιστώσεις συνολικού ποσού 286,46 εκατ. ευρώ δεν μας παρασχέθηκαν επαρκείς αιτιολογίες που τεκμηριώνουν τον απρόβλεπτο χαρακτήρα των σχετικών δαπανών.

Πίνακας 6
Ανακεφαλαίωση Εξόδων Προϋπολογισμού
(μη συμπεριλαμβανομένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών
και λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό)
Οικονομικό Έτος 2020 (Ποσά σε ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C2	Δαπάνες (μη συμπεριλαμβανομένων των λοιπών εξόδων που σχετίζονται με δανεισμό ΑΛΕ C23901, C243, C26)	50.184.116.000,00	65.145.169.291,59	63.562.527.668,85	26,66%
C21	Παροχές σε εργαζομένους	13.403.404.000,00	13.629.922.218,66	13.393.772.698,77	-0,07%
C211	Μικτές αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης	31.284.400,00	31.835.716,29	31.323.573,65	0,13%
C212	Μικτές αποδοχές τακτικών υπαλλήλων	11.159.001.449,00	11.260.560.940,52	11.103.361.499,45	-0,50%
C213	Μικτές αποδοχές υπαλλήλων ορισμένου χρόνου και κληρωτών	162.166.859,00	239.831.614,24	217.690.566,27	34,24%
C219	Εργοδοτικές εισφορές επί τακτικών και πρόσθετων αποδοχών	2.050.951.292,00	2.097.693.947,61	2.041.397.059,40	-0,47%
C22	Κοινωνικές παροχές	134.422.000,00	198.458.034,71	191.173.988,59	42,22%
C223	Κοινωνικές παροχές εργοδοτών σε χρήμα	39.841.000,00	40.615.054,00	36.572.652,13	-8,20%
C224	Κοινωνικές παροχές εργοδοτών σε είδος	52.039.000,00	69.308.740,00	68.549.735,76	31,73%
C225	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας σε χρήμα	13.355.000,00	28.100.026,00	25.808.488,78	93,25%
C226	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας σε είδος	29.187.000,00	60.434.214,71	60.243.111,92	106,40%
C23	Μεταβιβάσεις (μη συμπεριλαμβανομένων των καταπτώσεων εγγυήσεων ΑΛΕ C23901)	27.135.312.000,00	47.341.889.026,12	46.903.298.156,97	72,85%
C231	Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις	24.524.473.500,00	39.079.996.754,68	38.755.101.844,48	58,03%
C23101	Μεταβιβάσεις στην Κεντρική Διοίκηση	2.000.000,00	0,00	0,00	-100,00%

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C23102	Μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία	1.146.687.176,00	1.295.343.710,45	1.295.158.572,62	12,95%
C23103	Μεταβιβάσεις στις Υγειονομικές Περιφέρειες-Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας (Υ.ΠΕ.-Π.Ε.Δ.Υ.)	132.200.000,00	260.425.509,03	189.442.494,40	43,30%
C23104	Μεταβιβάσεις σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)	2.519.759.500,00	2.834.563.671,35	2.821.782.538,72	11,99%
C23105	Μεταβιβάσεις σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.)	18.699.900.000,00	21.734.462.608,12	21.718.475.877,24	16,14%
C23108	Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα	1.941.158.324,00	8.241.905.855,23	8.115.318.838,41	318,07%
C23109	Λοιπές μεταβιβάσεις	82.768.500,00	4.713.295.400,50	4.614.923.523,09	5.475,70%
C232	Τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε)	2.030.440.000,00	2.044.708.341,00	2.007.298.226,83	-1,14%
C23201	Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)	2.030.440.000,00	2.044.708.341,00	2.007.298.226,83	-1,14%
C233	Τρέχουσες μεταβιβάσεις σε φορείς του εξωτερικού	157.852.000,00	171.985.158,00	155.051.336,32	-1,77%
C23301	Τρέχουσες μεταβιβάσεις σε διεθνείς οργανισμούς	154.158.000,00	164.278.706,00	147.404.463,32	-4,38%
C23309	Τρέχουσες μεταβιβάσεις σε λοιπούς φορείς του εξωτερικού	3.694.000,00	7.706.452,00	7.646.873,00	107,01%
C234	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	190.040.000,00	5.246.867.411,29	5.242.799.634,15	2.658,79%
C23402	Επιχορηγήσεις επενδύσεων σε νοσοκομεία	0,00	4.635.190,74	4.520.189,90	-
C23403	Επιχορηγήσεις επενδύσεων στις Υγειονομικές Περιφέρειες-Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας (Υ.ΠΕ.-Π.Ε.Δ.Υ)	0,00	5.064.938,24	1.112.165,24	-

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C23404	Επιχορηγήσεις επενδύσεων σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)	190.010.000,00	1.455.975.012,44	1.455.975.012,12	666,26%
C23405	Επιχορηγήσεις επενδύσεων σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.)	0,00	201.924,69	201.924,69	-
C23408	Επιχορηγήσεις επενδύσεων σε λοιπά νομικά πρόσωπα	30.000,00	3.780.990.345,18	3.780.990.342,20	12.603.201,14%
C236	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εξωτερικού	4.620.000,00	4.783.280,00	163.280,00	-96,47%
C23601	Επιχορηγήσεις επενδύσεων σε διεθνείς οργανισμούς	4.620.000,00	4.620.000,00	0,00	-100,00%
C23609	Επιχορηγήσεις επενδύσεων σε λοιπούς φορείς του εξωτερικού	0,00	163.280,00	163.280,00	-
C239	Λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (μη συμπεριλαμβανομένων των καταπτώσεων εγγυήσεων ΑΛΕ C23901)	227.886.500,00	793.548.081,15	742.883.835,19	225,99%
C23902	Αναλήψεις χρεών	0,00	32.017.195,00	30.756.430,98	-
C23903	Κεφαλαιουχικές ενισχύσεις	5.826.000,00	8.770.700,00	2.398.998,95	-58,82%
C23905	Αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων	2.957.000,00	133.641.224,49	100.282.055,03	3.291,34%
C23909	Λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις διάφορες	219.103.500,00	619.118.961,66	609.446.350,23	178,15%
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών (μη συμπεριλαμβανομένων των προμηθειών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες ΑΛΕ C243)	1.105.168.000,00	2.418.854.983,24	1.961.019.552,17	77,44%
C241	Αγορές αγαθών	422.341.063,00	819.007.103,61	639.556.825,74	51,43%
C24101	Αγορές φαρμακευτικού υλικού και υγειονομικών αναλωσίμων	30.429.500,00	108.840.423,35	92.778.987,07	204,90%
C24102	Αγορές υλικών άμεσης ανάλωσης, καθαριότητας και συντήρησης	69.838.270,00	152.534.501,56	131.342.986,24	88,07%

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C24103	Αγορές καυσίμων	145.862.500,00	200.989.697,21	187.409.365,50	28,48%
C24104	Αγορές αποθεμάτων στρατιωτικού εξοπλισμού	305.000,00	6.858.696,00	785.029,95	157,39%
C24109	Λοιπές αγορές αγαθών	175.905.793,00	349.783.785,49	227.240.456,98	29,18%
C242	Αμοιβές για υπηρεσίες	536.171.270,00	1.355.594.406,80	1.143.210.848,78	113,22%
C24201	Αμοιβές για μεταφορές και επικοινωνίες	74.832.601,00	113.619.314,96	90.286.041,99	20,65%
C24202	Δαπάνες ύδρευσης, ενέργειας και καθαριότητας	89.333.172,00	194.851.393,25	171.997.923,17	92,54%
C24203	Αμοιβές για συντηρήσεις και επισκευές	61.430.352,00	144.564.523,13	114.688.352,36	86,70%
C24204	Δαπάνες μετακίνησης προσωπικού	112.494.487,00	240.317.404,69	184.830.579,93	64,30%
C24209	Λοιπές δαπάνες για υπηρεσίες	198.080.658,00	662.241.770,77	581.407.951,33	193,52%
C244	Μισθώματα	146.655.667,00	244.253.472,83	178.251.877,65	21,54%
C24401	Μισθώματα κτιρίων και υποδομών	115.716.067,00	133.298.382,77	121.797.295,32	5,26%
C24402	Μισθώματα μηχανολογικού εξοπλισμού	337.000,00	138.500,00	74.494,71	-77,89%
C24403	Μισθώματα οχημάτων	4.561.500,00	6.614.926,00	4.892.007,56	7,25%
C24409	Λοιπά μισθώματα	26.041.100,00	104.201.664,06	51.488.080,06	97,72%
C25	Επιδότησεις	89.060.000,00	1.101.039.587,15	1.084.004.605,95	1.117,16%
C251	Επιδότησεις προϊόντων και υπηρεσιών	18.060.000,00	916.482.837,42	915.848.886,38	4.971,15%
C252	Επιδότησεις στην παραγωγή	71.000.000,00	184.556.749,73	168.155.719,57	136,84%
C27	Λοιπές δαπάνες	71.388.000,00	57.248.795,00	29.105.916,40	-59,23%
C273	Ενοίκια φυσικών πόρων	1.388.000,00	582.472,00	559.329,98	-59,70%
C27302	Ενοίκια γης	1.388.000,00	582.472,00	559.329,98	-59,70%

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C274	Πρόστιμα	0,00	32.509.704,00	23.523.964,68	-
C27401	Πρόστιμα από Ε.Ε.	0,00	32.500.000,00	23.514.718,77	-
C27403	Πρόστιμα και προσαυξήσεις σε ασφαλιστικές εισφορές	0,00	9.500,00	9.144,49	-
C27409	Λοιπά πρόστιμα	0,00	204,00	101,42	-
C279	Επιστροφές εσόδων	70.000.000,00	24.156.619,00	5.022.621,74	-92,82%
C27901	Επιστροφές εσόδων από φόρους	0,00	1.343,00	1.342,19	-
C27903	Επιστροφές εσόδων από μεταβιβάσεις	70.000.000,00	23.900.000,00	4.838.012,16	-93,09%
C27905	Επιστροφές λοιπών εσόδων	0,00	255.276,00	183.267,39	-
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	8.245.362.000,00	397.756.646,71	152.750,00	-100,00%
C291	Πιστώσεις υπό κατανομή	8.245.362.000,00	397.756.646,71	152.750,00	-100,00%
C29101	Αποθεματικό	1.000.100.000,00	71.192.074,23	0,00	-100,00%
C29102	Πιστώσεις υπό κατανομή για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού	101.012.000,00	95.480.666,67	0,00	-100,00%
C29103	Πιστώσεις υπό κατανομή για λοιπές δαπάνες αποδοχών	113.064.000,00	113.064.000,00	0,00	-100,00%
C29104	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις σε εκτέλεση κοινοτικών και λοιπών προγραμμάτων	3.398.415.905,00	0,00	0,00	-100,00%
C29105	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις	127.697.750,00	60.000,00	0,00	-100,00%
C29106	Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή	3.505.072.345,00	117.959.905,81	152.750,00	-100,00%
C3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	623.198.000,00	1.247.236.028,64	1.132.837.445,96	81,78%

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	623.188.000,00	1.247.236.028,64	1.132.837.445,96	81,78%
C311	Κτίρια και συναφείς υποδομές	7.752.500,00	465.630.134,40	442.713.889,95	5.610,60%
C31101	Βελτιώσεις γης	46.000,00	3.117.641,52	1.225.232,82	2.563,55%
C31103	Λοιπά κτίρια	48.500,00	928.911,00	928.622,06	1.814,68%
C31104	Υποδομές μεταφορών	5.072.000,00	22.811.845,79	19.135.588,51	277,28%
C31109	Λοιπές υποδομές	2.586.000,00	438.771.736,09	421.424.446,56	16.196,38%
C312	Μηχανήματα και εξοπλισμός	41.493.300,00	161.774.595,59	110.053.221,63	165,23%
C31201	Μηχανήματα και εργαλεία	8.092.700,00	14.118.760,99	9.765.909,42	20,68%
C31202	Μεταφορικά μέσα	669.000,00	26.097.567,24	21.050.068,21	3.046,50%
C31203	Εξοπλισμός πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών	28.118.600,00	64.409.164,00	32.764.687,11	16,52%
C31204	Έπιπλα	1.890.000,00	3.955.401,42	2.139.838,84	13,22%
C31209	Λοιπά μηχανήματα και εξοπλισμός	2.723.000,00	53.193.701,94	44.332.718,05	1.528,08%
C313	Οπλικά συστήματα	530.735.000,00	515.802.735,00	515.668.891,50	-2,84%
C31301	Οπλικά συστήματα	530.735.000,00	515.802.735,00	515.668.891,50	-2,84%
C314	Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας	7.114.200,00	20.380.108,64	15.977.723,75	124,59%
C31401	Έρευνα και ανάπτυξη	0,00	12.351.816,54	12.351.816,54	-
C31403	Λογισμικό υπολογιστών και βάσεις δεδομένων	6.449.200,00	7.284.098,10	2.903.055,63	-54,99%
C31409	Λοιπά προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας	665.000,00	744.194,00	722.851,58	8,70%
C315	Μη παραγόμενα περιουσιακά στοιχεία	0,00	35.719.695,49	35.719.695,49	-
C31501	Γη	0,00	35.719.695,49	35.719.695,49	-

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Απόκλισης Απολογισμού-Π/Υ
C317	Πάγια υπό κατασκευή	36.093.000,00	47.928.759,52	12.704.023,64	-64,80%
C31701	Ενσώματα πάγια υπό κατασκευή	36.093.000,00	47.928.759,52	12.704.023,64	-64,80%
<u>C33</u>	Αγορές τιμαλφών	10.000,00	0,00	0,00	-100,00%
C332	Αντίκες και λοιπά αντικείμενα τέχνης	10.000,00	0,00	0,00	-100,00%
C33202	Έργα τέχνης	10.000,00	0,00	0,00	-100,00%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	50.807.314.000,00	66.392.405.320,23	64.695.365.114,81	27,33%

Πίνακας 7
Πρωτογενείς Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού
(Ποσά σε Ευρώ)

Πρωτογενείς δαπάνες κατά κατηγορία 2020	Προϋπολογισμός 2020	Διαμόρφωση Πιστώσεων 31/12/2020	Πληρωμές 2020	% επί συνόλου πληρωμών 2020
A. Παροχές σε εργαζομένους (1+2+3+4+5)	13.403.404.000,00	13.571.050.685,33	13.334.901.168,79	24,35%
1. Τακτικές αποδοχές	10.825.794.707,00	10.792.468.032,68	10.690.891.947,74	19,52%
2. Πρόσθετες αποδοχές	510.245.001,00	663.804.134,07	586.506.609,77	1,07%
3. Αποδοχές σε είδος	4.308.000,00	6.952.900,00	6.251.550,00	0,01%
4. Παροχές κληρωτών	12.105.000,00	10.203.181,00	9.925.511,91	0,02%
5. Εργοδοτικές εισφορές	2.050.951.292,00	2.097.622.437,58	2.041.325.549,37	3,73%
B. Κοινωνικές Παροχές	134.422.000,00	143.785.820,00	136.501.774,08	0,25%
Γ. Μεταβιβάσεις	27.824.312.000,00	39.243.265.992,85	38.751.196.188,62	70,77%
Δ. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών (6+7)	1.145.289.000,00	2.083.758.839,62	1.625.843.637,24	2,97%
6. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών πλην προμηθειών για Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	1.105.168.000,00	2.035.527.011,78	1.577.693.686,80	2,88%
7. Προμήθειες για Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	40.121.000,00	48.231.827,84	48.149.950,44	0,09%
Ε. Επιδοτήσεις	89.060.000,00	265.192.955,00	248.157.973,94	0,45%
ΣΤ. Λοιπές Δαπάνες	71.388.000,00	57.248.795,00	29.105.916,40	0,05%
Z. Πιστώσεις υπό κατανομή	1.495.362.000,00	397.748.322,70	152.750,00	0,00%
8. Αποθεματικό	1.000.100.000,00	71.192.074,23	0,00	0,00%

Πρωτογενείς δαπάνες κατά κατηγορία 2020	Προϋπολογισμός 2020	Διαμόρφωση Πιστώσεων 31/12/2020	Πληρωμές 2020	% επί συνόλου πληρωμών 2020
9. Πιστώσεις υπό κατανομή για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού	101.012.000,00	95.480.666,67	0,00	0,00%
10. Πιστώσεις υπό κατανομή για λοιπές δαπάνες αποδοχών	113.064.000,00	113064000	0,00	0,00%
11. Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις σε εκτέλεση κοινοτικών και λοιπών προγραμμάτων	0,00	0,00	0,00	0,00%
12. Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις	127.697.750,00	60.000,00	0,00	0,00%
13. Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή	153.488.250,00	117.951.581,80	152.750,00	0,00%
Η. Πάγια περιουσιακά στοιχεία	623.188.000,00	745.690.114,57	631.291.546,26	1,15%
Θ. Τιμολογία	10.000,00	0,00	0,00	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ Τ/Π (Α+Β+Γ+Δ+Ε+ΣΤ+Ζ+Η+Θ)	44.786.435.000,00	56.507.741.525,07	54.757.150.955,33	100,00%

Πίνακας 8
ΑΛΕ υπό κατανομή
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ υπό κατανομή οικονομικού έτους 2020					
ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΞΟΔΟΥ	Προϋπολογισμός (1)	Διαμόρφωση (2)	Πληρωμές (3)	Ποσά που μεταφέρθηκαν σε ΑΛΕ υποδοχής (4) = (1) - (2)
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	8.245.362.000,00	397.756.646,71	152.750,00	7.847.605.353,29
C291	Πιστώσεις υπό κατανομή	8.245.362.000,00	397.756.646,71	152.750,00	7.847.605.353,29
C29101	Αποθεματικό	1.000.100.000,00	71.192.074,23	0,00	928.907.925,77
C2910101	Τακτικό αποθεματικό κρατικού προϋπολογισμού	700.000.000,00	533.894,00	0,00	699.466.106,00
C291010101	Τακτικό αποθεματικό κρατικού προϋπολογισμού	700.000.000,00	533.894,00	0,00	699.466.106,00
C2910102	Ειδικά αποθεματικά	300.100.000,00	70.658.180,23	0,00	229.441.819,77
C2910102001	Ειδικό αποθεματικό Βουλής	100.000,00	100.000,00	0,00	0,00
C2910102002	Ειδικό αποθεματικό (άρθρο 59 παρ. 6 του ν.4270/2014)	0,00	32.659.077,00	0,00	-32.659.077,00
C2910102003	Ειδικό αποθεματικό Υπ. Οικονομικών από πιστώσεις που εξέλειψε ο λόγος που είχαν προβλεφθεί (παρ. 7 του άρθρου 59 του ν.4270/2014)	0,00	37.854.771,23	0,00	-37.854.771,23
C2910102005	Ειδικό αποθεματικό (άρθρο 59 παρ. 8 του ν.4270/2014)	300.000.000,00	44.332,00	0,00	299.955.668,00
C29102	Πιστώσεις υπό κατανομή για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού	101.012.000,00	95.480.666,67	0,00	5.531.333,33
C2910201	Πιστώσεις υπό κατανομή για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού	101.012.000,00	95.480.666,67	0,00	5.531.333,33
C2910201001	Πιστώσεις για δαπάνες πρόσληψης προσωπικού με βάση τον ετήσιο προγραμματισμό προσλήψεων	82.242.000,00	81.118.049,96	0,00	1.123.950,04
C2910201002	Πιστώσεις για δαπάνες πρόσληψης προσωπικού βάσει ειδικών διατάξεων, δικαστικών αποφάσεων κ.λπ.	3.745.000,00	1.267.945,71	0,00	2.477.054,29
C2910201003	Πιστώσεις για δαπάνες αποδοχών προσωπικού λόγω μετατάξεων, αποσπάσεων κ.λπ.	15.025.000,00	13.094.671,00	0,00	1.930.329,00
C29103	Πιστώσεις υπό κατανομή για λοιπές	113.064.000,00	113.064.000,00	0,00	0,00

ΑΛΕ υπό κατανομή οικονομικού έτους 2020					
ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΞΟΔΟΥ	Προϋπολογισμός (1)	Διαμόρφωση (2)	Πληρωμές (3)	Ποσά που μεταφέρθηκαν σε ΑΛΕ υποδοχής (4) = (1) - (2)
	δαπάνες αποδοχών				
C2910301	Πιστώσεις για δαπάνες αποδοχών λόγω εφαρμογής νέου μισθολογίου κ.λπ.	113.064.000,00	113.064.000,00	0,00	0,00
C2910301001	Πιστώσεις για δαπάνες αποδοχών λόγω εφαρμογής νέου μισθολογίου κ.λπ.	113.064.000,00	113.064.000,00	0,00	0,00
C29104	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις σε εκτέλεση κοινοτικών και λοιπών προγραμμάτων	3.398.415.905,00	0,00	0,00	3.398.415.905,00
C2910401	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις σε εκτέλεση κοινοτικών και λοιπών προγραμμάτων	3.398.415.905,00	0,00	0,00	3.398.415.905,00
C2910401899	Λοιπές πιστώσεις για μεταβιβάσεις σε εκτέλεση προγραμμάτων	3.398.415.905,00	0,00	0,00	3.398.415.905,00
C29105	Πιστώσεις υπό κατανομή για μεταβιβάσεις	127.697.750,00	60.000,00	0,00	127.637.750,00
C2910501	Πιστώσεις για λοιπές δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας	127.697.750,00	60.000,00	0,00	127.637.750,00
C2910501001	Πιστώσεις για λοιπές δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης	127.000.000,00	0,00	0,00	127.000.000,00
C2910501002	Πιστώσεις για λοιπές δαπάνες κοινωνικής προστασίας	697.750,00	60.000,00	0,00	637.750,00
C29106	Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή	3.505.072.345,00	117.959.905,81	152.750,00	3.387.112.439,19
C2910601	Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή	3.505.072.345,00	117.959.905,81	152.750,00	3.387.112.439,19
C2910601001	Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων	3.480.984.095,00	3.280.882,60	0,00	3.477.703.212,40
C2910601003	Πιστώσεις για την ειδική χρηματοδότηση φορέων Γενικής Κυβέρνησης για την εξόφληση ληξιπροθέσμων υποχρεώσεων τους προς τρίτους και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης	0,00	600.000,00	0,00	-600.000,00
C2910601004	Πιστώσεις για δαπάνες Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.)	320.000,00	370.000,00	0,00	-50.000,00
C2910601005	Πιστώσεις για δαπάνες λειτουργίας και εκμετάλλευσης αλυσκών από το Δημόσιο καθώς και γενικές δαπάνες λειτουργίας των συμριθωρυχείων Νάξου	400.000,00	192.750,00	152.750,00	207.250,00
C2910601007	Πιστώσεις για την αντιμετώπιση δαπανών υγείας από μέρος των εσόδων που προκύπτει από την αύξηση φόρου καπνοβιομηχανικών προϊόντων (άρθρο 13 ν.1802/1988 και άρθρο 2 ν. 2187/1994)	9.200.250,00	13.524,00	0,00	9.186.726,00
C2910601009	Πιστώσεις για δαπάνες υποχρεώσεων από διεθνείς διμερείς συμφωνίες	15.000,00	15.000,00	0,00	0,00
C2910601011	Πιστώσεις για παροχή διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες δραστηριότητες της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (DEVELOPMENT ASSISTANCE COMMITTEE – D.A.C.) του Ο.Ο.Σ.Α.	2.100.000,00	3.000.000,00	0,00	-900.000,00

ΑΛΕ υπό κατανομή οικονομικού έτους 2020					
ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΞΟΔΟΥ	Προϋπολογισμός (1)	Διαμόρφωση (2)	Πληρωμές (3)	Ποσά που μεταφέρθηκαν σε ΑΛΕ υποδοχής (4) = (1) - (2)
C2910601015	Πιστώσεις για δαπάνες απέλασης αλλοδαπών	0,00	2.013,00	0,00	-2.013,00
C2910601017	Πιστώσεις για κάθε είδους δαπάνες εκτέλεσης προγραμμάτων αποδήμων και παλιννοστούντων Ελλήνων	110.000,00	1.200,00	0,00	108.800,00
C2910601018	Πιστώσεις για κάθε είδους δαπάνες εξοπλισμού, εκτέλεσης εργασιών, κατασκευής έργων, συντήρησης, βελτίωσης και επέκτασης των εγκαταστάσεων των αερολιμένων της χώρας	0,00	97.071,00	0,00	-97.071,00
C2910601024	Πιστώσεις για το Κεφάλαιο Κοινωνικής και Ανθρωπιστικής Αντίληψης του άρθρου 3 του ν. 3580/2007	0,00	0,96	0,00	-0,96
C2910601025	Πιστώσεις για δαπάνες δασοπροστασίας	6.190.000,00	408.923,00	0,00	5.781.077,00
C2910601026	Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Ο.Σ.Δ.Ε.)	1.364.000,00	0,00	0,00	1.364.000,00
C2910601028	Πιστώσεις για δαπάνες λειτουργίας των υπηρεσιών εποπτείας των ελληνικών σχολείων της αλλοδαπής	150.000,00	500,00	0,00	149.500,00
C2910601032	Πιστώσεις για δαπάνες λειτουργίας των ιστορικών αρχείων, εκτός δαπανών προσωπικού	312.000,00	3.200,00	0,00	308.800,00
C2910601033	Πιστώσεις για δαπάνες αγοράς, ενοικίασης, παραγωγής και συντήρησης κινηματογραφικών ταινιών και ταινιών μικρής διάρκειας καθώς επίσης και δαπάνες δανειστικής ταινιοθήκης	21.000,00	21.000,00	0,00	0,00
C2910601034	Πιστώσεις για δαπάνες οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος πιστοποίησης επαρκούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας	108.000,00	37.650,00	0,00	70.350,00
C2910601036	Πιστώσεις για δαπάνες καταργηθέντων με το ν. 3697/2008 ειδικών λογαριασμών	2.313.000,00	2.133.378,00	0,00	179.622,00
C2910601038	Πιστώσεις για δαπάνες λειτουργίας των μαθητικών κατασκηνώσεων και φιλοξενίας	600.000,00	60.000,00	0,00	540.000,00
C2910601039	Πιστώσεις για δαπάνες προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) (εθνική και κοινοτική συμμετοχή)	90.000,00	11.561,00	0,00	78.439,00
C2910601042	Πιστώσεις για λοιπές γεωργικές δαπάνες (εθνική και κοινοτική συμμετοχή)	700.000,00	0,00	0,00	700.000,00
C2910601045	Πιστώσεις για δαπάνες Ευρωπαϊκού Κέντρου Καταναλωτή (εθνική και κοινοτική συμμετοχή)	50.000,00	50.000,00	0,00	0,00
C2910601046	Πιστώσεις για δαπάνες ελέγχου κοινοτικού σήματος	0,00	3.630,00	0,00	-3.630,00
C2910601047	Πιστώσεις για δαπάνες καταχώρησης Διεθνών Σημάτων σύμφωνα με το ν. 2783/2000	0,00	90.823,00	0,00	-90.823,00

ΑΛΕ υπό κατανομή οικονομικού έτους 2020					
ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΞΟΔΟΥ	Προϋπολογισμός (1)	Διαμόρφωση (2)	Πληρωμές (3)	Ποσά που μεταφέρθηκαν σε ΑΛΕ υποδοχής (4) = (1) - (2)
C2910601054	Πιστώσεις για δαπάνες γεωργικών στατιστικών	45.000,00	45.000,00	0,00	0,00
C2910601058	Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του κορωνοϊού		107.521.799,25	0,00	-107.521.799,25

Πίνακας 9
Καθαρή θέση συμφωνιών ανταλλαγής
(Ποσά σε Ευρώ)

ΚΑΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Προϋπολογισμός (1)	Απολογισμός (2)	ΑΠΟΚΛΙΣΗ (3)=(2)-(1)	% ΑΠΟΚΛΙΣΗ (4)=(3)/(1)
R5710101	Εισπράξεις χρεολυσίων συμφωνίας ανταλλαγής Δανείων	-	526.392.618	526.392.618	-
C5710101	Πληρωμές συμφωνιών ανταλλαγής κεφαλαίων	-	-454.891.072	-454.891.072	-
	Καθαρή θέση συμφωνίας ανταλλαγής κεφαλαίων	-	71.501.546	71.501.546	-
R5710102	Εισπράξεις τόκων από ανταλλαγές επιτοκίων	-	172.609.170	172.609.170	-
C5710102	Πληρωμές τόκων συμφωνιών ανταλλαγής	-1.650.000.000	-1.859.993.809	-209.993.809	12,73%
	Καθαρή θέση συμφωνίας ανταλλαγής επιτοκίων	-1.650.000.000	-1.687.384.639	-37.384.639	2,27%

Πίνακας 10
Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημοσίου από αναλαμβανόμενες
από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων ανά δανειολήπτη
(Ποσά σε Ευρώ)

Δανειολήπτες	2020	2019	Μεταβολή 2020-2019	% Μεταβολή 2020-2019	% επί του γενικού συνόλου 20120
Ο.Σ.Ε.	580.760.023,40	326.515.923,40	254.244.100,00	77,87%	87,92%
Ε.Α.Σ	37.437.528,37	38.904.030,15	-1.466.501,78	-3,77%	5,67%
Πληγέντες	2.896.359,05	3.210.399,64	-314.040,59	-9,78%	0,44%
Επιχειρήσεις Ιδιωτών	14.427.149,42	10.261.793,75	4.165.355,67	40,59%	2,18%
Λοιπές καταπτώσεις έτους 2020	25.000.000,00	-	25.000.000	-	3,78%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	660.521.060,24	378.892.146,94	256.628.913,30	74,33%	100,00%

Πίνακας 11
Απολήψεις από την Ε.Ε. για τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
(Ποσά σε Ευρώ)

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟΛΗΨΕΩΝ ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ¹					
		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	Πραγματοποιηθείσες απολήψεις		
			ΕΣΠΑ 2014-2020	ΛΟΙΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ
R1350101001	Απολήψεις από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	1.265.000.000,00	2.946.299.607,28	11.362.819,60	2.957.662.426,88
R1350103001	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	470.000.000,00	506.983.443,58	-	506.983.443,58
R1350104001	Απολήψεις από το Ταμείο Συνοχής	702.000.000,00	269.045.596,70	-	269.045.596,70
R1350105001	Απολήψεις από το Χρηματοδοτικό Μέσο Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ-ΕΟΧ)	-	-	3.258.354,76	3.258.354,76
R1350106001	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	863.000.000,00	672.918.448,15	-	672.918.448,15
R1350107001	Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θαλάσσιας Αλιείας (ΕΤΘΑ)	91.000.000,00	34.443.473,37	-	34.443.473,37
R1350108001	Απολήψεις από τα Ταμεία Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Εσωτερικής Ασφάλειας	38.000.000,00	-	88.597.373,75	88.597.373,75
R1350189001	Λοιπές Απολήψεις για τη μελέτη ή εκτέλεση διαφόρων προγραμμάτων	50.000.000,00	34.578.029,87	108.308.105,32	142.886.135,19
R1320189001	Λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από κοινοτικά ταμεία	-	-	981.257,38	981.257,38
ΣΥΝΟΛΟ		3.479.000.000,00	4.464.268.598,95	212.507.910,81	4.676.776.509,76

Πηγή: Διεύθυνση Λογαριασμών & Ταμειακού Προγραμματισμού (Τμήμα Δ' Χρηματικών Δοσοληγιών με την Ε.Ε.) της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου & Δημοσιονομικών Κανόνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Σχετ. το 2/88018/ΔΛ&ΤΠ/08.07.2021 έγγραφο της ως άνω Διεύθυνσης).

¹ Σύμφωνα με τη νέα οικονομική ταξινόμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού που έχει εφαρμοσθεί από το οικονομικό έτος 2019, οι Αναλυτικοί Λογαριασμοί Εσόδων και Εξόδων (ΑΛΕ) είναι κοινοί για τον Τακτικό Προϋπολογισμό και τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Ως εκ τούτου, για τους ΑΛΕ R1350189001 και R1320189001 τα ποσά που αφορούν στον ΠΔΕ αποτελούν μέρος των ΑΛΕ, όπως αυτοί εμφανίζονται συνολικά στον Απολογισμό του Κράτους.

Πίνακας 12
Πληρωμές Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων
(Ποσά σε Ευρώ)

110, 111	ΠΑΕ Εθνικό και Συγχρηματοδοτούμενο σκέλος	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛ/ΣΕΣ	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΔΙΑΜΟΡΦ/ΣΕΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ
ΑΔΕ				
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	6.750.000.000,00	8.324,01	0,00
C21	Παροχές σε εργαζομένους	0,00	58.871.533,33	58.871.529,98
C22	Κοινωνικές παροχές	0,00	54.672.214,71	54.672.214,51
C23	Μεταβιβάσεις	0,00	8.812.623.033,27	8.812.623.028,59
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	0,00	383.327.971,46	383.325.865,37
C25	Επιδότησεις	0,00	835.846.632,15	835.846.632,01
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	0,00	501.545.914,07	501.545.899,70
	ΣΥΝΟΛΟ	6.750.000.000,00	10.646.895.623,00	10.646.885.170,16

Πίνακας 13
Πληρωμές Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για Επείγοντα Μέτρα COVID
(Ποσά σε Ευρώ)

Υπουργείο	Εθνικό Σκέλος	Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος	ΣΥΝΟΛΟ
Ανάπτυξης & Επενδύσεων	1.310.000,00	2.791.746.429,66	2.793.056.429,66
Οικονομικών	0,00	1.493.015.337,81	1.493.015.337,81
Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων	0,00	144.137.198,76	144.137.198,76
Υγείας	24.963.734,26	32.303.120,46	57.266.854,72
Παιδείας & Θρησκευμάτων	1.562.732,86	50.931.777,75	52.494.510,61
Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής	25.115.887,05	0,00	25.115.887,05
Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	6.768.000,00	0,00	6.768.000,00
Εσωτερικών	6.665.000,00	0,00	6.665.000,00
Τουρισμού	767.049,56	0,00	767.049,56
Υποδομών & Μεταφορών	35.697,71	0,00	35.697,71
Πολιτισμού & Αθλητισμού	0,00	8.109,65	8.109,65
ΣΥΝΟΛΟ	67.188.101,44	4.512.141.974,09	4.579.330.075,53

Πηγή: Διεύθυνση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (τμήματα Α' και Γ') της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Τα παραπάνω στοιχεία υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας με την επιφύλαξη της οριστικοποίησης τους σε συνεργασία και με την ΕΛ.ΣΤΑΤ και με ημερομηνία αναφοράς την 14/04/2021 (σχετ. το 2/53535/ΔΠΓΚ/14.04.2021 έγγραφο της ως άνω Διεύθυνσης).

Πίνακας 14
Εισπράξεις από την πώληση περιουσιακών στοιχείων έως 31.12.2020 ²

ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΤΙΜΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΩΛΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΩΣ ΤΗΝ 31.12.2020 ²	
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ	ΕΥΡΩ
14 ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ	1.250.871.866,00
ΟΠΑΠ - Επέκταση αντικειμένου σύμβασης (+10 έτη & Άδεια VLTs)	935.000.000,00
ΟΠΑΠ	657.181.925,94
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΕ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	770.632.602,41
ΑΚΙΝΗΤΑ	513.243.960,99
ΟΤΕ	280.545.932,24
ΠΩΛΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΡΑΔΙΟΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ	191.510.418,30
ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΝΕΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ Α.Ε.»	3.989.875,28
ΒΙ.ΠΕ. ΔΙΜΗΝΙ ΒΟΛΟΥ	303,372,01
ΔΕΣΦΑ	244.285.334,90
ΟΛΠ	280.720.516,20
ΚΡΑΤΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ	190.000.000,00
ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ (IBC)	81.000.000,00
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	45.000.000,00
ΕΕΣΣΤΥ Α.Ε.	21.365.041,29
ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ	40.501.000,00
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΕΡΙΟΥ (ΔΕΠΑ)	40.167.424,13
ΟΛΘ	249.504.520,79
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΕΛΠΕ)	22.770.363,84
ΤΡΑΠΕΖΕΣ - ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΜΕΤΟΧΩΝ	14.699.782,64
ΕΥΔΑΠ	12.354.704,80
ΛΙΜΑΝΙΑ - ΜΑΡΙΝΕΣ	14.220.363,48
ΕΥΑΘ	4.433.220,00
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΔΜΗΕ.)	394.400,00
Σύνολο	5.864.696.625,23

² Επεξεργασία των στοιχείων του ΤΑΠΠΕΔ που παρέδωσε με την απάντησή του.

Πίνακας 15
Απολογιστικά στοιχεία και ΑΕΠ

Επισκόπηση ετήσιων Απολογιστικών Στοιχείων ως % του ΑΕΠ έτους 2020	
σε % επί του ΑΕΠ	Απολ/σμός 2020
1. Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	28,68%
2. Έξοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (πλην τόκων Δ.Χ.)	39,56%
3. Τόκοι Δημοσίου Χρέους ³	2,89%
Πρωτογενές Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) (1-2)	-10,88%
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) (1-2-3)	-13,77%
4. Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικών συναλλαγών	10,56%
Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (1-2-3+4)	-3,21%
ΑΕΠ σε εκατ. ευρώ	165.326
Μεταβολή ΑΕΠ σε εκατ. ευρώ	-18.087
% Μεταβολή ΑΕΠ	-9,86%

Πίνακας 16
Λογαριασμός «Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα»
(Ποσά σε ευρώ)

Λογαριασμός "Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα"	
Εύλογη αξία παραγώγων Ισολογισμού Έναρξης	-7.509.000.000,00
Εισπράξεις περιόδου αναφοράς	-699.001.787,48
Πληρωμές περιόδου αναφοράς	2.314.884.880,90
Διαφορά εύλογης αξίας της 31/12/2020 (με ισόποση μείωση των αποτελεσμάτων)	-3.073.883.093,42
Εύλογη αξία παραγώγων της 31/12/2020	-8.967.000.000,00

³ Οι τόκοι έτους 2020 δεν περιλαμβάνουν την επίδραση των ταμειακών ροών από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα.

Πίνακας 17
Εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας της Χώρας
από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης

Εταιρείες Αξιολόγησης	Πιστοληπτική Ικανότητα	Προοπτική	Ημερομηνία
MOODY'S	Ba3	Σταθερή	Νοεμβρίου 2020
FITCH	BB	Σταθερή	Ιούλιος 2021
STANDARD & POOR'S	BB	Θετική	Απρίλιος 2021
DBRS	BB χαμηλή	Σταθερή	Μάρτιος 2021
RATING & INVESTMENT	BB	Σταθερή	Μάρτιος 2021

Πίνακας 18
Υπόλοιπα των Εγγυήσεων που έχει αναλάβει το Ελληνικό Δημόσιο
ανά κατηγορία δανειοληπτών

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΕΔ ΓΙΑ ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΗΝ 31.12.2020		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ	ΠΟΣΟ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ (Ευρώ)	% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ
ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΟΥΣ	5.112.192.817,50	35,92%
ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΜΕ ΔΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ από τη Δ/ση Κρατικών Εγγυήσεων και Κίνησης Κεφαλαίων	922.341.963,75	6,48%
ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΑΓΡΟΤΕΣ & ΛΟΙΠΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	3.172.696.179,69	22,29%
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΜΕ & MidCaps - ΔΑΝΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΕΠ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΟΥ ΕΔ	1.601.700.961,00	11,25%
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΣΕ ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ «ΗΡΑΚΛΗΣ»	2.409.320.000,00	16,93%
ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ COVID-19	352.996.758,77	2,48%
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΝΕΡΓΙΑΣ "SURE"	342.618.750,00	2,41%
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ, ATTICA BANK (αρ. 2 ν. 3723/2008 «Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και άλλες διατάξεις»)	320.000.000,00	2,25%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	14.233.867.430,58	100,00%

Πίνακας 19**Εγγυήσεις του ΕΔ που εξυπηρετούνται από το Υπουργείο Οικονομικών**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΤΟΥ Ε.Δ. ΕΩΣ 31/12/2020 ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ		
ΦΟΡΕΑΣ	ΠΟΣΟ ΕΓΓ. ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΥΡΩ	ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2020 ΕΥΡΩ
Ε.Α.Σ. ⁴	388.000.000,00	121.851.963,72
Ο.Σ.Ε. ⁵	800.490.000,00	800.490.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	1.188.490.000,00	922.341.963,72

Πίνακας 20**Εγγυήσεις του Προγράμματος Ενίσχυσης Επιχειρηματικότητας**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΜΕ & MidCaps	
ΔΑΝΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΕπ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΟΥ ΕΔ	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΜΕ & MidCaps	ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31/12/2020 ΕΥΡΩ
1ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2012-2014	179.165.987
2ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2017-...	998.615.277
3ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	386.419.697
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ	25.000.000
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ	12.500.000
ΣΥΝΟΛΟ	1.601.700.961

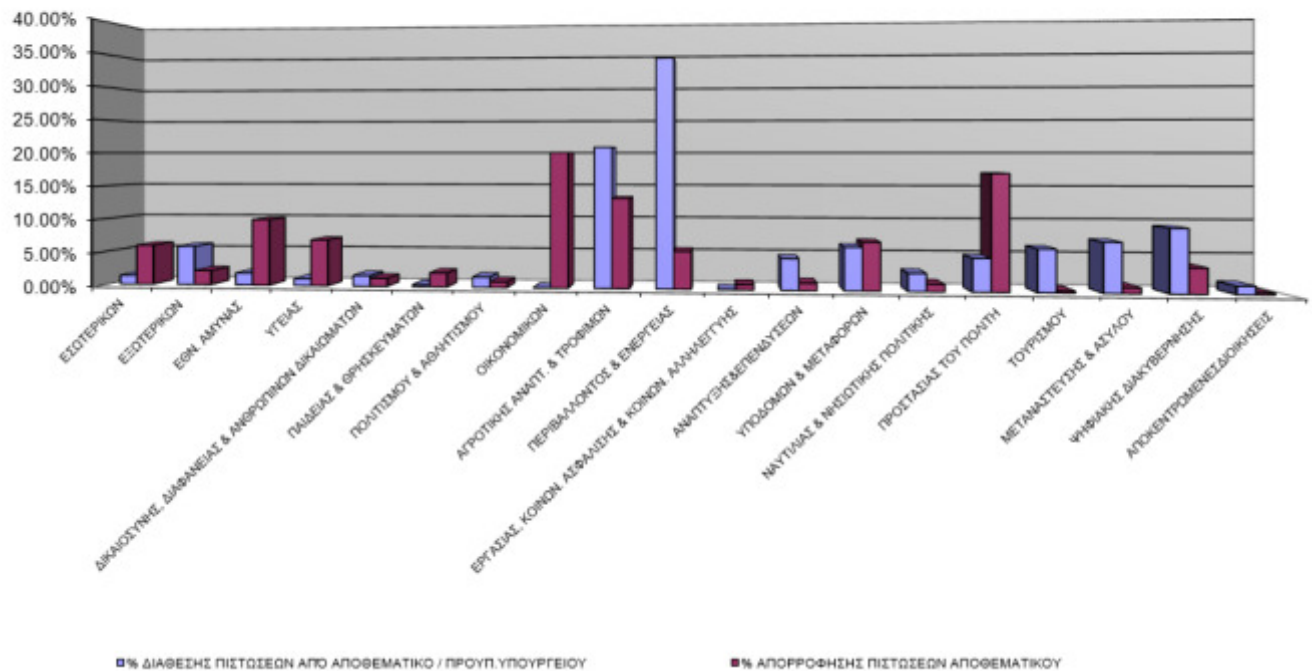
⁴ Καταβολή χρεολυσίων σε εξαμηνιαία βάση.⁵ Εξόφληση στη λήξη.

Πίνακας 21
Νέες εγγυήσεις σε ΕΤΕπ για ΔΕΚΟ από 1.1.2020 έως 31.12.2020

ΝΕΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΤΕπ για ΔΕΚΟ ΑΠΟ 01/01/2020 ΕΩΣ 31/12/2020				
ΦΟΡΕΑΣ	ΠΟΣΟ ΕΥΡΩ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΠΕΡ ΕΔ
Α.Δ.ΜΗ.Ε.	100.000.000	20 έτη	0,268% ετησίως	1,07 %
Α.Δ.ΜΗ.Ε.	78.200.000	20 έτη	0,357% ετησίως	1,07 %
Δ.Ε.Η.	100.000.000	20 έτη	0,570% ετησίως	1,07 %
Δ.Ε.Η.	100.000.000	20 έτη	0,359% ετησίως	1,50 %
ΔΕΗΑΝ	51.000.000	16 έτη	0,680% ετησίως	1,07 %
ΔΗΜΟΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	5.000.000	25 έτη	0,907% ετησίως	1,00 %
ΣΥΝΟΛΟ	434.200.000			

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II
ΙΣΤΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ποσοστό διάθεσης πιστώσεων Τακτικού Αποθεματικού επί του Προϋπολογισμού αντίστοιχου Υπουργείου - Ποσοστό απορρόφησης πιστώσεων από το Τακτικό Αποθεματικό ανά Υπουργείο, Οικονομικού Έτους 2020.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

(άρθρο 167 παρ. 1 του Ν.4270/2014)

1. Εισαγωγή

Ο Απολογισμός οικονομικού έτους 2020 και οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης για την περίοδο αναφοράς 01/01/2020 έως 31/12/2020 καταρτίστηκαν από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σύμφωνα με τα άρθρα 163-166 του ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α'143) και με βάση τις αρχές και τους κανόνες του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (ΛΠΓΚ) που καθορίζονται με το π.δ.54/2018 (Α'103), καθώς και τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή (ΛΠΠΕ) του ΛΠΓΚ η οποία εκδόθηκε με την αριθ. 2/30886/ΔΛΓΚ/23-7-2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 3136/τ.Β'/30-7-2020), και στη συνέχεια στάλθηκαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο για έλεγχο.

Με τον Απολογισμό παρουσιάζονται τα στοιχεία της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού και επιτελείται η λογοδοσία της Κυβέρνησης αναφορικά με τις αρχικές προβλέψεις.

Σημειώνεται ότι η οντότητα αναφοράς «Κεντρική Διοίκηση» (ΚΔ) είναι η πρώτη από τις οντότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΛΠΓΚ, η οποία εφαρμόζει από 01/01/2019, σταδιακά και με μεταβατική περίοδο τεσσάρων ετών, τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή (ΛΠΠΕ) του ΛΠΓΚ.

Ως μέρος του ΛΠΓΚ, η εν λόγω Λογιστική Πολιτική παρέχει, όπως και τα αντίστοιχα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, καθοδήγηση για την κατάρτιση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της μεταβατικής περιόδου, με σκοπό να δοθεί επαρκής χρόνος στην οντότητα για να οργανώσει τις διαδικασίες και τις δομές, να καταρτίσει τα απαραίτητα λογιστικά αρχεία και μητρώα και να αναπτύξει κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα για την υποστήριξη της χρηματοοικονομικής λογιστικής.

Με τις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, παρουσιάζεται μια δομημένη απεικόνιση της χρηματοοικονομικής θέσης, της χρηματοοικονομικής επίδοσης και των ταμειακών ροών για την ΚΔ, σύμφωνα με το ισχύον ΛΠΓΚ.

Η αρμόδια για τον έλεγχο Υπηρεσία Επιτρόπου «Έλεγχος του Απολογισμού και του Ισολογισμού του Κράτους» του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφού έλεγξε την ορθότητα και την αξιοπιστία των παραπάνω καταστάσεων, τις επέστρεψε στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μαζί με τη σχετική έκθεσή της (παρ. 1 του άρθρου 167 του ν. 4270/2014).

Στην έκθεση της προαναφερόμενης Υπηρεσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, γίνεται μία ανασκόπηση των δημοσιονομικών στοιχείων του οικονομικού έτους 2020 και καταγράφονται σχόλια, παρατηρήσεις και ελεγκτικές διαπιστώσεις επί του Απολογισμού των Εσόδων- Εξόδων του Κράτους και επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων. Μέρος αυτών αφορούν τη δημοσιονομική διαχείριση και μέρος τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση για τις σχετικές συναλλαγές και γεγονότα.

Επί των σχολίων και παρατηρήσεων της έκθεσης σημειώνονται απόψεις και σχόλια ως ακολούθως:

2. Επί του Απολογισμού των Εσόδων- Εξόδων του Κράτους

2.1 Επισκόπηση αποτελεσμάτων Κρατικού Προϋπολογισμού (ΚΠ)

Η υλοποίηση του ΚΠ έτους 2020 ως προς το σκέλος των εσόδων, πλην των εσόδων από χρηματοοικονομικές συναλλαγές, σύμφωνα με την κατάσταση Προϋπολογισμού/Απολογισμού περιόδου αναφοράς 01/01/2020 έως 31/12/2020, με βάση την οποία δημιουργήθηκε ο πίνακας εκτέλεσης του ΚΠ που ακολουθεί, εμφανίζει υστέρηση κατά 6.334 εκατ. ευρώ έναντι των προβλέψεων του ψηφισμένου Προϋπολογισμού 2020. Η υστέρηση αυτή οφείλεται κυρίως στις μειωμένες εισπράξεις της κατηγορίας «Φόροι», που οφείλονται αφενός στη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας λόγω της υγειονομικής κρίσης και αφετέρου στην επίπτωση από τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων ανακούφισης για τη στήριξη νοικοκυριών και επιχειρήσεων που πλήττονται από την πανδημία Covid-19.

Ως προς το σκέλος των δαπανών, πλην των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, ο ΚΠ υλοποιήθηκε εντός των ορίων των πιστώσεων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν εντός του οικονομικού έτους 2020, μετά την ψήφιση των έξι (6) συμπληρωματικών προϋπολογισμών, συνολικού ύψους 14.947 εκατ. ευρώ, τις μεταφορές πιστώσεων μεταξύ των Αναλυτικών Λογαριασμών Εξόδων (ΑΛΕ) και τις εγγραφές σε ύψος πίστωσης ύστερα από την είσπραξη ισόποσου εσόδου, σύμφωνα με το πλαίσιο κανόνων όπως αυτοί ορίζονται στον ν. 4270/2014.

Το έλλειμμα του ΚΠ από δραστηριότητες πλην των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, διαμορφώθηκε στο ποσό των 22.761 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 20.478 εκατ. ευρώ έναντι της αρχικής πρόβλεψης.

Τα συνολικά έσοδα και έξοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές υπερέβησαν τις αντίστοιχες προβλέψεις του ΚΠ, λόγω των αυξημένων εσόδων και εξόδων στην κατηγορία «Δάνεια», εξαιτίας των αυξημένων συναλλαγών σε τίτλους με σύμφωνο επαναγοράς (repot).

Το πλεόνασμα του ΚΠ από χρηματοοικονομικές συναλλαγές, διαμορφώθηκε στο ποσό των 17.458 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 15.172 εκατ. ευρώ έναντι των αρχικών προβλέψεων του Προϋπολογισμού 2020.

Έκθεση του Υπουργού Οικονομικών (άρθρο 167 του ν.4270/2014)

Πίνακας εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

		Αρχικές προβλέψεις	Διαμόρφωση	Απολογισμός	Διαφορές	Εκτέλεση %
(Σε εκατ. ευρώ)		(α)	(β)	(γ)	(δ) = (γ) - (β)	(ε) = (γ) / (α)
A1	Έσοδα προϋπολογισμού					
11	Φόροι	47.228	47.228	37.732	-9.496	79,89%
12	Κοινωνικές εισφορές	55	55	54	-1	98,79%
13	Μεταβιβάσεις	3.880	3.880	6.536	2.656	168,45%
14	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	692	692	535	-157	77,28%
15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.564	1.564	2.552	988	163,18%
	Σύνολο (A1)	53.419	53.419	47.409	-6.010	88,75%
A2	Πάγια και τιμαλφή					
31	Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	332	332	8	-324	2,29%
33	Πωλήσεις τιμαλφών	0	0	0	0	-
	Σύνολο (A2)	332	332	8	-324	2,29%
	Σύνολο Εσόδων A = (A1 + A2)	53.751	53.751	47.417	-6.334	88,22%
B1	Έξοδα προϋπολογισμού					
21	Παροχές σε εργαζόμενους	13.403	13.630	13.394	-236	99,93%
22	Κοινωνικές παροχές	134	198	191	-7	142,22%
23	Μεταβιβάσεις	27.824	48.056	47.564	-492	170,94%
24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.145	2.467	2.009	-458	175,43%
25	Επιδότησεις	89	1.101	1.084	-17	1217,16%
26	Τόκοι	4.500	4.776	4.774	-2	106,08%
27	Λοιπές δαπάνες	71	57	29	-28	40,77%
29	Πιστώσεις υπό κατανομή	8.245	398	0	-398	-
	Σύνολο (B1)	55.413	70.684	69.045	-1.639	124,60%
B2	Πάγια και τιμαλφή					
31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	623	1.247	1.133	-114	181,78%
33	Αγορές τιμαλφών	0	0	0	0	-
	Σύνολο (B2)	623	1.247	1.133	-114	181,78%
	Σύνολο Εξόδων B = (B1 + B2)	56.037	71.931	70.178	-1.753	125,24%
Γ	Αποτέλεσμα προϋπολογισμού (Πλεόνασμα ή έλλειμμα) (A-B)	-2.286	-18.180	-22.761	-4.581	995,86%
Δ	Έσοδα προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών από:					
41	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-
43	Πωλήσεις χρεωστικών τίτλων	550	550	551	1	100,10%
44	Χορηγηθέντα δάνεια	0	0	0	0	-
45	Πωλήσεις συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	2.063	2.063	33	-2.030	1,61%
49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	0	15	15	-
51	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-
52	Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	19	19	18	-1	94,74%
53	Χρεωστικούς τίτλους (υποχρεώσεις)	22.761	45.530	45.530	0	200,04%
54	Δάνεια	600.000	1.264.155	1.264.155	0	210,69%
57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0	0	699	699	-
59	Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	-
81	Κεφάλαιο (Αυξήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	0	0	0	-
	Σύνολο (Δ)	625.393	1.312.317	1.311.001	-1.316	209,63%
Ε	Έξοδα προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών για:					
41	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-
43	Αγορές χρεωστικών τίτλων	0	0	0	0	-
44	Χορηγήσεις δανείων	0	0	0	0	-
45	Αγορές συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	562	137	117	-19	20,85%
49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	15	15	0	-
51	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-
52	Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	0	0	0	0	-
53	Χρεωστικούς τίτλους	19.367	34.527	34.527	0	178,28%
54	Δάνεια	601.528	1.256.568	1.256.568	0	208,90%
57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.650	2.315	2.315	0	140,30%
59	Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	-
81	Κεφάλαιο (Μειώσεις Μετοχικού Κεφαλαίου)	0	0	0	0	-
	Σύνολο (Ε)	623.108	1.293.562	1.293.543	-19	207,60%
ΣΤ	Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικών συναλλαγών (Δ-Ε)	2.286	18.755	17.458	-1.296	763,86%

Σημ. 1: Στη στήλη (β), ως προς το σκέλος των εσόδων αναγράφονται οι προβλέψεις του ψηφισμένου προϋπολογισμού, ενώ ως προς το σκέλος των εξόδων οι τελικά διαμορφωθείσες πιστώσεις αυτού. Επισημαίνεται ότι στην κατηγορία 29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση δαπανών και οι πιστώσεις της μεταφέρονται σε άλλες κατηγορίες κατά την εκτέλεση του ΚΠ.

Σημ. 2: Ειδικά για τα έσοδα των κατηγοριών 53 και 54 στη στήλη (β), τα σχετικά ποσά έχουν εξισωθεί με τις πραγματοποιηθείσες εισπράξεις, κατά αναλογία με τα ισχύοντα (άρθ. 60, παρ. 4, ν.4270/14) για τα αντίστοιχα έξοδα (δαπάνες της ΚΔ για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους).

2.2 Γενικά σχόλια

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του ΚΠ, πλην των εσόδων από χρηματοοικονομικές συναλλαγές, ανήλθαν στο ποσό των 47.417 εκατ. ευρώ, υστερώντας έναντι των αρχικών εκτιμήσεων κατά 6.334 εκατ. ευρώ, με το ποσοστό υλοποίησης να διαμορφώνεται στο 88,22%. Η υστέρηση έναντι του στόχου εντοπίζεται κυρίως στην κατηγορία «Φόροι» κατά 9.496 εκατ. ευρώ, κυρίως εξαιτίας της μειωμένης οικονομικής δραστηριότητας αλλά και λόγω της μείωσης της προκαταβολής φόρου των ελεύθερων επαγγελματιών, των αναστολών φορολογικών υποχρεώσεων που αφορούν παρελθόντα οικονομικά έτη και της μείωσης της προκαταβολής φόρου των επιχειρήσεων. Η εν λόγω υστέρηση αντισταθμίσθηκε εν μέρει από:

- i) Την υπέρβαση ύψους 2.656 εκατ. ευρώ που σημειώθηκε στην κατηγορία «Μεταβιβάσεις», κυρίως λόγω των αυξημένων εσόδων του Προγράμματος Δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ) κατά 1.175 εκατ. ευρώ, των αυξημένων κατά 1.289 εκατ. ευρώ εισπράξεων από τη μεταφορά αποδόσεων λόγω της διακράτησης ομολόγων του ΕΔ στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFAs), καθώς και της επιστροφής τόκων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) ύψους 104 εκατ. ευρώ η οποία δεν είχε προβλεφθεί στον αρχικό Προϋπολογισμό 2020.
- ii) Την υπέρβαση ύψους 988 εκατ. ευρώ στην κατηγορία «Λοιπά τρέχοντα έσοδα», που οφείλεται κυρίως σε επιμέρους υπερβάσεις: α) στα έσοδα του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ κατά 703 εκατ. ευρώ, β) στα μερίσματα που εισπράττει

το Ελληνικό Δημόσιο από τη συμμετοχή του στο μετοχικό κεφάλαιο διαφόρων εταιρειών κατά 125 εκατ. ευρώ γ) στις επιστροφές ιδίων πόρων από την ΕΕ κατά 43 εκατ. ευρώ και δ) στις επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση ΧΕΠ κατά 100 εκατ. ευρώ.

Οι δαπάνες του ΚΠ για μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές υλοποιήθηκαν εντός των ορίων των αρχικών πιστώσεων, όπως αυτές στη συνέχεια διαμορφώθηκαν εντός του οικονομικού έτους 2020, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 2.1.

Ειδικότερα, τα έξοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών, διαμορφώθηκαν στο ποσό των 70.178 εκατ. ευρώ, αυξημένα μεν κατά 14.141 εκατ. ευρώ έναντι των αρχικών πιστώσεων του Προϋπολογισμού 2020, μειωμένα όμως κατά 1.753 εκατ. ευρώ έναντι των τελικά διαμορφωμένων πιστώσεων.

Τα έσοδα και έξοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές υπερέβησαν τις αντίστοιχες προβλέψεις του ΚΠ, λόγω των αυξημένων εισπράξεων και πληρωμών στην κατηγορία «Δάνεια», από την πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos). Σημειώνεται ότι, όπως προβλέπεται στο άρθρο 60, παρ.4 του ν.4270/14, όταν οι δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους υπερβαίνουν τις σχετικές πιστώσεις στον ΚΠ, δύνανται να εγγραφούν και να αναληφθούν πρόσθετες πιστώσεις, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

3. Επί λοιπών παρατηρήσεων-σχολίων της έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου

3.1 Αναφορικά με την παρατήρηση (σελίδα 26 της έκθεσης) σχετικά με την χρήση του ΑΛΕ C2910102003 "Ειδικό αποθεματικό Υπ. Οικονομικών από πιστώσεις που εξέλειψε ο λόγος που είχαν προβλεφθεί (παρ. 7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014)".

Από την αρμόδια Διεύθυνση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (ΔΠΓΚ) διευκρινίζεται ότι, με την αριθ. 2/118824Β/23-12-2020 απόφασή της μεταφέρθηκε πίστωση 82,12 εκατ. ευρώ από τον ΑΛΕ 2910102003 «Ειδικό αποθεματικό Υπ. Οικονομικών από πιστώσεις που εξέλειψε ο λόγος που είχαν

προβλεφθεί (παρ. 7 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014)» στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης για την κάλυψη δαπάνης καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας ετών 2013-2018, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 50 του ν. 4758/2020 (Α'242) με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 8 του ν. 4053/2012 και την αριθ. 35772ΕΞ2020/21-12-2020ΚΥΑ(Β'5648). Κατά τον χρόνο της κατάρτισης του προϋπολογισμού έτους 2020 δεν ήταν δυνατή η πρόβλεψη της σχετικής δαπάνης καθώς ο σχετικός νόμος (Ν. 4758/2020) εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2020 (4-12-2020).

Επίσης, η ενίσχυση του προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύψους 67.000.000 ευρώ, κάλυψε υποχρεώσεις πανεπιστημιακών συγγραμμάτων, οι οποίες αναλύονται ως εξής:

- *Πιστώσεις για κάλυψη υποχρεώσεων προηγούμενων ετών οι οποίες τιμολογήθηκαν το 2020.* Σημειώνεται ότι έναν μήνα μετά το πέρας της διαδικασίας διανομής των συγγραμμάτων συντάσσονται, βάσει των στοιχείων του συστήματος ΕΥΔΟΞΟΣ, συγκεντρωτικές οικονομικές καταστάσεις οι οποίες και αποστέλλονται από τους δικαιούχους (εκδοτικοί οίκοι) στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, προκειμένου να εκδοθεί το σχετικό χρηματικό ένταλμα. Το ύψος της δαπάνης δεν μπορούσε επακριβώς να προσδιορισθεί διότι εξαρτάται από την επιλογή από ένα σύνολο συγγραμμάτων που πραγματοποιούν οι φοιτητές, με αποτέλεσμα το κατ' έτος ύψος να διαφοροποιείται. Για τον ανωτέρω λόγο, δεν είχαν προβλεφθεί και δεν είχαν κατανεμηθεί, αντίστοιχες με το ύψος των υποχρεώσεων, πιστώσεις το 2020. Σε κάθε περίπτωση, τα ανώτατα όρια δαπανών ήταν καθορισμένα και δεν υπήρχε δυνατότητα αντιμετώπισης της ανάγκης δια της ανακατανομής πιστώσεων σύμφωνα με το άρθρο 71 του ν.4270/2014. Για το λόγο αυτό διατέθηκαν πιστώσεις στο εν λόγω Υπουργείο από το αποθεματικό του κρατικού προϋπολογισμού με αντίστοιχο ποσό.
- *Πιστώσεις για αναλήψεις υποχρεώσεων προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία διανομής συγγραμμάτων για το χειμερινό εξάμηνο 2020-2021.*

Σημειώνεται ότι η σχετική υποχρέωση εκκαθάρισης και εξόφλησης της δαπάνης προκύπτει μετά τη λήξη του χειμερινού εξαμήνου 2020-2021, κατά το πρώτο δίμηνο του 2021.

Τέλος, σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια του 2020 ενισχύθηκαν οι δαπάνες μεταναστευτικών ροών, με επιπλέον πιστώσεις ύψους 369,4 εκατ. ευρώ και οι δαπάνες ενίσχυσης ενόπλων δυνάμεων με επιπλέον πιστώσεις 64,4 εκατ. ευρώ.

3.2. Αναφορικά με την παρατήρηση (σελίδα 36 της έκθεσης) σχετικά με τη χρήση του Τακτικού Αποθεματικού του άρθρου 59 του ν. 4270/2014.

Επίσης από τη ΔΠΓΚ, αναφορικά με τις μεταφορές πιστώσεων που πραγματοποιήθηκαν από το Τακτικό Αποθεματικό, επισημαίνονται κατά αναφερόμενη στην έκθεση περίπτωση, τα ακόλουθα:

(α) Μεταφορά πίστωσης ποσού 2 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Εσωτερικών για τη πραγματοποίηση εκστρατείας ενημέρωσης εκλογέων που διαμένουν στην αλλοδαπή βάσει του άρθρου 21 του ν. 4648/2019.

Αναφορικά με τη μεταφορά πίστωσης ποσού 2 εκατ. ευρώ από το τακτικό αποθεματικό στο Υπουργείο Εσωτερικών για την πραγματοποίηση εκστρατείας ενημέρωσης εκλογέων που διαμένουν στην αλλοδαπή βάσει του άρθρου 21 του ν.4648/2019 (ΦΕΚ/Α/205/16-12-2019), σημειώνεται ότι δεν ήταν δυνατή η πρόβλεψη του ποσού κατά τον χρόνο κατάρτισης του προϋπολογισμού 2020, διότι ο ανωτέρω νόμος ψηφίστηκε μεταγενέστερα.

(β) Μεταφορά πίστωσης ποσού 4,09 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Εξωτερικών για την εξόφληση τιμολογίων προμήθειας καυσίμων για μετακινήσεις με κρατικό αεροσκάφος του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εξωτερικών, κατά τα έτη 2017 έως και 2019.

Κατά την κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού του έτους 2020 δεν είχαν ακόμη γνωστοποιηθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών οι απαιτήσεις του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας για τις μετακινήσεις με το κρατικό αεροσκάφος του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εξωτερικών.

(γ) Μεταφορά πίστωσης ποσού 8 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υ.ΠΑΙ.Θ.) για την κάλυψη αναγκών χρηματοδότησης του φοιτητικού επιδόματος, για φοιτητές που σπουδάζουν μακριά του τόπου μόνιμης κατοικίας τους, οικονομικού έτους 2019-2020.

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία η επιχορήγηση στα Α.Ε.Ι. για την κάλυψη του στεγαστικού επιδόματος φοιτητών που σπουδάζουν μακριά του τόπου μόνιμης κατοικίας τους πραγματοποιείται με βάση τις αιτήσεις των φοιτητών (λαμβάνονται υπόψη μόνο αιτήσεις που έχουν ελεγχθεί και επιβεβαιωθεί ότι ο φοιτητής είναι νόμιμος δικαιούχος του επιδόματος). Το Υ.ΠΑΙ.Θ. χρηματοδοτεί τα Α.Ε.Ι. σύμφωνα με τα αιτήματα που υποβάλλονται. Εν προκειμένω, για το έτος 2020 η σχετική αρχική πίστωση ύψους 40 εκατ. ευρώ είχε ήδη καλυφθεί και υπολείπονταν επιπλέον αιτήματα ύψους 9.695.000€.

(δ) Μεταφορά πίστωσης ποσού 25,27 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για την κάλυψη δαπανών παροχής υπηρεσιών από ΟΤΕ ΑΕ και Forthnet ΑΕ στο πλαίσιο του συστήματος ΣΥΖΕΥΞΙΣ Ι για χρονικά διαστήματα ετών 2018 έως και 2020.

Η μεταφορά πίστωσης ύψους 25,27 εκατ. ευρώ για την κάλυψη δαπανών στο πλαίσιο του έργου ΣΥΖΕΥΞΙΣ Ι για χρονικά διαστήματα ετών 2018 έως και 2020, απορρέει από την εκτέλεση Πρακτικών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για παρασχεθείσες υπηρεσίες του ΟΤΕ ΑΕ και της FORTHNET ΑΕ. Κατά τον χρόνο της κατάρτισης του προϋπολογισμού έτους 2020 δεν ήταν δυνατή η πρόβλεψη της σχετικής δαπάνης καθώς τα ανωτέρω Πρακτικά του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους εκδόθηκαν εντός του έτους 2020.

(ε) Μεταφορά πίστωσης συνολικού ποσού 40 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για καταβολή επιχορήγησης στον ΕΛΓΑ για τα έτη 2017 και 2018, σύμφωνα με το άρθρο 43 του ν. 4737/2020.

Η εν λόγω επιχορήγηση προβλέφθηκε με το ν.4737/2020 (ΦΕΚ 204/τ.Α'/22-10-2020), δηλαδή σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της ψήφισης του Κρατικού Προϋπολογισμού (ΚΠ) οικ. έτους 2020 με το ν.4651/2019 (ΦΕΚ 209/τ.Α'/19-12-2019). Δεδομένης της ανάγκης μεταγενέστερης νομοθετικής ρύθμισης του

ζητήματος από το Κοινοβούλιο, πρόκειται για δαπάνη που προφανώς δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί κατά την κατάρτιση και ψήφιση του ΚΠ οικον. έτους 2020, σύμφωνα με το άρθρο 59 του ν.4270/2014. Συνεπώς, δεν τίθεται θέμα έλλειψης νόμιμου ερείσματος της σχετικής μεταφοράς πιστώσεων από το Τακτικό Αποθεματικό.

(στ) Μεταφορά πίστωσης ποσού 44,65 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Οικονομικών για την κάλυψη δαπάνης Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) περιόδου 2007-2011 βάσει του άρθρου 16 του ν. 4635/2019.

Η σχετική δαπάνη ΥΚΩ περιόδου 2007-2011 καθορίστηκε με την υπ' αριθ. 1019/2019 απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας σε εφαρμογή του άρθρου 16 του ν. 4635/2019 και δημοσιεύθηκε στις 13-12-2019 (ΦΕΚ Β'4583). Επομένως οι πιστώσεις δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού έτους 2020.

(ζ) Μεταφορά πίστωσης στο Υπουργείο Οικονομικών ποσού 37,9 εκατ. ευρώ για την εξυπηρέτηση οφειλών φορέων Γενικής Κυβέρνησης προς προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας έτους 2018, βάσει του άρθρου 42 του ν.4753/2020.

Το άρθρο 42 του ν.4753/2020 (Α' 227) αναφέρει ότι οι σχετικές οφειλές των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης προς προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας καλύπτονται με μεταφορά πιστώσεων από το αποθεματικό της παρ. 1 του άρθρου 59 του ν.4270/14, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης.

(η) Μεταφορά πίστωσης στο Υπουργείο Οικονομικών ποσού 2,9 εκατ. ευρώ για την πληρωμή δαπανών εκκαθάρισης της Ελληνικής Βιομηχανίας Οχημάτων (ΕΛΒΟ) ΑΕ.

Με το από 27-07-2020 αίτημα χρηματοδότησης του ειδικού εκκαθαριστή της «ΕΛΒΟ ΑΕ» μεταφέρθηκε πίστωση για την εξόφληση έκτακτων δαπανών λόγω παράτασης της διάρκειας και τροποποίησης όρων σύμβασης παροχής υπηρεσιών ειδικού εκκαθαριστή (άρθρο 14Α, ν.3429/2005 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν.4244/2014) της ως άνω εταιρίας, οι οποίες δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν κατά την κατάρτιση του εκτελούμενου προϋπολογισμού.

(θ) Μεταφορά πίστωσης στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών ποσού 4,77 εκατ. ευρώ για την κάλυψη υποχρεώσεων από μισθώματα παρελθόντων ετών και τρέχοντος έτους.

Η μεταφορά πίστωσης στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών ποσού 4,77 εκατ. ευρώ, αφορά στην πληρωμή μισθωμάτων και κοινοχρήστων κτηρίων στέγασης Υπηρεσιών του εν λόγω Υπουργείου παρελθόντων ετών, για τα οποία δεν είχε γίνει η απαραίτητη δέσμευση πίστωσης λόγω ανεπάρκειας πιστώσεων κατά το έτος γέννησης της υποχρέωσης και ρυθμίστηκαν με το άρθρο 61 του ν.4663/2020, επίσης σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της ψήφισης του ΚΠ οικον. έτους 2020 με το ν.4651/2019 (ΦΕΚ 209/τ.Α'/19-12-2019).

3.3. Αναφορικά με την επισκόπηση στα έξοδα τακτικού προϋπολογισμού επί της εκτέλεσης του ΚΠ 2020.

- Από τη ΔΠΓΚ προτείνεται να αναδιατυπωθεί η παρ. (γ) της σελίδας 29 ως εξής: «(γ) Η επιχορήγηση στον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας για την κάλυψη παροχών υγείας (ΑΛΕ C2310505001) ανήλθε σε 600,22 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 100 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 500,22 εκατ. ευρώ. Η υπέρβαση καλύφθηκε κατά το ποσό των 147 εκατ. ευρώ με μεταφορά πιστώσεων με χρήση των διατάξεων της παρ.7 του άρθρου 59 του ν.4270/2014 και κατά το ποσό των 293 εκατ. ευρώ με μεταφορά πιστώσεων COVID-19 από τον ΑΛΕ C2910601058 (ΑΛΕ πιστώσεων υπό κατανομή) στον εν λόγω ΑΛΕ²⁸. Επίσης, κατά το ποσό των 6,7 εκατ. ευρώ²⁹ ευρώ με μεταφορά πιστώσεων από τον ΑΛΕ C2910601001 (ΑΛΕ πιστώσεων υπό κατανομή) στον εν λόγω ΑΛΕ».
- Επίσης από τη ΔΠΓΚ προτείνεται να αναδιατυπωθεί η παρ. (β) της σελίδας 32 ως εξής: «(β) Η δαπάνη παροχής καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας (άρθρο 8 του ν.4053/2012, ΑΛΕ C2510989002) ανήλθε σε 179,12 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 15 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 164,12 εκατ. ευρώ. Η εν λόγω υπέρβαση καλύφθηκε κατά

ποσό 82 εκατ. ευρώ με μεταφορά πιστώσεων με χρήση των διατάξεων της παρ.7 του άρθρου 59 του ν.4270/2014.

- Επίσης προτείνεται:

- Στη σελίδα 36 και ειδικότερα στις περιπτώσεις (α) έως και (στ) η φράση «...έναντι αρχικού προϋπολογισμού του Υπουργείου ...» θα πρέπει να αντικατασταθεί σε «...έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου...».
- Στο υποκεφάλαιο 2.3 της σελίδας 37 (εντός του πλαισίου) η φράση «...αφορούσαν δε κυρίως σε πληρωμές χρεολυσίων δανείων (ΑΛΕ C54)...» προτείνεται να αλλάξει σε «...αφορούσαν δε κυρίως σε πληρωμές χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων (ΑΛΕ C5)...».

3.4. Επί των παρατηρήσεων για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

3.4.1. Αναφορικά με τον μη επιμερισμό του ποσού που χρησιμοποιήθηκε για την κάλυψη του ελλείμματος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (σελίδα 42 της έκθεσης).

Το ταμειακό έλλειμμα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) οικον. έτους 2020 προκύπτει από τα έσοδα του ΠΔΕ (χρηματοδότηση από ΕΕ και ίδια έσοδα) μείον τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες. Η χρηματοδότηση αυτού του ελλείμματος, όπως ορθά αναφέρεται στη σελίδα 42 της έκθεσης (εντός πλαισίου), γίνεται από κάθε πηγή εσόδων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών. Ωστόσο, δεν μπορεί να γίνεται επιμερισμός των εσόδων, καθόσον τα έσοδα δεν χαρακτηρίζονται με ειδικό προορισμό διάθεσης, γιατί αυτό αντιστρατεύεται την αρχή του μη ειδικού προορισμού των δημοσίων εσόδων (άρθρο 51, ν.4270/2014).

Συνεπώς προτείνεται αναδιατύπωση της παρατήρησης ως εξής:

«Το έλλειμμα μεταξύ εσόδων και δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων χρηματοδοτείται με έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, περιλαμβανομένων (α) εσόδων από χρηματοοικονομικές συναλλαγές (δημόσιο δανεισμό), (β) ταμειακά διαθέσιμα και (γ) έσοδα από οποιαδήποτε κατηγορία του

Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως τα φορολογικά έσοδα ή τα έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών».

3.4.2. Ψήφιση πιστώσεων ΠΔΕ (Υπό κατανομή).

Από τη ΔΠΓΚ διευκρινίζεται ότι οι πιστώσεις για την εκτέλεση του ΠΔΕ ψηφίστηκαν συγκεντρωτικά **σε ΑΔΕ της μείζονος κατηγορίας δαπανών C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή»**. Συνεπώς προτείνεται ανάλογη αναδιατύπωση της δεύτερης παραγράφου της σελ. 43 της έκθεσης (Πληρωμές Π.Δ.Ε.).

3.4.3. Αναφορικά με την παρατήρηση ότι για τους τέσσερις συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς Δημοσίων Επενδύσεων δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη από την παρ. 5γ του άρθρου 2 του ν.4270/2014 σύμφωνη γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου (σελ. 43 της έκθεσης).

Στο με αριθ. πρωτ. 2/53535/ΔΠΓΚ/14.04.21 έγγραφο της ΔΠΓΚ προς το ΕΣ αναφέρεται: *«Το σύνολο των συμπληρωματικών τακτικών προϋπολογισμών ψηφίστηκε σύμφωνα με την παρ.2, περ. γ του άρθρου 60 του ν.4270/2014, καθότι το προσδιοριζόμενο ύψος των αναγκών ήταν τέτοιο, που δεν επέτρεπε να ικανοποιηθεί με ανακατανομές του άρθρου 71 ή με χρήση του αποθεματικού του άρθρου 59 του ν.4270/2014. Ανάλογα εφαρμόστηκε η παραπάνω διάταξη, με παράλληλη εφαρμογή της παρ. 3 του ιδίου άρθρου, για την ψήφιση των τεσσάρων συμπληρωματικών προϋπολογισμών δημοσίων επενδύσεων..»*.

Κατόπιν αυτού, προτείνεται η συμπλήρωση του σχετικού πλαισίου της σελίδας 43 της έκθεσης ως εξής: *«Όπως προαναφέρθηκε και στο κεφάλαιο 2.1, για τους τέσσερις συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς δημοσίων επενδύσεων δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη από την παρ.5γ του άρθρου 2 του ν.4270/2014 σύμφωνη γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου. Το σύνολο των συμπληρωματικών τακτικών προϋπολογισμών ψηφίστηκε σύμφωνα με την παρ.2, περ.γ' του άρθρου 60 του ν.4270/2014, καθότι το προσδιοριζόμενο ύψος των αναγκών ήταν τέτοιο, που δεν επέτρεπε να ικανοποιηθεί με ανακατανομές*

(άρθρο 71) ή με χρήση του αποθεματικού (άρθρο 59 ιδίου νόμου). Ανάλογα εφαρμόστηκε η παραπάνω διάταξη, με παράλληλη εφαρμογή της παρ.3 του ιδίου άρθρου, για την ψήφιση των τεσσάρων συμπληρωματικών προϋπολογισμών δημοσίων επενδύσεων».

3.4.4. Έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων ΠΔΕ (σελ. 44-45 έκθεσης).

Σε ό,τι αφορά τα διαλαμβανόμενα στην περιγραφή του υπό υλοποίηση σχεδιασμού «Συμφωνία μεταξύ της ηλεκτρονικής εφαρμογής παρακολούθησης του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων (e-Π.Δ.Ε.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής (Ο.Π.Σ.Δ.Π.) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους» στις σελ.44 -45 της έκθεσης και ειδικότερα το σημείο (δ) «Έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων ΠΔΕ εντός του e-ΠΔΕ: Ολοκλήρωση των απαιτούμενων ενεργειών για την έκδοση των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων πληρωμών 2021 εντός του e-ΠΔΕ και υλοποίηση της σχετικής διεπαφής με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους», από τη ΔΠΓΚ επισημαίνεται ότι, σε κάθε περίπτωση, είναι αναγκαία η εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της παρ.3 του άρθρου 78 του ν.4270/2014 και κατ' επέκταση η άσκηση της αρμοδιότητας του άρθρου 71.5.δ' από το ΓΛΚ.

3.4.5. Εισπραχθέντα Έσοδα του Π.Δ.Ε. (σελ. 42-43 έκθεσης)

Η αρμόδια Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, αιτιολογεί την αύξηση των εσόδων του Π.Δ.Ε. από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως εξής:

Για την αντιμετώπιση των συνεπειών της επιδημικής έκρηξης του COVID-19, λήφθηκε σειρά οικονομικών μέτρων τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από το Π.Δ.Ε. με αποτέλεσμα σημαντική αύξηση των δημοσίων επενδύσεων στα συστήματα υγείας και σε άλλους τομείς της οικονομίας.

Για την στήριξη των κρατών μελών, στο πλαίσιο της τροποποίησης των Κανονισμών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και της προβλεπόμενης σε αυτούς ευελιξίας στη διαχείριση των διαθέσιμων πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), δόθηκε η δυνατότητα να συγχρηματοδοτηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο 100%, δράσεις που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των δυσμενών οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων από την επιδημική διασπορά του Κορωνοϊού-covid-19.

Ενδεικτικά αναφέρονται δράσεις που δόθηκε η δυνατότητα χρηματοδότησής τους από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, όπως: επιλεξιμότητα του κεφαλαίου κίνησης των μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων και δράσεις έρευνας και καινοτομίας που σχετίζονται με την ικανότητα αντιμετώπισης κρίσεων.

Η αύξηση των δαπανών των Δημοσίων Επενδύσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του COVID-19, σε συνδυασμό με την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης του COVID-19, είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση των απολήψεων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

3.5. Λογαριασμός Ταμειακής Διαχείρισης Φορέων Γενικής Κυβέρνησης (σελ. 22 έκθεσης)

Αναφορικά με την παρατήρηση της σελίδας 22 και ειδικότερα επί του δεύτερου εδαφίου αυτής σχετικά με τις ενέργειες της Κεντρικής Διοίκησης για τη μεταφορά της πλεονάζουσας ρευστότητας στο λογαριασμό ταμειακής διαχείρισης και της έγκαιρης υποβολής πινάκων ταμειακού προγραμματισμού από τους Φορείς Γενικής Κυβέρνησης (ΦΓΚ), από την αρμόδια Διεύθυνση Λογαριασμών και Ταμειακού Προγραμματισμού του Γ.Λ.Κ. σημειώνεται ότι, ως η καθ' ύλην αρμόδια Υπηρεσία και σε στενή συνεργασία με τις Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων, έχει ήδη προβεί σε όλες τις

απαραίτητες ενέργειες προκειμένου οι υπόχρεοι ΦΓΚ να συμμορφωθούν με τις ισχύουσες διατάξεις περί λειτουργίας του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την έκθεση ενισχυμένης εποπτείας των Θεσμών μηνός Νοεμβρίου 2020 (Enhanced Surveillance Report – Greece, European Commission, November 2020), η ειδική δέσμευση της Χώρας για την ολοκλήρωση του Συστήματος Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου υλοποιείται επιτυχώς εντός του χρονοδιαγράμματος.

3.6. Μητρώο Δεσμεύσεων

Αναφορικά με τις παρατηρήσεις της έκθεσης για ελλείψεις στην τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων (σελ. 34, περ. α' έως δ'), σημειώνονται κατά περίπτωση τα ακόλουθα:

(α) Σε ορισμένα Υπουργεία, δεν καταχωρήθηκε στο ΜΔ το σύνολο των ληξιπρόθεσμων κατά την 31.12.2020 οφειλών όλων των ειδικών φορέων.

Από τη ΔΠΓΚ διευκρινίζεται ότι, τα Υπουργεία Εξωτερικών και Δικαιοσύνης δεν καταχώρησαν στο ηλεκτρονικό σύστημα του Μητρώου Δεσμεύσεων (e-portal) στοιχεία για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές σχεδόν για το σύνολο των ειδικών φορέων τους στις 31.12.2020 (τις καταχώρησαν σε μεταγενέστερο χρόνο).

Επίσης το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών το οικον. έτος 2020 δεν καταχώρησε στο e-portal τα στοιχεία ληξιπρόθεσμων οφειλών Τακτικού Προϋπολογισμού του ειδικού φορέα 1039-401-0000000 (Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας). Για το ζήτημα αυτό, η ΔΠΓΚ με το με αριθ. πρωτ. 2/86477/ΔΠΓΚ/24-6-2021 έγγραφό της προς τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων, ζήτησε τη διενέργεια σχετικού εκτάκτου ελέγχου του ως άνω φορέα.

(β) Δεν υπολογίζονται οι προβλεπόμενοι από την Οδηγία 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, τόκοι υπερημερίας και χρηματικές ποινές, πλην ορισμένων εξαιρέσεων.

Από τη Διεύθυνση Κατάρτισης και Συντονισμού Εφαρμογής Δημοσιονομικών Κανόνων (ΔΚΣΕΔΚ) επισημαίνεται ότι, η καταχώριση του ποσού των οφειλόμενων τόκων στη στήλη 52 του Αναλυτικού Μητρώου Δεσμεύσεων, σύμφωνα με την αριθ. 2/47972/0026/15-06-2018 (ΑΔΑ: Ω8ΛΝΗ-4ΕΓ) εγκύκλιο

του Υπ. Οικονομικών, αφορά μόνο στον υπολογισμό τους και, όπως αναφέρεται, έχει καθαρά πληροφοριακό χαρακτήρα. Για την πληρωμή τόκων, όπως και κάθε άλλης δαπάνης, δεν απαιτείται μόνο ο υπολογισμός τους, αλλά μια σειρά ενεργειών (έγκριση δαπάνης, δέσμευση πίστωσης στον οικείο ΑΛΕ, σύνταξη κατάστασης πληρωμής κ.λπ.). Για το λόγο αυτό, έχει συζητηθεί με την αρμόδια για τις λειτουργικές απαιτήσεις του ΟΠΣΔΠ Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ), η ανάγκη προσαρμογής αυτού στην πληρωμή των τόκων υπερημερίας σύμφωνα με τον ν.4152/2013.

(γ) Δεν υφίσταται αξιόπιστο σύστημα αυτοματοποιημένων δικλίδων για την παρακολούθηση των στοιχείων συμβάσεων και των πολυετών υποχρεώσεων, σχετικά με την έγκαιρη ανάληψη υποχρεώσεων, τις ανατροπές και τις ανακλήσεις πιστώσεων, καθώς και τα αδιάθετα ποσά αυτών.

Η ΔΚΣΕΔΚ σημειώνει ότι το ως άνω σύστημα θα συμπεριληφθεί στις λειτουργικές απαιτήσεις του νέου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος πληρωμών του Δημοσίου, κατά την επικείμενη προς ολοκλήρωση σύναψη σύμβασης με ανάδοχο για την ανάπτυξη συστήματος ERP (ολοκληρωμένο GOV-ERP).

(δ) Σε περίπτωση ακατάσχετης πληρωμής του δικαιούχου ο οποίος έχει κάνει εκχώρηση σε άλλον (λήπτη), αντί να γίνει προώθηση αυτής, στη Δ.Ο.Υ. του λήπτη, ώστε να πραγματοποιηθεί ο έλεγχος για τυχόν οφειλές του λήπτη και διενέργεια συμψηφισμού, γίνεται ο έλεγχος στη Δ.Ο.Υ. του δικαιούχου, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος λαθών, όπως το να συμψηφιστεί ποσό σε ακατάσχετη αποζημίωση.

Επίσης από τη ΔΚΣΕΔΚ σημειώνεται ότι, οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρθ. 464) ορίζουν ότι απαιτήσεις ακατάσχετες είναι ανεκχώρητες. Επιπλέον, στη με αριθ. πρωτ. 2/113934α/0026/31-12-2013 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών,

όπως αυτή εξακολουθεί να ισχύει σήμερα, με την οποία δόθηκαν οδηγίες για την εξόφληση των Χρηματικών Ενταλμάτων από τις ΥΔΕ, ορίζεται ότι «για τις δαπάνες οι οποίες βάσει της κείμενης νομοθεσίας είναι ακατάσχετες και κατά συνέπεια δεν υπόκεινται σε συμψηφισμό, η οικονομική υπηρεσία του Διατάκτη υποχρεούται να προσκομίσει τις σχετικές διατάξεις κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της δαπάνης.». Κατόπιν των προαναφερομένων και χωρίς να είναι διαθέσιμα τα πλήρη στοιχεία της συγκεκριμένης περίπτωσης, θεωρούμε ότι δεν προκύπτει σφάλμα στο υπάρχον σύστημα πληρωμών, αλλά προφανώς λανθασμένη καταχώριση χρήστη του συστήματος. Η δαπάνη, όπως περιγράφεται, θα έπρεπε να εξοφληθεί στον αρχικό δικαιούχο χωρίς την αποστολή στη ΔΟΥ για φορολογικό έλεγχο.

3.7. Υλοποίηση προγράμματος αποκρατικοποιήσεων.

Αναφορικά με τις παρατηρήσεις της έκθεσης (σελ. 46) για την υλοποίηση του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΔ), από την αρμόδια Α.Ε. «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου» (ΤΑΙΠΕΔ) διευκρινίζεται ότι, εξαιτίας της πανδημίας του COVID-19, υπήρξαν αναπόφευκτες καθυστερήσεις στο πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων.

3.8. Διαχείριση των Χρηματοοικονομικών Στοιχείων της ΚΔ.

Αναφορικά με τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της ΚΔ αρμοδιότητας του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), επισημαίνονται τα ακόλουθα από τον εν λόγω οργανισμό:

α) Το υπόλοιπο του χρέους Κεντρικής Διοίκησης από το έτος 2019 (μεταβατικό έτος 2018) αποτυπώνεται σε ονομαστικές τιμές χωρίς την επίδραση των χρηματοοικονομικών παραγώγων. Στη σελίδα 66 και συγκεκριμένα στον πίνακα 15 της έκθεσης, τα στοιχεία για το ύψος δημοσίου χρέους κατά τα έτη 2010-2017 παρουσιάζονται σε ονομαστικές τιμές με την επίδραση των χρηματοοικονομικών παραγώγων. Αντίθετα κατά τα έτη 2018-2020 κατ'εφαρμογή του νέου λογιστικού πλαισίου τα χρηματοοικονομικά παράγωγα δεν συμπεριλαμβάνονται στο ύψος

του χρέους. Προτείνεται κατά συνέπεια να προστεθεί σχετική σημείωση στον πίνακα 15 για τα έτη 2018-2020.

β) Στις σελίδες 18-19 και 37-39 της έκθεσης, αποτυπώνεται το μεικτό σύνολο εσόδων και εξόδων αντίστοιχα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Το αποτέλεσμα αυτού του τρόπου αποτύπωσης (σύνολο εσόδων 1.310,57 δις ευρώ και σύνολο εξόδων 1.299,03 δις ευρώ) έχει δημιουργήσει κατά το παρελθόν και συνεχίζει να δημιουργεί ακόμα και σήμερα εσφαλμένες εντυπώσεις και παρανοήσεις ως προς το μέγεθος των εσόδων και εξόδων του βραχυπρόθεσμου δανεισμού. Επισημαίνεται ότι, η αποτύπωση με τη μορφή αυτή γίνεται συχνά αντικείμενο παραπλάνησης των πολιτών. Ο ΟΔΔΗΧ έχει κληθεί πολλές φορές ακόμα και στα Ελληνικά δικαστήρια (υπόθεση Α. Σόρρα) να εξηγήσει ότι τα βραχυπρόθεσμα χρηματοοικονομικά εργαλεία δανεισμού υπόκεινται στη διαδικασία συνεχούς αναχρηματοδότησης (rollover) κατά τη διάρκεια ενός έτους. Αυτό σημαίνει ότι η αποτύπωση της πραγματικής εικόνας του νέου καθαρού δανεισμού προϋποθέτει τον συμψηφισμό των λογαριασμών ταξινόμησης εξόδων και εσόδων και όχι μόνο την μεμονωμένη αποτύπωση των εξόδων ή αντίστοιχα των εσόδων.

Ιδιαίτερα τονίζεται ότι, ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός διαμορφώνεται σύμφωνα με τις ταμειακές ανάγκες που προκύπτουν στη διάρκεια του έτους, ανανεώνεται και αναχρηματοδοτείται πολλές φορές μέσα στο έτος, ιδιαίτερα τα repos (γίνεται σχετική αναφορά στη σελίδα 39 της έκθεσης), και ως εκ τούτου τόσο τα πιστωτικά έσοδα όσο και τα χρεολύσια εμφανίζονται αυξημένα, χωρίς όμως να αντικατοπτρίζουν ουσιαστική μεταβολή στο χρέος.

Ειδικότερα, για τις βραχυχρόνιες πράξεις διαχείρισης της ταμειακής ρευστότητας του ΕΔ (repos), η διάρκειά τους δεν είναι δυνατόν να προβλέπεται με ακρίβεια εκ προοιμίου, ήτοι στον ετήσιο προϋπολογισμό, αφού εξαρτάται απολύτως από τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς και τις ανάγκες του ΕΔ.

Εφόσον λοιπόν, όπως τεκμαίρεται από τα προαναφερθέντα, αφενός, η διάρκεια των repos παίζει καθοριστικό ρόλο στην αποτύπωση των «Εσόδων από πώληση

τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς» αφετέρου δε, αυτή δεν μπορεί «ασφαλώς» να προβλεφθεί (ένα έτος) νωρίτερα, λόγω και μόνον του χαρακτήρα των πράξεων αυτών (βραχυχρόνιες για κάλυψη ελλειμμάτων ρευστότητας), είναι λογικό να υπάρχει μεγάλη απόκλιση στα συγκεκριμένα υπό εξέταση στοιχεία.

Ασφαλή συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν μόνον από το εκάστοτε υφιστάμενο ύψος των βραχυχρόνιων αυτών πράξεων, καθώς και από το ετήσιο σύνολο δαπανών τόκων που καταβλήθηκαν εξ αιτίας αυτών.

Για τον λόγο αυτό προτείνεται να προστεθεί μία παράγραφος στην έκθεση, ενδεχομένως στη σελ. 59, που θα περιγράφει τον τρόπο λειτουργίας του βραχυπρόθεσμου δανεισμού και θα αποτυπώνει την καθαρή μεταβολή του ($-811,56+6.453,39=5.641,83$ στον πίνακα 13), όπως στον παρακάτω πίνακα με την επεξήγηση που ακολουθεί.

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ 2020			
ΑΔΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
R531	Βραχυπρόθεσμοι Χρεωστικοί Τίτλοι	13.500.000.000	23.604.240.000
R541	Βραχυπρόθεσμα Δάνεια	600.000.000.000	1.261.495.121.950
	ΣΥΝΟΛΟ	613.500.000.000	1.285.099.361.950
ΑΔΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΞΟΔΟΥ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
C531	Βραχυπρόθεσμοι Χρεωστικοί Τίτλοι	18.000.000.000	24.415.798.000
C541	Βραχυπρόθεσμα Δάνεια	600.000.000.000	1.255.041.731.350
	ΣΥΝΟΛΟ	618.000.000.000	1.279.457.529.350
	Σύνολο Καθαρού Βραχυπρόθεσμου Δανεισμού		5.641.832.600

«Τα βραχυπρόθεσμα χρηματοοικονομικά εργαλεία δανεισμού υπόκεινται στη διαδικασία συνεχούς αναχρηματοδότησης (rollover) κατά τη διάρκεια ενός οικον. έτους και αυτό σημαίνει ότι η ορθή αποτύπωση της πραγματικής εικόνας του νέου καθαρού δανεισμού είναι εφικτή μετά τον συμψηφισμό των λογαριασμών ταξινόμησης εξόδων και εσόδων. Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός διαμορφώνεται σύμφωνα με τις ταμειακές ανάγκες που προκύπτουν στη διάρκεια του έτους, ανανεώνεται και αναχρηματοδοτείται πολλές φορές μέσα στο έτος, ιδιαίτερα τα *repos*. Ως εκ τούτου, τόσο τα έσοδα από δάνεια όσο και τα έξοδα για την

εξυπηρέτηση του δανεισμού εμφανίζονται αυξημένα, χωρίς όμως να αντικατοπτρίζουν ουσιαστική μεταβολή στο ύψος του χρέους. Επίσης, αναφορικά με τις βραχυχρόνιες πράξεις διαχείρισης της ταμειακής ρευστότητας του ΕΔ (repos), η διάρκειά τους δεν είναι δυνατόν να προβλέπεται με ακρίβεια εκ προοιμίου, ήτοι στον ετήσιο προϋπολογισμό, αφού εξαρτάται απολύτως από τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς και τις ανάγκες του ΕΔ.»

Αθήνα, 19 Οκτωβρίου 2021.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών

Θεόδωρος Σκυλακάκης